

Meijburg & Co
Belastingadviseurs

Grant Thornton
An instinct for growth™

Syllabus IB 2023

Stichting Belastingwinkel Rotterdam

“The hardest thing in the world to understand is the income tax.”

Albert Einstein

Voorwoord

Beste medewerker,

Met trots presenteren wij de (hernieuwde) syllabus voor de aangifte inkomstenbelasting 2023!¹ Deze syllabus vormt het theoretische naslagwerk van de Stichting Belastingwinkel Rotterdam (SBR) en bevat vrijwel alle relevante theorie die jij als medewerker nodig hebt voor het doen van de aangifte inkomstenbelasting 2023. Naast het inhoudelijke gedeelte bestaat de syllabus uit korte stukjes geschreven door oud-medewerkers over hun tijd bij de SBR en hun huidige werkgevers. Zo leer je niet alleen over het invullen van de aangifte inkomstenbelasting, maar ook over toekomstige werkgevers waar je mogelijk later aan de slag kunt gaan.

Naast de syllabus hebben wij dit jaar wederom weer een nieuwe versie van de aangiftegids in elkaar gezet. Waar je de syllabus kunt raadplegen voor de benodigde theorie, kun je de aangiftegids gebruiken voor alle praktische aspecten rondom het aangifteproces bij de SBR. Wil je weten of bepaalde zorgkosten aftrekbaar zijn? Kijk dan in de syllabus. Wil je weten hoe je deze zorgkosten in (ons aangifteprogramma) Nextens verwerkt? Pak daarvoor de aangiftegids erbij!

Tenslotte willen we graag nog een moment nemen om onze oprechte waardering uit te spreken voor jullie inzet en toewijding aan de SBR. Laten we er samen een mooi aangifteseizoen van maken, wetende dat we een verschil maken in de levens van degenen die onze hulp het meest nodig hebben.

De Opleidingscommissie 2023-2024

*De Opleidingscommissie van de Stichting Belastingwinkel Rotterdam 2023-2024
(v.l.n.r. Sophie Haasnoot, Stijn Ouweland, Laura Boonen & Danya Al Khfage)*

¹ Suggesties voor verbeteringen van de syllabus worden gewaardeerd en zijn altijd welkom via info@belastingwinkelrotterdam.nl.

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
1. Inleiding	5
2. Raamwerk	14
2.1 Belastingplichtige.....	14
2.2 Partnerschap	14
2.3 Heffingsgrondslag.....	14
2.4 Verschuldigde inkomstenbelasting.....	15
2.5 Tarieven	15
2.6 Rangorderegeling	18
2.7 Toerekening inkomensbestanddelen	18
3. Belastbaar inkomen uit werk en woning.....	20
3.1 Het belastbaar loon.....	20
Tegenwoordige arbeid	20
Vroegere arbeid.....	21
Negatief loon	22
Reiskostenaf trek openbaar vervoer	22
3.2 Belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden.....	25
3.3 Periodieke uitkeringen	26
Lijfrenten.....	27
Alimentatie.....	28
Vrijgestelde uitkeringen.....	28
3.4 Eigen woning	29
Het begrip ‘eigen woning’.....	29
Eigenwoningforfait	30
Toedeling eigenwoningforfait, geen fiscaal partners	31
Nextens	31
Eigenwoningschuld.....	32
Leningen aangegaan ná 1 januari 2013.....	32
Leningen aangegaan vóór 1 januari 2013.....	33
Aflossingsvrije hypotheek	33
Alternatieve hypotheken	33
Eigenwoningreserve	35
Aftrekbare kosten eigen woning.....	37
Voorbeeld aan- en verkoop woning	38

3.5 Uitgaven voor inkomensvoorzieningen	40
In aanmerking komende lijfrente	40
In aanmerking te nemen premies voor lijfrenten	42
Tijdstip van aftrek premies voor lijfrenten	44
3.6 Middeling	44
4. Belastbaar inkomen uit aanmerkelijk belang	45
5. Belastbaar inkomen uit sparen en beleggen	47
5.1 Heffingsgrondslag	48
Bezittingen	48
Schulden	48
Vrijstellingen	49
Kapitaalverzekeringen	50
5.2 Voordeel uit sparen en beleggen	51
6. Persoonsgebonden aftrek	53
6.1 De uitgaven voor onderhoudsverplichtingen	53
6.2 Uitgaven voor specifieke zorgkosten	54
Voorgescreven medicijnen	55
Hulpmiddelen	56
Dieet op doktersvoorschrift	58
Uitgaven voor extra gezinshulp	62
Genees- en heelkundige hulp	63
Uitgaven voor vervoer van een zieke of invalide	63
Reiskosten ziekenbezoek	64
Weekenduitgaven voor gehandicapten	64
Extra kosten voor kleding en beddengoed	64
6.3 Scholingskosten	65
6.4 Aftrekbare giften	66
Drempel	67
6.5 Tijdstip aftrek	67
7. Buitenlandse situaties	68
7.1 Belastingplichtig	68
Kwalificerend buitenlands belastingplichtige	69
7.2 Buitenlands inkomen voor binnenlands belastingplichtigen	69
Vermindering box 1-inkomen in verdragssituatie	69
Vermindering voor buitenlands box 3-inkomen	71
7.3 Nederlands inkomen voor buitenlands belastingplichtigen	72

Inkomen uit werk en woning voor buitenlands belastingplichtigen in Nederland.....	73
7.4 Migratie.....	74
7.5 Sociale zekerheid grensoverschrijdend.....	74
7.6 Stappenplan buitenlands inkomen	76
8. Heffingskortingen.....	77
9. Formeel belastingrecht	81
9.1 Vereisten voor bezwaarschrift.....	81
Termijn	81
Pro-forma bezwaar	82
9.2 Andere beschikkingen op aanslagbiljet.....	82
9.3 Belastingrente en invorderingsrente.....	82
Belastingrente.....	82
Invorderingsrente.....	83
9.4 Uitstel, betalingsregeling en kwijtschelding	84
Uitstel en betalingsregeling.....	84
Kwijtschelding	84
10. Toeslagen.....	85
10.1 Zorgtoeslag.....	86
10.2 Huurtoeslag	87
10.3 Praktische tips bij toeslagen	88

1. Inleiding

Als medewerker bij de Stichting Belastingwinkel Rotterdam (hierna: SBR) zal je veel nieuwe kennis tot je nemen. Natuurlijk verwachten we niet dat deze kennis aan het begin van je werkzaamheden bij SBR al volledig aanwezig is. Om je een handvat te geven bij het doen van aangiften is deze syllabus geschreven. In deze syllabus kan je nagenoeg alle informatie vinden die nodig is om een aangifte goed in te vullen, samen met algemene informatie over SBR. In dit hoofdstuk zal je informatie over de syllabus vinden, informatie over SBR, welke klanten we bedienen, welke regels hieromtrent gelden en tot slot de eerste formele aspecten van belastingwetgeving.

Het gebruik van de syllabus

De syllabus heeft als hoofddoel om het invullen van de aangiften te vergemakkelijken en is daarom beperkt tot de hoofdzaken. Het is dus geen compleet overzicht van alle belastingproblemen die zich kunnen voordoen bij cliënten. Zelf nadenken over de problemen van een cliënt is van groot belang, want alleen zo kunnen we een hoge kwaliteit van de ingevulde aangiften bereiken. Bij het uitwerken van de voor onze doelgroep belangrijke regelingen is zoveel mogelijk verwezen naar de Wet, die de bron van alle regelingen vormt. Zo nodig wordt een bepaald punt met een voorbeeld toegelicht. Naast de syllabus en de Wettekst vormt de aangiftegids ook een handig hulpmiddel. De aangiftegids kan als een handleiding voor ons aangifteprogramma Nextens gebruikt worden. Deze vind je op onze website.²

De indeling van de syllabus

De indeling van de syllabus is gebaseerd op de indeling van de Wet Inkomstenbelasting 2001. Hierdoor kan je gemakkelijk de informatie vinden die relevant is voor je vraagstuk. Achter in de syllabus is ook een trefwoordenregister opgenomen, om het zoeken in de papieren versie van de syllabus te vergemakkelijken.

Introductie Stichting Belastingwinkel Rotterdam

De Stichting Belastingwinkel Rotterdam verleent gratis fiscaal advies aan financieel kwetsbare doelgroepen in Rotterdam en Den Haag. Deze hulp varieert van het doen van de aangifte inkomstenbelasting en de bezwaar- en beroepsprocedures tot problemen met kwijtscheldingsverzoeken en buitenlands inkomen.

Doelgroep

Beoordeel voor je begint met de aangifte of de cliënt in de doelgroep van de SBR valt. Dit jaar heeft de SBR de grens gesteld op €35.000. Het gaat hier om het inkomen van de belastingplichtige samen met zijn of haar eventuele partner. Indien het belastbare inkomen meer bedraagt, vragen wij de cliënt vriendelijk doch enigszins dwingend een vrijwillige bijdrage te doen. Wijs de cliënt hier ook op voordat je de aangifte in behandeling neemt. Wij helpen overigens alleen particulieren met de aangifte inkomstenbelasting en dus geen ondernemers.

² <https://belastingwinkelrotterdam.nl/medewerkers/kennis>.

De vestigingen van de SBR

Vestiging Het Oude Noorden

Klooster Oude Noorden
Ruivenstraat 81
3036 DD Rotterdam
010-4661544

Openingstijden:
Woensdagavond 18:30-20:00

Vestiging Blaak

Centrale Bibliotheek (1^e verdieping)
Hoogstraat 110
3011 PV Rotterdam
010-2867218

Openingstijden:
Dinsdagavond 17:30-19:30

Vestiging Zuid

Bibliotheek Zuidplein
Annie M.G. Schmidtplein 11
3083 NZ Rotterdam
010-2867218

Openingstijden:
Woensdagavond 17:30-20:00

Prinsenland

Ontmoetingscentrum Prinsenhof
Bramanteplein 2
3066 BH Rotterdam
010-2867218

Openingstijden:
Woensdagavond 18:30-20:30

Vestiging Centrum-Middelland

Wijkgebouw Post west
Tidemanstraat 80
3022 SM Rotterdam
010-2680308

Openingstijden:
Woensdag 18:30-20:30

Vestiging Den Haag

Centrale Bibliotheek (4^e verdieping, Dok B)
Spui 68
2511 BT Den Haag
010-4661544

Openingstijden:
Dinsdagavond 17:30-19:30

Identificatieplicht

Wij zijn verplicht om iedere cliënt te vragen een legitimatiebewijs te tonen en hier ook een scan van te maken. Als geldig legitimatiebewijs geldt: paspoort, identiteitskaart, rijbewijs of verblijfsdocument. Let op of het legitimatiebewijs nog geldig is. Als er een kopie van een legitimatiebewijs in het dossier zit dat is verlopen, maak dan een scan van het nieuwe, geldige legitimatiebewijs. Als een cliënt geen (geldig) legitimatiebewijs heeft, mogen wij de cliënt helaas niet helpen.

NB: een verblijfsdocument vermeldt geen BSN-nummer, vraag in een dergelijke situatie altijd om een zorgpas of een ander document waar het BSN-nummer wel op te vinden is. Meestal staat het BSN-nummer vermeld op de jaaropgave.

Wwft

Wij zijn op grond van de Wet ter voorkoming van witwassen en financiering van terrorisme (Wwft) verplicht om voor elke cliënt een cliëntenonderzoek te verrichten wegens risico op witwassen en financieren van terrorisme. Samengevat zijn er drie soorten onderzoeken; vereenvoudigd, standaard en verscherpt cliëntenonderzoek. Wegens de hoge administratieve lasten behandelen wij enkel cliënten die een dusdanig laag risico vormen dat het

vereenvoudigd cliëntenonderzoek van toepassing is. Bij het vereenvoudigd cliëntenonderzoek gelden de volgende verplichtingen voor instanties:

- Het identificeren en vastleggen van de identiteit van de belastingplichtige.
- Het vaststellen en vastleggen van het doel en aard van de opdracht.

Door middel van het inscannen van het identiteitsbewijs en het laten ondertekenen van het machtigingsformulier hebben wij aan de plichten voldaan. Wel is het van belang om dit te vermelden in de notitie onder het kopje 'aangever'.

Fooi

Wij zijn als stichting afhankelijk van giften. Indien een belastingplichtige een gift wil doen kan hij/zij contant geld in het fooienpotje stoppen, pinnen of geld overmaken. Het rekeningnummer van de SBR is het volgende: NL38 ABNA 0449 8108 95. Visitekaartjes met het rekeningnummer zullen altijd op tafel liggen bij vestigingsavonden. Verder is op elke vestiging een pinapparaat aanwezig. De SBR is een ANBI. De giften zijn dus aftrekbaar, mits boven het drempelbedrag.³

Moet een belastingplichtige aangifte doen?

Het doen van de aangifte inkomstenbelasting is verplicht indien de cliënt een aangiftebrief van de Belastingdienst heeft ontvangen waarin staat dat de cliënt aangifte inkomstenbelasting over 2023 moet doen. Deze brief kan de cliënt vinden in de 'Berichtenbox' op 'Mijn Overheid'. Verder is er een verplichting om aangifte inkomstenbelasting te doen zodra uit de aangifte volgt dat het te betalen bedrag meer bedraagt dan de aanslaggrens van €51. Houd er verder rekening mee dat de belastingdienst enkel een teruggave uitkeert indien deze meer bedraagt dan de teruggaafgrens van €16.

Wanneer moet de belastingplichtige aangifte doen?

Indien de aangifte voor 1 april gedaan wordt, dan ontvangt de cliënt voor 1 juli bericht van de Belastingdienst. De aangifte moet in ieder geval voor 1 mei worden gedaan. Een belastingplichtige kan tot 5 jaar terug aangifte doen en zo belasting terugvragen. Het is per 2024 dus slechts mogelijk om aangifte te doen tot en met 2019.

Aangifteprogramma

Vul de aangifte in met behulp van het Nextens programma. Indien een belastingplichtige een brief heeft gekregen met het verzoek om aangifte te doen, moet altijd aangifte worden gedaan, ook als het inkomen of de teruggave nihil is (art. 8 AWR).

Aangiftegids

Naast de syllabus kun je gebruikmaken van de Aangiftegids. De Aangiftegids kan als handleiding voor Nextens gebruikt worden en biedt praktische ondersteuning bij het doen van de aangifte. De syllabus bevat vooral de theoretische achtergrond, terwijl de aangiftegids aangeeft hoe een inkomensbestanddeel ingevuld moet worden in Nextens. In de volgende paragrafen zullen wij in de voetnoten ook verwijzen naar de bijbehorende relevante hoofdstukken van de aangiftegids.

³ Zie hiervoor de *Syllabus paragraaf 6.4 (p. 66)*.

Dossier

Per cliënt wordt een dossier gemaakt met daarin alle belangrijke gegevens van de cliënt. Op het moment dat je bij het invullen van de aangifte gebruik maakt van bepaalde informatie moet je daarom een foto van deze informatie maken met de tablet (dit is het 'scannen'). Denk hierbij aan legitimatie, jaaropgaven, WOZ-beschikkingen etc. Stop deze foto's bij elkaar in de volgorde zoals aangegeven op de tablets. Belangrijk hierbij is dat je voor elke cliënt een apart bestandje maakt met het BSN-nummer, voorletters plus achternaam als titel en eventueel het aangiftejaar erachter tussen haakjes. Zo kan de vestigingsleider bij het nakijken gelijk de relevante kopieën vinden. Alle aangiftes worden, voordat ze worden verzonden, nagekeken door de vestigingsleider. Vul daarom bij het doen van de aangifte alles – wat niet uit de kopieën blijkt – in op het kladpapier, zoals berekeningen (het optellen van zorgkosten), aannames en andere opmerkingen. De vestigingsleider weet namelijk niet precies wat er besproken is met de cliënt en kan met behulp van het kladpapier toch de aangifte goed nakijken.

Het is mogelijk om bepaalde posten mee te nemen in de aangifte, terwijl de cliënt geen bewijsstukken heeft. Belangrijk hierbij is dat je duidelijk maakt aan de cliënt dat dit voor eigen risico is, wat de negatieve gevolgen kunnen zijn en dat je een aantekening maakt op het kladpapier. Zo weet je vestigingsleider bij het nakijken hoe een post zonder bewijs in de aangifte is gekomen.

Het kan zijn dat een cliënt bij ons zijn belastingaangifte van meerdere jaren laat doen (bijvoorbeeld 2022 én 2023). Om papier te besparen en de boel makkelijker te maken voor degenen die de aangifte nakijken, kan je voor deze aangiften samen één kladpapier en één machtigingsformulier gebruiken. Zet dit wel even in de opmerkingen respectievelijk op het machtigingsformulier. Zorg er wel voor dat je - wanneer je de scans maakt - één bestand per aangifte aanmaakt. Dus eentje voor 2022 en eentje voor 2023, zo kan je vestigingsleider goed de scans van verschillende jaren uit elkaar halen.

Tenslotte is het van groot belang dat elke cliënt een machtigingsformulier ondertekent. Bij fiscale partners moet dus elke partner apart een machtigingsformulier ondertekenen. Wanneer een cliënt aangifte komt doen voor zichzelf en zijn partner, kan de cliënt namens zijn partner tekenen. Wij kunnen er dan vanuit gaan dat de cliënt rechtsgeldig in opdracht van zijn partner heeft getekend, vermeld dit altijd wel even bij het laten tekenen. Het machtigingsformulier heeft twee functies: het zorgt ervoor dat wij de volmacht hebben om de belastingzaken van de cliënt te behartigen en ook dat wij op geen enkele manier aansprakelijk zijn. Vul zelf de gegevens in op het machtigingsformulier en laat de cliënt het controleren en ondertekenen nadat je hebt uitgelegd waarvoor dit formulier dient.

Soorten biljetten

Er zijn verschillende soorten aangiftebiljetten. Wij zullen te maken krijgen met de volgende biljetten:

- *P (Particulier)-biljet*: het standaardbiljet
- *F (Finale)-biljet*: als de belastingplichtige in het belastingjaar is komen te overlijden, moet dit biljet gekozen worden
- *C-biljet*: als de belastingplichtige in het belastingjaar niet in Nederland heeft gewoond, maar wel in Nederland inkomsten heeft genoten
- *M (Migratie)-biljet*: voor de belastingplichtige die een deel van het jaar niet in Nederland heeft gewoond

In Nextens moet je in het scherm 'Gegevens Aangever' het juiste biljet aanvinken. In de standaardgevallen zal je hier 'P' moeten aanvinken. Bij overlijden van de aangever, zal je 'F' moeten aanvinken en de overlijdensdatum moeten invullen. Bij buitenlands belastingplichtigen vink je 'C' aan. Bij een belastingplichtige die een deel van het belastingjaar in het buitenland heeft gewoond, vink je 'M' aan.

Afronding bedragen

Het is toegestaan om bedragen af te ronden. Nextens doet dit automatisch, maar je moet erop letten dat je altijd in het voordeel van de belastingplichtige afrondt. Als je meerdere bedragen moet optellen dan mag je pas het eindbedrag afronden. Belangrijk is om erop te letten wanneer je omhoog en omlaag moet afronden. Inkomsten en opbrengsten moet je naar beneden afronden, zodat er over een zo klein mogelijk bedrag belasting geheven wordt. Uitgaven en kosten moet je naar boven afronden, zodat je een zo groot mogelijk bedrag van het belastbare inkomen kan aftrekken.

Memo toevoegen bij iedere aangifte

Het is verplicht om bij iedere ingevulde aangifte in Nextens onder het kopje 'aangever' een notitie toe te voegen met daarin de naam van de medewerker(s), de vestiging, de datum waarop de aangifte wordt ingevuld en de aanwezige vestigingsleider.⁴ Het komt helaas weleens voor dat er discussie ontstaat met de Belastingdienst over een aangifte en met behulp van een notitie is hierdoor gemakkelijker te achterhalen wanneer en door wie de aangifte is ingevuld.

Wanneer je klaar bent

Wanneer je klaar bent met het invoeren van de aangifte klik je op de blauwe knop rechtsboven 'Klaar met invoeren'. Let op dat je maar één keer op deze knop drukt. Wanneer je dit gedaan hebt, verandert de knop in 'gecontroleerd'. Klik hier niet op! Dit doet de vestigingsleider pas wanneer hij of zij de aangifte heeft nagekeken.

Reactie op de aangifte

Na het insturen van de aangifte ontvangt de belastingplichtige een reactie van de Belastingdienst. In de meeste gevallen zal dit een brief zijn met het bedrag dat de belastingplichtige moet betalen of terug zal krijgen van de Belastingdienst. De inspecteur en de belastingplichtige zijn beiden niet gebonden aan de aangifte, wat als gevolg kan hebben:

- Een vragenbrief vooraf, voor zover de gevraagde gegevens van belang zijn bij het bepalen van de aanslag, ben je verplicht die te verstrekken (art. 47 AWR);
- Correctiebrief, waarin de inspecteur vermeldt dat hij van de aangifte zal afwijken en op welke punten;
- Geen kennisgeving, de inspecteur legt gewoon de aanslag op.

De aanslag

Er zijn verschillende soorten aanslagen. Welke er zijn en wat deze inhouden, wordt in deze subparagraaf uitgelegd.

⁴ Zie hiervoor de *Aangiftegids* paragraaf 1.5 en 1.6 (p. 8).

1. Voorlopige aanslag

Een voorheffing gemaakt op basis van de aangifte van het voorgaande jaar OF de aanslag opgelegd na de gedane aangifte. De voorlopige aanslag neem je altijd mee bij het indienen van de aangifte. Bezwaar en verzoek om ambtshalve vermindering is niet mogelijk, maar een wijzigingsverzoek indienen wel.

2. Definitieve aanslag

Moet opgelegd worden binnen 3 jaar na het tijdstip waarop de belastingschuld is ontstaan, eventueel verlengd met de periode waarvoor uitstel tot het doen van aangifte is verleend. Uit de praktijk blijkt dat dit vaak binnen 3 maanden wordt opgelegd. Bezwaar en verzoek om ambtshalve vermindering is mogelijk. Tegen de beslissing op het bezwaarschrift bestaat de mogelijkheid om beroep aan te tekenen bij de rechtbank.

3. Ambtshalve aanslag

Een bijzondere vorm van een definitieve aanslag, opgelegd omdat de belastingplichtige heeft verzuimd aangifte te doen. De inspecteur zal naar eigen redelijk inzicht en met hem ter beschikking staande gegevens de aanslag vaststellen. Dit heeft omkering van de bewijslast tot gevolg (art. 25 lid 3 AWR). Bezwaar en verzoek om ambtshalve vermindering is mogelijk. Tegen de beslissing op het bezwaarschrift staat beroep open bij de rechtbank.

4. Navorderingsaanslag

Kan gedurende 5 jaar na het ontstaan van de belastingschuld worden opgelegd, eventueel verlengd met de periode van uitstel. Indien sprake is van buitenlands inkomen is de termijn 12 jaar (art. 16 lid 4 AWR). Belangrijkste voorwaarde is het bekend worden van een nieuw feit (art. 16 lid 1 AWR) dat redelijkerwijs niet bekend had kunnen zijn bij de inspecteur OF één van de in art. 16 lid 2 AWR genoemde redenen. De belastingplichtige die te kwader trouw is, geniet geen bescherming ter zake van een nieuw feit. Meestal verhoogd met een boete, eventueel (deels) kwijtgescholden door de inspecteur. Tegen de navorderingsaanslag en het kwijtscheldingsbesluit is bezwaar en verzoek om ambtshalve vermindering mogelijk. Tegen de beslissing op het bezwaarschrift bestaat de mogelijkheid beroep aan te tekenen bij de rechtbank.

5. Naheffingsaanslag

Opgelegd bij belastingen die op aangifte worden afgedragen of voldaan (bijv. loonheffing en omzetbelasting), wanneer deze belastingen niet of slechts gedeeltelijk zijn betaald. Deze kan gedurende 5 jaar na het ontstaan van de belastingschuld worden opgelegd, met uitzondering van art. 20 lid 4 AWR. Bezwaar en verzoek om ambtshalve vermindering is mogelijk. Tegen de uitspraak op het bezwaarschrift bestaat de mogelijkheid tot het aantekenen van beroep bij de rechtbank.

6. Verplichte aanslag

De aanslag moet verplicht worden opgelegd wanneer de verschuldigde belasting de gezamenlijke voorheffingen en de voorlopige teruggaven overtreft met meer dan € 51 (art. 9.4 Wet IB). Indien dit bedrag € 51 of minder is, wordt een nihil-aanslag opgelegd. Er hoeft dan niet betaald te worden. Ook moet verplicht een aanslag worden opgelegd wanneer er in de loop van het kalenderjaar een voorlopige teruggaaf is vastgesteld.

Daarnaast is de inspecteur verplicht een aanslag op te leggen wanneer de belastingplichtige aangifte heeft gedaan. Zie verder de voorwaarden in art. 9.4 Wet IB. Indien de teruggave € 16 of minder bedraagt, wordt de aanslag vastgesteld op nihil. De Belastingdienst houdt niet altijd rekening met de nihilaanslag. Wordt er toch een aanslag opgelegd, maak dan bezwaar.

Aanslagnummer

Het wil weleens voorkomen dat we niet exact weten welke en wat voor soort belastingaanslag er voor onze neus ligt. Kijk daarom naar het aanslagnummer, hierin staan veel gegevens betreffende de aanslag.

1234.56.789.H.96.01

Het nummer '1234.56.789'

De eerste 9 nummers vormen het BSN-nummer van de belastingplichtige.

De letter 'H'

Daarna komt een letter, deze geeft weer over welke belasting we het hebben:

H: Inkomstenbelasting

W: Zorgverzekeringswet

M: Motorrijtuigenbelasting

T: Toeslagen

Het nummer '9'

Het nummer direct volgend op de letter stelt het jaar voor, waarop de aanslag van toepassing is. Let op: het gaat slechts over het eerste cijfer direct na de letter. De 9 betekent dus dat het over 2019 gaat, een 0 gaat over 2020.

Het nummer '6'

Dit nummer geeft het type van de aanslag aan. Wanneer dit nummer tussen de 1 en de 5 ligt, geeft dit de zoveelste voorlopige aanslag aan. Een 2 betekent dus de 2e voorlopige aanslag. Een 6 geeft weer dat het een definitieve aanslag betreft.

Het nummer '01'

Dit nummer staat niet altijd bij het aanslagnummer, maar wordt wel eens toegevoegd wanneer het gevormde aanslagnummer reeds bestaat. Dit kan bijvoorbeeld doordat er na een bezwaarprocedure een herziene definitieve aanslag opgelegd wordt.

Toeslagen

Bij toeslagen staat na het type aanslag een code tussen de 0011 en 0014. Een aanslagnummer bij toeslagen zou dus kunnen zijn 1234.56.789.T.76.0013. Deze code vertelt ons welke toeslag het betreft:

0011: Kinderopvangtoeslag

0012: Huurtoeslag

0013: Zorgtoeslag

0014: Kindertoeslag

Vooraf ingevulde aangifte

Een vooraf ingevulde aangifte (VIA) is een aangifte die reeds is ingevuld door de Belastingdienst met de gegevens die bij hen in het systeem bekend zijn. Met een vooraf ingevulde aangifte wordt het doen van aangiftes vergemakkelijkt. Dit helpt met het tijdig en volledig doen van de aangiftes en voorkomt kleine onbewuste fouten. Een VIA speelt voor onze cliënten een belangrijke rol op het moment dat het hun zelf niet lukt om hun jaaropgaven op te vragen. Door middel van een VIA kunnen wij namelijk toch de gegevens achterhalen en de aangifte versturen.

Een VIA kan via Nextens aangevraagd worden.⁵ De cliënt zal vervolgens een brief ontvangen met een machtigingscode. Deze code dient aan ons doorgegeven te worden zodat wij namens de cliënt gemachtigd zijn om de VIA gegevens op te vragen. Na ontvangst van de code, voeren wij deze in Nextens in en beschikken wij over alle vooraf ingevulde gegevens.

Voorbeeld brief met machtigingscode

Formulier Registratie machtiging intermediair goedkeuren

Waarvoor gebruikt u dit formulier?
Stuur dit formulier op naar uw intermediair als u wilt dat hij de gegevens van de vooraf ingevulde aangifte 2015 kan gebruiken. Went uw intermediair heeft de activeringscode nodig. U keurt dan de machtigingsregistratie goed.

Kenmerk: 369b35cd8cdf
Machtiging voor: gegevens van de vooraf ingevulde aangifte 2015

Intermediair: 00000003545681020000
Courdid B.V.
Prinses Margrietpints 83
2595 BR 'S-GRAVENHAGE

Uw RSIN/fiscaal nummer/BSN: 123456789
Activeringscode: 980-8C5-B63
Activeren vóór: dd-mm-yyyy

Ik wil de hierboven genoemde machtigingsregistratie activeren: mijn intermediair mag de gegevens van de vooraf ingevulde aangifte gebruiken.

Deze QR-code bevat de gegevens van dit formulier. Met deze code kan het formulier automatisch worden verwerkt

Belastingdienst

De Belastingdienst is onderverdeeld in de volgende eenheden: Particulieren, Ondernemingen, Grote Ondernemingen en Douane. Raadpleeg het internet voor de adressen van de Belastingdienst en aanverwante instanties die van toepassing kunnen zijn voor de SBR. Met vragen over de aangifte of toeslagen kan je de Belastingtelefoon bellen.

Belastingtelefoon Particulieren 0800 – 0543 (gratis)

Ma t/m do: 8:00-20:00

Vr: 8:00-17:00

⁵ Zie hiervoor de *Aangiftegids paragraaf 1.4 (p. 8)*.

Algemene Verordening Persoonsgegevens

In mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (hierna: AVG) van kracht gegaan. Dit brengt enkele veranderingen met zich mee. De meeste medewerkers zijn hier al mee bekend. Ervaren medewerkers die al langer bij SBR zitten, zullen wellicht nog moeten wennen aan deze veranderingen. Een belangrijk aandachtspunt is dat het niet is toegestaan om de aangifte van een cliënt in te vullen door middel van de DigiD. Dit geldt ook voor aangiftes van vorige jaren. Ook is het niet toegestaan om via de DigiD achter jaaropgaven te komen, in dat geval dient er een VIA aangevraagd te worden. Verder moet elke cliënt die geholpen wordt apart een machtigingsformulier ondertekenen. Als je de aangifte invult van twee personen die fiscaal partner zijn, dienen twee vakjes op het machtigingsformulier te worden ondertekend.

Daarnaast moeten we van alle gegevens die we gebruiken een scan maken. Deze gegevens moeten vijf jaar worden bewaard. Het is niet meer toegestaan de Nextens inloggegevens op te slaan op de computer. Alleen het bestuur heeft beschikking over de inlogcodes van Nextens. Daarnaast is het niet toegestaan om via je eigen e-mail naar cliënten te mailen, evenals telefonisch contact met cliënten. Tot slot is scans maken met je eigen telefoon ook verboden. Als je als nieuwe medewerker naast een ervaren medewerker zit die deze regels nog niet kent en ze dreigt te overtreden, wijs deze persoon er dan op. Zij zullen het waarderen dat je op deze fouten let en hen helpt.

De AVG-wetgeving zorgt dus voor extra regels en beperkingen voor de SBR. Het is belangrijk dat deze regels altijd gevolgd worden, aangezien wij ons net als iedereen aan deze wetgeving moeten houden. Als medewerkers dit niet doen, kan SBR te maken krijgen met negatieve consequenties, mogelijk in de vorm van een boete. Daarnaast is het niet netjes om onzorgvuldig om te gaan met privégegevens van cliënten. Let dus bij elke aangifte aandachtig op dit punt.

2. Raamwerk

In dit hoofdstuk wordt besproken wie de belastingplichtige is, wat de heffingsgrondslag is, hoe de verschuldigde inkomstenbelasting wordt bepaald en welke tarieven er gelden.

2.1 Belastingplichtige

Belastingplichtigen voor de inkomstenbelasting zijn de natuurlijke personen die:

- in Nederland wonen (binnenlands belastingplichtigen);
- niet in Nederland wonen maar wel Nederlands inkomen genieten (buitenlands belastingplichtigen; zie hoofdstuk 7).

Ook natuurlijke personen die tijdelijk niet in Nederland wonen kunnen toch voor een binnenlandse belastingplicht in aanmerking komen. De voorwaarden van de woonplaatsfictie worden besproken in art. 2.2 Wet IB.

2.2 Partnerschap

In de belastingwetgeving, en daarbuiten, wordt vaak gesproken over het fiscale partnerschap. Op grond van art. 5a AWR zijn naast echtgenoten ook ongehuwden – die een notarieel samenlevingscontract aan zijn gegaan en ingeschreven staan op hetzelfde woonadres – fiscaal partner. Artikel 1.2 Wet IB geeft enkele aanvullingen en beperkingen op de partnerregeling. Zo zijn personen die samen ingeschreven staan op hetzelfde woonadres tevens partner wanneer zij daarnaast samen een kind hebben, samen een eigen woning bezitten of het jaar ervoor al fiscaal partner waren. Alhoewel meerdere personen tegelijkertijd als fiscaal partner zouden kunnen worden gekwalificeerd, kan een belastingplichtige maar één partner tegelijk hebben. Zijn de belastingplichtige en zijn partner slechts gedurende een deel van het kalenderjaar fiscaal partner, dan kunnen zij – mits ze het hele jaar op hetzelfde woonadres staan ingeschreven – het gehele jaar als partner worden aangemerkt. Verder stelt artikel 2 lid 6 AWR geregistreerde partners gelijk met gehuwden. Kijk voor meer informatie over het fiscaal partnerschap naar de genoemde artikelen.

Een fiscaal partnerschap eindigt op grond van artikel 5a lid 4 AWR op het moment dat er een verzoek tot echtscheiding is ingediend én de betreffende personen niet meer op hetzelfde woonadres staan ingeschreven. Het fiscaal partnerschap dat op grond van een notarieel samenlevingscontract bestaat, blijft onder voorwaarden bestaan wanneer één van de partners vanwege medische redenen of ouderdom opgenomen moet worden in een verpleeg- of verzorgingstehuis (waardoor zij dus niet meer ingeschreven zullen staan op hetzelfde woonadres) (artikel 5a lid 7 AWR).

2.3 Heffingsgrondslag

De inkomstenbelasting voor het belastingjaar 2023 wordt geheven over het door de belastingplichtige in 2023 genoten:

- Belastbaar inkomen uit werk en woning;
- Belastbaar inkomen uit aanmerkelijk belang; en
- Belastbaar inkomen uit sparen en beleggen.

2.4 Verschuldigde inkomstenbelasting

De verschuldigde inkomstenbelasting bereken je als volgt:

- Stap 1 Belastbaar inkomen uit werk en woning + (bijv. loon)
 De in aanmerking komende aftrekposten -/- (bijv. hypotheekrenteaftrek)
De in aanmerking komende bijtelposten + (bijv. eigenwoningforfait)
 = Belastbaar inkomen uit box 1
- Stap 2 Belastbaar inkomen uit box 1 x Schijventarief box 1
 = Te betalen belastingen box 1 voor heffingskortingen
- Stap 3 Belastbaar inkomen uit aanmerkelijk belang x Tarief box 2
 = Te betalen belastingen box 2 voor heffingskortingen
- Stap 4 Belastbaar inkomen uit sparen en beleggen x Schijventarief box 3
 = Te betalen belastingen box 3 voor heffingskortingen
- Stap 5 Te betalen belastingen box 1 voor heffingskortingen +
 Te betalen belastingen box 2 voor heffingskortingen +
 Te betalen belastingen box 3 voor heffingskortingen +
 Heffingskortingen -/- (bijv. de arbeidskorting)
 = De te betalen/ontvangen inkomstenbelasting

2.5 Tarieven

Voor de boxen gelden verschillende tarieven.

Tarief box 1: belastbaar inkomen uit werk en woning (art. 2.10 & 2.10a Wet IB)

Het inkomen uit werk en woning wordt ingedeeld in "schijven"; elke schijf heeft een eigen percentage. In deze tabel vind je de schijven met bijbehorende belastingpercentages.

Schijf	Belastbaar inkomen	Percentage	Belasting gehele schijf
1	t/m € 37.149	9,28%	€ 3.447
2	Vanaf € 37.150 t/m € 73.031	36,93%	€ 16.698
3	Vanaf € 73.032	49,50%	Geen maximum

Voorbeeldberekening

De belastingplichtige van 50 jaar heeft in 2023 een belastbaar inkomen uit werk en woning van €66.000. De heffing bedraagt dan: €3.447 + (€66.000 - €37.149) * 36,93% = €14.101,67

Bovenstaande percentages weerspiegelen enkel de tarieven die worden betaald aan inkomstenbelasting. Echter worden er in schijf 1 niet alleen inkomstenbelasting betaald, maar ook premies volksverzekeringen afgedragen. In onderstaande tabel is opgenomen over welke premies dit gaat en welke percentages hierbij behoren.

Jaar	Tarief premie AOW	Tarief premie Anw	Tarief premie Wlz	Berekend over maximaal	Maximum te betalen
2023	17,90%	0,10%	9,65%	€ 37.149	€ 10.271

Zoals volgt uit de voorgaande tabel worden de premies volksverzekeringen berekend over maximaal € 37.149, hetgeen overeenkomt met de eerste schijf van de inkomstenbelasting. Wanneer we het percentage inkomstenbelasting in de eerste schijf (9,28%) optellen bij de percentages premies volksverzekeringen (17,90%, 0,10% en 9,65%) krijgen we een percentage dat gelijk is aan het inkomstenbelastingtarief in de tweede schijf (36,93%). Effectief is het gecombineerde percentage van inkomstenbelasting en premies volksverzekeringen aldus gelijk in de eerste twee schijven. Onderstaand een tabel met de gecombineerde percentages die gelden voor de heffing van inkomstenbelasting en premies volksverzekeringen.

Schijf	Belastbaar inkomen	Percentage
1	t/m € 37.149	36,93%
2	Vanaf € 37.150 t/m € 73.031	36,93%
3	Vanaf € 73.032	49,50%

Vanaf de dag dat de belastingplichtige de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt, is de belastingplichtige alleen nog premieplichtig voor de ANW (0,10%) en de WLZ (9,65%). De premieplicht voor de AOW (17,90%) is voor deze groep belastingplichtigen dan vervallen. Het tarief voor de belastingplichtige die de AOW-gerechtigde leeftijd heeft bereikt, is daarom in de eerste schijf lager: 19,03% in plaats van 36,93%. Als de belastingplichtige in 2023 de AOW-gerechtigde leeftijd heeft bereikt, dient hij een deel van het jaar het hoge tarief in de eerste schijf te betalen. Vanaf het moment dat hij de AOW-gerechtigde leeftijd heeft bereikt, hoeft de belastingplichtige slechts het lage percentage te betalen. Aangezien in de tweede en derde schijf geen premie volksverzekering meer wordt betaald, zijn de tarieven van schijf 2 en schijf 3 voor AOW-gerechtigden hetzelfde als voor niet AOW-gerechtigden.

Hieronder staan de tarieven in box 1 voor de eerste schijf indien de belastingplichtige in 2023 de AOW-leeftijd bereikt:

U bereikt in 2023 de AOW-leeftijd in de maand	Percentage 1e schijf (tot € 37.150)
Januari	19,03%
Februari	20,52%
Maart	22,01%

April	23,51%
Mei	25,00%
Juni	26,49%
Juli	27,98%
Augustus	29,47%
September	30,96%
Oktober	32,46%
November	33,95%
December	35,44%

Tenslotte noemenswaardig is dat in artikel 2.10a Wet IB een afwijkende tarieftabel is opgenomen voor belastingplichtigen geboren vóór 1 januari 1946. Onderstaand is deze tabel opgenomen.

Schijf	Belastbaar inkomen	Percentage	Belasting gehele schijf
1	t/m € 38.703	9,28%	€ 3.591
2	Vanaf € 38.704 t/m € 73.031	36,93%	€ 16.268
3	Vanaf € 73.032	49,50%	Geen maximum

Wat hier opvalt is dat de omvang van de eerste schijf groter is voor belastingplichtigen die onder dit artikel vallen ten opzichte van belastingplichtigen geboren ná 1 januari 1946. Dit heeft te maken met de zogenoemde houdbaarheidsbijdrage die is ingevoerd per 1 januari 2011. Door deze maatregel wordt de tweede tariefschijf jaarlijks nog maar met 75% van de inflatiecorrectie aangepast, waardoor mensen sneller in de derde tariefschijf vallen. De regeling geldt voor mensen die geboren zijn vanaf 1 januari 1946. Dit principe is doorgevoerd in de 'normale' tarieftabel van artikel 2.10 Wet IB. Om te zorgen dat belastingplichtigen geboren vóór 1 januari 1946 niet onder deze regeling lijden, geldt voor hen de aparte tarieftabel uit artikel 2.10a Wet IB.

Tarief box 2: belastbaar inkomen uit aanmerkelijk belang (art. 2.12 Wet IB)

Het belastingtarief voor het belastbare inkomen uit aanmerkelijk belang (box 2) bedraagt 26,90%.

Tarief box 3: belastbaar inkomen uit sparen en beleggen (art. 2.13 Wet IB)

Het belastingtarief voor het belastbare inkomen uit sparen en beleggen (box 3) bedraagt 32%.

2.6 Rangorderegeling

Wanneer een voordeel op grond van meer dan een hoofdstuk, afdeling of paragraaf in de Wet als bestanddeel in de heffing kan worden betrokken, zal de rangorderegeling ervoor zorgen dat het voordeel aan de in de wet eerstgenoemde bepaling zal worden toegekend. Zo zal winst uit onderneming (afdeling 3.2) niet nogmaals als resultaat uit overige werkzaamheden (afdeling 3.4) worden belast. Dit is óók het geval wanneer het inkomen in een eerdergenoemd onderdeel van de Wet wordt vrijgesteld. Winst uit onderneming die op grond van bijvoorbeeld de bosbouwvrijstelling wordt vrijgesteld, zal níét worden belast als resultaat uit overige werkzaamheden.

2.7 Toerekening inkomensbestanddelen

Het uitgangspunt is dat fiscale partners individueel belasting betalen over hun eigen inkomsten. Dit betekent dat inkomensbestanddelen en aftrekposten van de belastingplichtige en zijn partner in aanmerking dienen te worden genomen bij degene door wie de inkomensbestanddelen zijn genoten of op wie deze drukken (art. 2.17 lid 1 Wet IB).

Voor een aantal inkomensbestanddelen en aftrekposten bestaat echter een keuzemogelijkheid om deze naar eigen voorkeur te verdelen tussen de beide partners. Dit zijn de gemeenschappelijke inkomensbestanddelen (zie art. 2.17 lid 5 Wet IB). De keuze van de verdeling mag per gemeenschappelijk inkomensbestanddeel afzonderlijk worden gemaakt. In totaal dient wel 100% te worden aangegeven. De inkomensbestanddelen waarvoor deze keuzemogelijkheid bestaat zijn:

- De belastbare inkomsten uit eigen woning (art. 3.110 Wet IB). Dit zijn de voordelen uit eigen woning (het eigenwoningforfait) verminderd met de op die voordelen drukkende aftrekbare kosten (bijvoorbeeld hypotheekrente). Stel dat de belastingplichtige 80% van de hypotheekrente aftrekt. In dat geval dient hij ook 80% van het eigenwoningforfait bij te tellen. Voor zijn of haar partner resteert 20%. Je mag dus niet de hypotheekrente bij de ene partner in aftrek brengen en het eigenwoningforfait bij de andere partner meetellen. Kortom: alleen het saldo van de inkomsten uit eigen woning mag worden verdeeld;
- Het inkomen uit aanmerkelijk belang vóór vermindering met de persoonsgebonden aftrek;
- De persoonsgebonden aftrek. Dit zijn onder andere onderhoudsverplichtingen, uitgaven voor specifieke zorgkosten, weekenduitgaven gehandicapten, en aftrekbare giften (Hoofdstuk 6 Wet IB);
- De gezamenlijke grondslag sparen en beleggen van box 3.

Nextens

De optimale verdeling van de gemeenschappelijke inkomensbestanddelen kan je gemakkelijk bepalen met behulp van het aangifte programma *Nextens*. Ga naar het tabje 'Aanslagen'. Klik op 'Verdeling box 1 en 2/Optimalisatie' en vervolgens op 'Optimalisatie openen'. Hier kun je de inkomensbestanddelen aanvinken die je wilt optimaliseren.⁶

⁶ Zie hiervoor de *Aangiftegids paragraaf 4.1 (p. 47)*.

Wouter Kreukniet

Toen ik 2013 begon aan de studie fiscaal recht, waren mijn simpele IB-aangiftes de enige ervaring die ik had met de fiscale wereld. Het meest spannende van die aangiftes vond ik altijd de keuzemenu's en op welke manier ik bij het indienen van de aangiftes kon komen. Vol goede moed en met de rijke informatie van de eerste colleges inkomstenbelasting ben ik ergens in oktober 2013 bij de Belastingwinkel aan de slag gegaan.

Tijdens mijn eerste vestigingsavond in het Oude Noorden, bleek het allemaal een stuk ingewikkelder dan ik had gedacht. De kennis die ik had opgedaan over het vormen van een voorziening of over de verliesverrekening tussen de boxen in de inkomstenbelasting was niet relevant. In plaats daarvan moest ik beantwoorden of de gekochte steunkousen kunnen worden afgetrokken en of de verkoop van goederen op de buurtmarkt als belastbare inkomsten moeten worden gezien. Deze vragen waren - op een uitzondering daargelaten - niet bedoeld om een optimale belastingpositie te verkrijgen, maar betekende voor veel mensen welke vaste lasten wel en niet konden worden betaald. Met het besef dat 20 euro voor mensen een groot verschil kan maken, begon de fiscaliteit bij mij meer te leven, maar het legde ook een druk op mij. Vooral toen er op een avond te weinig medewerkers aanwezig waren, moest ik voor het eerst alleen aan een tafel zitten. Hoewel ik gelukkig goed voorbereid was en al aardig wat kennis had opgedaan tijdens de voorgaande vestigingsavonden, hielp de syllabus enorm bij het oplossen van de vragen. Voor veel beginners, zoals ik toen, heeft de syllabus enorm geholpen met het beantwoorden van fiscale vragen van cliënten en het oplossen van casussen. Ik kan gelukkig zeggen dat ik inmiddels mijn fiscale kennis heb uitgebreid naar gebieden buiten de syllabus, maar het forfait voor de aftrek van extra beddengoed kan ik nog dromen. Ik hoop dat jullie ook net zo geholpen worden door de de syllabus als ik. Jouw tijd bij SBR gaat sowieso erg mooi worden!

Hoe ben ik in contact gekomen met Grant Thornton en wat sprak mij aan?

Door mijn bestuursjaar bij SBR ben ik in contact gekomen met Grant Thornton. Elk jaar organiseert Grant Thornton in samenwerking met SBR een opleidingsavond. Het leuke van deze opleidingsavonden is dat je op een eenvoudige manier in contact kunt komen met de medewerkers van een kantoor. Ieder belastingadvieskantoor probeert hier op zijn eigen manier een draai aan te geven. Hoewel ik alle opleidingsavonden erg leuk vond, sprak de opleidingsavond van Grant Thornton mij het meeste aan. Daarom heb ik verder contact gezocht. Grant Thornton heeft een groot internationaal netwerk maar de lijntjes tussen de medewerkers in Nederland zijn kort. Dat zorgt ervoor dat mensen van de adviespraktijk ook omgaan met mensen van de aangiftepraktijk en dat belastingadviseurs en accountants elkaar kennen.

Mijn eerste werkdag bij Grant Thornton

Mijn eerste werkdag was tijdens de jaarlijkse Summercourse. Dan komen honderden Grant Thornton collega's samen om hun fiscale kennis uit te breiden met cursussen, maar ook om elkaar beter te leren kennen tijdens het dineren en het borrelen. Toch spannend wanneer je de mensen van je team alleen maar tijdens een sollicitatiegesprek hebt ontmoet. Al snel merkte ik dat iedereen echt geïnteresseerd was in een nieuw gezicht. Aangezien de Summercourse dat jaar in onze mooie stad was, ging ik na het eten en de borrel met een groep (nieuwe) collega's toch even naar het vertrouwde Stadhuisplein. Echt een hele mooie start van mijn carrière bij Grant Thornton.

**Kansen pakken of blijven dromen?
Neem contact op met onze recruiter!**

Anne Baas
Anne.baas@carrierebijgt.nl
088 676 9026
www.carrierebijgt.nl

3. Belastbaar inkomen uit werk en woning

In hoofdstuk 3 van de Wet inkomstenbelasting 2001 wordt het belastbaar inkomen uit werk en woning – beter bekend als box 1 – besproken. In art. 3.1 lid 2 Wet IB wordt een opsomming gegeven van de verschillende inkomsten die binnen box 1 vallen. In dit hoofdstuk van syllabus zullen de volgende inkomensbestanddelen verder behandeld worden:

- §3.1 Het belastbaar loon (afdeling 3.3 Wet IB)
- §3.2 Het belastbare resultaat uit overige werkzaamheden (afdeling 3.4 Wet IB)
- §3.3 De belastbare periodieke uitkeringen en verstrekkingen (afdeling 3.5 Wet IB)
- §3.4 De belastbare inkomsten uit eigen woning (afdeling 3.6 Wet IB)
- §3.5 De uitgaven voor inkomensvoorzieningen (afdeling 3.7 Wet IB)
- §3.6 Middeling (afdeling 3.14 Wet IB)

3.1 Het belastbaar loon

Een van de belangrijkste inkomstenbronnen voor de cliënten van de SBR is het belastbaar inkomen bestaande uit loon (art. 3.1 lid 2 onderdeel b Wet IB). De regels rondom het inkomen uit loon worden uitgewerkt in de afdeling 3.3 IB. Het begrip 'loon' in de inkomstenbelasting sluit aan bij het begrip 'loon' uit de Wet op de loonbelasting 1964 (art 3.80 Wet IB). Dit houdt in dat loon gelijk is aan alles wat een werknemer verkrijgt uit hoofde van zijn dienstbetrekking (art. 10 Wet LB).

Een belangrijk onderscheid is het onderscheid tussen loon uit tegenwoordige arbeid en vroegere arbeid. Dit onderscheid wordt gemaakt, omdat over het loon uit tegenwoordige arbeid een extra heffingskorting mag worden berekend, namelijk de arbeidskorting. Dit betekent dat over loon uit tegenwoordige arbeid minder belasting hoeft te worden betaald.

Tegenwoordige arbeid

Met loon uit tegenwoordige arbeid wordt een vergoeding bedoeld die iemand ontvangt als tegenprestatie voor de arbeid die wordt verricht in het heden. Hiervan is dan ook sprake wanneer je loon ontvangt uit een dienstbetrekking. Merk wel op dat een afkoopsom of een transitievergoeding hier niet onder valt. Deze zijn namelijk slechts toe te rekenen aan de arbeid die is verricht in het verleden, terwijl de voorwaarde is dat de vergoeding moet zijn toe te rekenen aan de arbeid in het heden. Naast inkomen uit loondienst is er één (veelvoorkomende) uitkering die (onder voorwaarden) kan kwalificeren als inkomen uit tegenwoordige arbeid, namelijk een uitkering ingevolge de Ziektewet ('ZW' op de jaaropgaaf). Een Ziektewetuitkering ontvang je als je door ziekte niet in staat bent om te werken. Deze uitkering duurt maximaal een periode van 2 jaar en vangt aan op het moment dat de belastingplichtige niet meer in staat is om te werken. Na de periode van 2 jaar stopt de Ziektewetuitkering en zal meestal een overgang plaatsvinden naar een WIA-uitkering (Wet Arbeidsongeschiktheid).

Ziektewetuitkering

Waar bij reguliere inkomsten uit loondienst altijd sprake is van tegenwoordige arbeid, is dit niet het geval bij een Ziektewetuitkering. Hierbij worden twee situaties onderscheiden. Allereerst de Ziektewetuitkering die is gestart vóór 1 januari 2020. In deze situatie is namelijk altijd sprake van tegenwoordige arbeid. Bij een Ziektewetuitkering die is gestart ná 1 januari 2020 gelden echter andere voorwaarden. Een Ziektewetuitkering die is aangevangen ná 1 januari 2020 kwalificeert namelijk enkel als inkomen uit tegenwoordige arbeid voor zover er een (arbeidsrechtelijke) dienstbetrekking aanwezig is. Indien hier niet aan is voldaan, is sprake van

inkomen uit vroegere arbeid. Dit is bijvoorbeeld het geval als het contract is afgelopen tijdens de ziekte. Vanaf het moment dat het contract is afgelopen is dan sprake van inkomen uit vroegere arbeid. Het is dus een constante toets die je uitvoert. Ook een relevant voorbeeld is wanneer een belastingplichtige een uitkering ingevolge de Werkloosheidswet ('WW') ontvangt en vervolgens de Ziektewet in gaat. In dit geval is er namelijk überhaupt geen dienstbetrekking en is dan ook sprake van inkomen uit vroegere arbeid. Check daarom altijd (indien van toepassing) van wanneer tot wanneer het contract loopt. Tenslotte is bij een vrijwillige Ziektewetuitkering altijd sprake van tegenwoordige arbeid.

Aldus bestaan de inkomsten uit tegenwoordige dienstbetrekking (in beginsel) uit:

- Inkomsten uit een bestaande dienstbetrekking zoals: loon, vakantiegeld, gratificaties, uitbetaalde overuren, bonus, etc.; en
- Een Ziektewetuitkering gestart vóór 1 januari 2020;
- Een Ziektewetuitkering gestart ná 1 januari 2020 voor zover de belastingplichtige een dienstbetrekking heeft; en
- Een vrijwillige Ziektewetuitkering.

Vroegere arbeid

Met loon uit vroegere arbeid wordt bedoeld een vergoeding die je ontvangt, omdat in het verleden arbeid is verricht. Vaak wordt deze vergoeding ontvangen in de vorm van een uitkering, zoals pensioen. Maar onder het kopje vroegere arbeid horen ook de (periodieke) uitkeringen die je ontvangt die niets te maken hebben met een vroegere dienstbetrekking, zoals een bijstandsuitkering. De inkomsten uit vroegere dienstbetrekking bestaan onder andere uit:

- Pensioenuitkeringen en afkoopsommen voor pensioenen;
- Uitkeringen ingevolge de VUT, AOW, Anw, WW, WAO, WIA, Waz, IOAW en IOAZ;
- Ontslagvergoedingen, zoals een transitievergoeding;
- Uitkeringen Participatiewet 'PW' (zoals een bijstandsuitkering);
- Wajong-uitkeringen;
- Lijfrente-uitkeringen en afkoopsommen van lijfrenten;
- Ziektewetuitkeringen gestart ná 1 januari 2020 en die worden verkregen terwijl er geen sprake is van een dienstbetrekking.

Uiteraard is het ook mogelijk dat een cliënt een pensioen vanuit het buitenland ontvangt en dat dit pensioen in het desbetreffende land reeds belast is. Vul alleen de bruto pensioenuitkering in onder een apart kopje onder het onderdeel 'arbeidsinkomen'. Vervolgens bestaat recht op aftrek – aangezien in het land van oorsprong van het pensioen al belasting is betaald. Vul deze in onder het kopje 'aftrek elders belast'. Meer informatie over buitenlandse pensioenen of inkomsten kun je vinden in Hoofdstuk 7 van deze syllabus.⁷

Praktische toepassing voor de SBR

Als je niet weet of het inkomen uit tegenwoordige of vroegere arbeid betreft, kun je altijd aan de cliënten vragen om een omschrijving te geven van de inkomsten, zodat je dit beter kunt beoordelen. Uiteraard kan het voorkomen dat zij het ook niet weten. Daarom is het ook goed om te weten dat er aanwijzingen op de jaaropgaaf staan. Een van de aanwijzingen is dat er

⁷ Zie hiervoor de *Aangiftegids* paragraaf 3.10 (p. 42).

wel of geen arbeidskorting op de jaaropgaaf verwerkt staat. Als er arbeidskorting op staat, is dat een duidelijke aanwijzing dat het om tegenwoordige arbeid gaat. Maar let op, het staat er niet altijd op. Als het er niet op staat, betekent het niet automatisch dat het om loon uit vroegere arbeid gaat.

Een andere goede aanwijzing is de 'code' of beter gezegd, de loonheffingstabel die wordt toegepast op de loonstrook voor de inkomsten. Vaak staat in die tabel 'wit' of 'groen' op de jaaropgaaf. De witte tabel verwijst naar inkomsten uit tegenwoordige arbeid, de groene tabel verwijst naar inkomsten uit vroegere arbeid. Let wel op, dit staat niet altijd vermeld op de jaaropgaaf.

Nu je het verschil weet tussen tegenwoordige en vroegere arbeid en ook weet waarom dit verschil gemaakt wordt, hoef je het alleen nog maar in te vullen in Nextens. Tegenwoordige arbeid vul je in onder het kopje 'Arbeidsinkomen' en vervolgens onder 'Loon en ziekteuitkeringen'. Inkomen uit vroegere arbeid en andere uitkeringen moeten worden ingevuld onder het kopje 'AOW, pensioenen'.⁸

Negatief loon

Negatief loon staat niet beschreven in de wettenbundel. Negatief loon doet zich voor indien de belastingplichtige ten onrechte te veel of ten onrechte loon of een uitkering heeft ontvangen en deze vervolgens dient terug te betalen. Een bekend voorbeeld is dat de Ziekteuitkering is doorgelopen, terwijl de belastingplichtige inmiddels weer aan het werk was gegaan. Het is ook mogelijk dat de werknemer een boete heeft moeten betalen aan de werkgever, denk aan een verschuldigde schadevergoeding bij het onrechtmatig beëindigen van de dienstbetrekking. Het negatief loon moet vervolgens in één keer dan wel in termijnen worden terugbetaald.

Negatief loon vul je in Nextens in zoals een regulier loon of uitkering. Het enig verschil is dat er een minteken (-) voor het loonbedrag ingevuld moet worden. Bij negatief loon dient er een onderscheid te worden gemaakt tussen de volgende situaties:

- het bedrag wordt in hetzelfde jaar netto terugbetaald;
- het bedrag wordt bruto terugbetaald.

Wanneer het bedrag bruto wordt terugbetaald, hoeft de ingehouden loonheffing NIET in aanmerking genomen te worden. Dit hoeft dus niet in Nextens ingevuld te worden. Op het terug te betalen bedrag is immers loonheffing ingehouden. Aangezien de uitkeringsinstantie onterecht een uitkering heeft gedaan en loonbelasting heeft ingehouden, krijgt de belastingplichtige de loonheffing terug door het negatief loon op te nemen in de aangifte. Het opnemen van het negatief loon in de belastingaangifte vermindert namelijk het belastbaar bedrag en leidt ertoe dat de onterecht betaalde loonheffing op deze wijze terug wordt verkregen.

Reiskostenaftrek openbaar vervoer

De reiskostenaftrek, beschreven in art. 3.87 Wet IB, is onderdeel van de werknemersaftrek. Alleen werknemers kunnen gebruikmaken van de reisaf trek. De reisaf trek is bovendien alleen

⁸ Zie hiervoor de *Aangiftegids paragraaf 3.1 (p. 17)*.

van toepassing wanneer de belastingplichtige met het openbaar vervoer naar zijn werk reist! Niet de werkelijke kosten zijn aftrekbaar, maar een forfaitair bedrag minus de ontvangen vergoeding van de werkgever.

NB: Let goed op of de openbaarvervoerkaart door de werkgever wordt verstrekt of dat deze kaart van de werknemer zelf is en dat hij hier een vergoeding voor krijgt van de werkgever. Wanneer de openbaarvervoerkaart namelijk door de werkgever wordt verstrekt (vanwege de inhoudingsplicht), kan de reisaf trek enkel worden benut wanneer de werknemer zelf 70% of meer aan deze kaart bijdraagt!

Voordat de forfaitaire reisaf trek bepaald wordt, dient er voldaan te zijn aan een aantal voorwaarden:

- De belastingplichtige moet beschikken over een openbaarvervoerverklaring of een reisverklaring; en
- De per openbaar vervoer afgelegde enkele reisafstand moet meer dan 10 kilometer bedragen; en
- De belastingplichtige moet regelmatig (doorgaans minimaal één keer per week of minimaal 40 dagen in 2023) tussen zijn woning en zijn werkplek heen en weer reizen per openbaar vervoer.

Deze openbaarvervoerverklaring kan alleen van de Nederlandse Spoorwegen en/of de streekvervoerbedrijven worden verkregen indien een OV-jaarkaart of een jaartrajectkaart wordt aangeschaft. Indien de belastingplichtige niet zo'n jaarkaart heeft, dan kan de werkgever een openbaarvervoerverklaring afgeven. Studenten kunnen een openbaarvervoerverklaring bij de DUO aanvragen.

Binnen een tijdsbestek van 24 uur moet zowel heen als terug worden gereisd. De reisafstand is de afstand tussen de woning of verblijfplaats en de plaats van de werkzaamheden, gemeten langs de meest gebruikelijke weg. Het gaat om de kilometers van een enkele reis. Alleen de per openbaar vervoer gereisde kilometers zijn van belang. De afstand die bijvoorbeeld naar een bushalte wordt gelopen of gefietst telt dus niet mee!

Voor 2023 gelden de volgende forfaitaire bedragen:

Afstand enkele reis	U reist per week				
	Meer dan	Niet meer dan	4 dagen of meer	3 dagen	2 dagen
0 km	10 km	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
10 km	15 km	€ 509	€ 382	€ 255	€ 128
15 km	20 km	€ 676	€ 507	€ 338	€ 169
20 km	30 km	€ 1.126	€ 845	€ 563	€ 282

30 km	40 km	€ 1.396	€ 1.047	€ 698	€ 349
40 km	50 km	€ 1.819	€ 1.365	€ 910	€ 455
50 km	60 km	€ 2.024	€ 1.518	€ 1.012	€ 506
60 km	70 km	€ 2.244	€ 1.683	€ 1.122	€ 561
70 km	80 km	€ 2.322	€ 1.742	€ 1.161	€ 581
80 km	90 km	€ 2.354	€ 1.766	€ 1.177	€ 589
90 km	>	€ 2.354	*	*	*

* De reisaf trek is in dit geval € 0,26 per kilometer van de afstand enkele reis maal het aantal dagen dat de belastingplichtige in 2023 heeft gereisd. De af trek is maximaal € 2.354.

Indien er geen vast reispatroon is, dan wordt het aantal dagen per week berekend op een gemiddelde dat wordt afgerond op hele dagen. Als er 120 dagen in een jaar wordt gereisd, dan bedraagt het gemiddelde aantal dagen per week: $120/52 = 2,3$ dagen = 2 dagen per week. Indien in een jaar 190 keer van de woning naar de werkplaats wordt gereisd, dan bedraagt het aantal dagen per week: $190/52 = 3,7$ dagen = 4 dagen per week.

Wanneer de belastingplichtige op verschillende dagen naar verschillende werkplaatsen reist per openbaar vervoer, dan wordt voor elk van die werkplaatsen het forfait afzonderlijk bepaald. De som van de op deze manier bepaalde reisaf trek mag echter niet meer bedragen dan € 2.354 per jaar. Wanneer de belastingplichtige op dezelfde dag naar verschillende werkplaatsen reist per openbaar vervoer, dan wordt het forfait toegepast op de meest bereide werkplaats. Indien elke werkplaats even vaak in het jaar pleegt te worden bereisd, geldt de grootste reisafstand.

De van de werkgever ontvangen vergoeding voor de kosten van het openbaar vervoer komt in mindering op het forfait. Indien de ontvangen vergoeding hoger is dan het forfait, wordt het saldo op nihil gesteld. Dit kan het geval zijn indien de werkgever de werkelijk gemaakte kosten vergoedt. Er geldt dan dus geen reisaf trek, maar ook geen bijtelling.

Indien het vervoer vanwege de inhoudingsplichtige plaatsvindt (oftewel, de werkgever organiseert het vervoer voor zijn werknemer), kan er geen gebruik worden gemaakt van de reisaf trek. Zie ook art. 3.87 Wet IB.

Binnen Nextens bestaat een apart kopje voor de 'Reisaf trek' binnen het kopje 'Arbeidsinkomen'. Hierbij kan aan de hand van het aantal dagen per week en de afstand het forfait worden berekend. De ontvangen vergoedingen kunnen in het volgende kopje worden ingevuld, waardoor het saldo aan reisaf trek lager wordt.

3.2 Belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden

In de afdeling 3.4 Wet IB wordt het belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden (ook wel verkort resultaat genoemd of ROW) besproken. Conform art. 3.90 Wet IB is ROW het gezamenlijke bedrag van het resultaat van de werkzaamheden die geen belastbaar loon en geen belastbare winst uit onderneming zijn. Over dit resultaat wordt dan ook geen loonbelasting en/of premieheffing volksverzekeringen ingehouden. Bij een belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden kun je bijvoorbeeld denken aan freelancewerkzaamheden (voor zover geen sprake is van een dienstbetrekking of winst uit onderneming). Denk aan freelancewerkzaamheden als postbezorger of gastouder. Ook is sprake van ROW bij eenmalige werkzaamheden, zoals het geven van een gastcollege of meedoen aan een medisch onderzoek.

Sprake is van een belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden indien voldaan aan de volgende voorwaarden:

- Er wordt arbeid verricht;
- De arbeid wordt verricht in het economische verkeer;
- Er is sprake van een oogmerk om voordeel te behalen;
- Dat voordeel is redelijkerwijs te verwachten.

Resultaat uit overige werkzaamheden kan op basis van arbeid worden opgedeeld in twee categorieën, te weten dienstverlening en vermogenstransactie. Dit verschil is van belang bij het bepalen van het winstoogmerk van de belastingplichtige. Bij dienstverlenende werkzaamheden is het in beginsel NIET van belang of er sprake is van een winstoogmerk. Dat betekent dus dat een freelance dienstverlener belast wordt over zijn resultaat wanneer hij arbeid in het economisch verkeer verricht, ongeacht of hij hier een winstoogmerk bij had.

Bij vermogenstransacties is dit echter niet het geval. Bij de verkoop van een woning is de winst bijvoorbeeld in beginsel niet belast wanneer geen voordeel wordt beoogd. Tenzij de transactie (de aan- en verkoop van het huis) onder zodanige omstandigheden heeft plaatsgevonden dat duidelijk is dat wel degelijk voordeel met de verkoop is beoogd en te verwachten is. In dat geval is het als ROW belast in box 1.

Inkomsten uit een hobby en uit de gezinssfeer zijn onbelast (er is immers geen deelname aan het economische verkeer, en dus geen bron van inkomen) en behoeven dus niet te worden opgegeven. Hierop geldt één uitzondering. Indien het werkzaamheden betreffen die de in familieverband gebruikelijke wederzijdse hulp en bijstand te buiten gaan, dan is de beloning als resultaat belast. Inkomsten die een belastingplichtige haalt uit het winnen van de loterij is niet als resultaat belast. Er kan namelijk niet redelijkerwijs worden verwacht dat een voordeel wordt behaald.

Bedragen die vrijwilligers ontvangen zijn tot bepaalde hoogte van belasting vrijgesteld. Toegekende bedragen van niet meer dan € 190 per maand en ten hoogste € 1.900 per jaar gelden zonder meer als een kostendekkende vergoeding (zie art. 3.96 onderdeel c Wet IB jo. art. 2 lid 6 Wet LB). Er hoeft in deze gevallen geen belastbaar resultaat te worden bepaald. Een hoger bedrag is onbelast indien sprake is van een vergoeding voor werkelijk gemaakte kosten. Een beloning exclusief onkostenvergoeding voor de werkzaamheden die boven het bedrag uitgaat, is wel geheel belast. De vrijwilliger moet dan het resultaat uit werkzaamheden voor zijn vrijwilligerswerk bepalen.

Het resultaat uit overige werkzaamheden dient te worden opgegeven in de aangifte inkomstenbelasting. Dit betekent dat de opbrengsten verminderd dienen te worden met de kosten die gemaakt zijn om de opbrengst te kunnen genereren. ROW dient te worden opgenomen binnen Nextens onder het kopje 'Overige persoonlijke inkomsten' en daarbinnen onder het eerste subkopje ('Alfahulp, freelancer, bijverdienste').⁹

Verskil resultaat uit overige werkzaamheden en winst uit onderneming

Alhoewel de SBR geen belastingaangiftes doet voor ondernemingen, zal ongetwijfeld wel eens de vraag voorbijkomen of sprake is van winst uit onderneming of resultaat uit overige werkzaamheden. Bij een onderneming is sprake van een duurzame organisatie van arbeid en kapitaal waarmee in het economisch verkeer winst wordt beoogd die redelijkerwijs te verwachten is. Dat betekent dat wanneer de belastingplichtige een bedrijfspannend koopt en investeert in machines, dit naar een onderneming neigt. Bovendien heeft de Hoge Raad enkele (niet per se dwingende) gezichtspunten opgesteld die kunnen helpen met de keuze. Denk hierbij onder andere aan het aantal afnemers, naamsbekendheid, hoeveelheid winst en de belangrijkste; het gelopen ondernemersrisico. Bedenk dat het in beginsel fiscaal voordeliger is activiteiten als onderneming aan te merken. Aangezien het verschil tussen resultaat uit werkzaamheden en winst uit onderneming zelfs bij rechters en adviseurs tot flinke discussies kan leiden, is het verstandig er een groepsleider bij te roepen mocht een dergelijke situatie voorkomen.

Verskil resultaat uit overige werkzaamheden en loon uit dienstbetrekking

Het grote verschil tussen ROW en loondienst is te vinden in de zekere mate van zelfstandigheid. Bij loondienst werkt de belastingplichtige onder gezag van een werkgever, laatstgenoemde beslist in grote mate wat gedaan moet worden en hoe. Een resultaatgenieter heeft tot op zekere hoogte zelf de keuze wat te doen en hoe (wensen van opdrachtgevers daargelaten); hij werkt niet onder het gezag van een ander. In het geval van loon wordt er belasting ingehouden over het loon door de inhoudingsplichtige (werkgever). Bij resultaat uit overige werkzaamheden is dit dus niet het geval en moet het opgegeven worden in de aangifte Inkomstenbelasting.

3.3 Periodieke uitkeringen

Periodieke uitkeringen vormen een bron van inkomen voor box 1. Periodieke uitkeringen zijn geregeld in afdeling 3.5 Wet IB, artikel 3.100 t/m 3.109. De belastbare periodieke uitkeringen zijn onderdeel van het persoonlijk inkomen en worden derhalve altijd belast bij degene die de uitkering heeft genoten. Er is sprake van een periodieke uitkering indien de uitkering het volgende tweetal elementen bevat:

- De uitkering moet onderdeel vormen van een reeks uitkeringen – er moet sprake zijn van een zekere **periodiciteit**. Voldoende is dat het recht bestaat op ten minste twee uitkeringen per jaar. Niet is vereist dat de uitkeringen even hoog zijn, ook hoeven tussen de uitkeringen geen gelijke tussenpozen te zitten;
- Daarnaast is het vereist dat het recht op de uitkering onzeker is alvorens het kwalificeert als periodieke uitkering. Er moet sprake zijn van een **onzekerheidselement** – dat wil zeggen dat de uitkeringen afhankelijk zijn van een toekomstige onzekere gebeurtenis. Als voorwaarde geldt verder dat de periodieke

⁹ Zie hiervoor de *Aangiftegids paragraaf 3.2 sub a (p. 20)*.

uitkering geen onderdeel mag zijn van een complex van rechten en verplichtingen, die bij voortdurend tegenover elkaar staan. Een maandelijks huurbetaling vormt derhalve geen periodieke uitkering, omdat tegenover de betaling van de huur (verplichting) het gehuurde kan worden gebruikt (recht).

Periodieke uitkeringen kunnen grofweg onderverdeeld worden in 3 groepen. Deze groepen worden nog verder uitgebreid op grond van art. 3.103 Wet IB en een aantal uitkeringen worden weer vrijgesteld op grond van art. 3.104 Wet IB.

- **Lijfrenten (zie ook 3.5):** Lijfrenten zijn levensverzekeringen die als aanvulling op een pensioentekort dienen. De lijfrentepremies zijn (deels) aftrekbaar in box 1 en de uitkeringen (termijnen) zijn altijd in box 1 belast. Binnen Nextens worden de ontvangen lijfrente-uitkeringen ingevuld bij 'Arbeidsinkomen' onder 'AOW, pensioenen' als er over de uitkering wel loonheffing is ingehouden en wordt het ingevuld bij 'Overige persoonlijke inkomsten' onder 'Ontvangen lijfrenten, overige uitkeringen' wanneer geen loonheffing is ingehouden.
- **Familierechtelijke periodieke uitkeringen:** Hieronder vallen periodieke uitkeringen die rechtstreeks uit het familierecht voortvloeien. Deze komen pas aan de orde als de echtgenoten uit elkaar gaan. Bij de alimentatiegerechtigde wordt ontvangen alimentatie (ook afkoop en pensioenverrekening bij echtscheiding) belast in box 1 (art. 3.101 lid 1 onderdeel b Wet IB, zie ook 6.1). Bij de alimentatieplichtige wordt de betaalde alimentatie aangemerkt als een persoonsgebonden aftrek (art. 6.1 lid 2 onderdeel a Wet IB). Ontvangen alimentatie voor kinderen is vrijgesteld en wordt derhalve niet in de heffing betrokken. Indien naast de alimentatie ook aanvullende bijstand ontvangen wordt, dan valt deze onder de loonbelasting.
- **Publiekrechtelijke periodieke uitkeringen:** Publiekrechtelijke periodieke uitkeringen zijn uitkeringen die rechtstreeks voortvloeien uit wettelijke bepalingen van publiekrechtelijke aard. In art. 3.104 Wet IB 2001 is geregeld welke publiekrechtelijke periodieke uitkeringen niet meer tot het inkomen gerekend hoeven te worden, zoals uitkeringen en verstrekkingen AWBZ, kinderbijslag-uitkeringen en bepaalde uitkeringen krachtens de Algemene bijstandswet.

Lijfrenten

Lijfrentetermijnen zijn als periodieke uitkering altijd belast in box 1 op grond van artikel 3.100 lid 1 sub b Wet IB. Daartegenover staat dat de betaalde premies in de opbouwfase (binnen de ruimten) aftrekbaar zijn (meer hierover in paragraaf 3.5). Het kan echter voorkomen dat cliënten niet weten dat ze betaalde premies af konden trekken (of dit gewoon vergeten zijn) waardoor de lijfrentetermijnen dubbel worden belast. Om de belastingplichtige enigszins tegemoet te komen, hanteert de Belastingdienst de beperkte saldomethode. Dit wil zeggen dat de niet-afgetrokken premies in mindering kunnen worden gebracht op het belastbaar bedrag uit de lijfrente. Dit wordt in de volgende subparagraaf behandeld.

NB: De enige manier waarop een lijfrente niet in box 1 maar in box 3 belast zal worden, is wanneer de lijfrente (en dus haar uitkeringen) niet aan de box 1-voorwaarden van een lijfrente voldoen, bijvoorbeeld wanneer de polis niet bij een toegelaten aanbieder is afgesloten of de polis tot voorwerp van zekerheid dient. Dit komt eigenlijk nooit echt voor, dus normaliter zal de lijfrente in box 1 vallen.

Saldomethode

De lijfrentetermijnen zijn in beginsel op grond van art. 3.100 Wet IB hoe dan ook belast, of de belastingplichtige er nu voor kiest de betaalde premies wel of niet af te trekken. De aanspraak blijft namelijk in zijn geheel in box 1. Om te voorkomen dat dit tot dubbele heffing leidt, bestaat een faciliteit die de saldomethode wordt genoemd. Premiebetalingen die niet in aanmerking zijn genomen kunnen onder voorwaarden in mindering worden gebracht op de belastbare periodieke uitkeringen. Voor 2010 kwam het volledige bedrag aan betaalde premies in aanmerking voor de saldomethode, maar vanaf 2010 is dit bedrag beperkt tot € 2.269 per jaar. De verzekeraar weet echter niet welke premiebetalingen in aanmerking zijn genomen voor de belastingaangifte. Om te zorgen dat de verzekeraar niet te veel belasting inhoudt, kan jaarlijks een saldooverklaring worden aangevraagd voor maximaal een bedrag van € 2.269 per jaar indien de premies niet in aftrek zijn gebracht. Het totale bedrag waarvoor een saldooverklaring is aangevraagd kan door middel van de saldomethode netto worden uitgekeerd. Dit betekent dat de eerste lijfrente-uitkeringen tot aan het bedrag waarvoor een saldooverklaring bestaat netto kunnen worden uitgekeerd door de verzekeraar.

Voorbeeld

Steef ontvangt een lijfrente-uitkering van €3.000 per jaar. Hij heeft hier van 2008 tot en met 2012 per jaar €5.000 aan premies voor betaald maar deze zijn nooit afgetrokken bij de belastingaangifte. Wat betreft de niet-afgetrokken premies over 2008 en 2009 mag hij de gehele premies van de uiteindelijke termijnen in mindering brengen op zijn uitgekeerde lijfrentetermijnen (dus $2 * €5.000$). Wat betreft de premies vanaf 2010 slechts €2.269 per jaar; $3 * €2.269 = €6.807$. In totaal mag Steef dus ($€6.807 + €10.000 =$) €16.807 van zijn ontvangen lijfrentetermijnen aftrekken. De eerste 5 jaar zullen de ontvangen termijnen dus niet worden belast, het 6e jaar kan nog €1.807 van de te ontvangen €3.000 worden afgetrokken. De rest van de termijnen zijn geheel belast.

Alimentatie

Van belang is dat alimentatie betaald aan kinderen niet aftrekbaar is bij de betalende partij en daarom ook niet belast wordt bij de ontvanger. Partneralimentatie is echter wel aftrekbaar en dus ook belast bij de ontvanger. De ontvangen alimentatie wordt belast in box 1 en moet binnen Nextens worden ingevuld bij 'Overige persoonlijke inkomsten' onder 'Ontvangen alimentatie e.d.'. Alimentatie is aftrekbaar bij de betalende partner. Deze aftrek kan worden ingevoerd bij 'Alimentatie en andere onderhoudsverplichtingen' onder 'Alimentatie e.d. betaald aan vroegere echtgenoot'.¹⁰

Vrijgestelde uitkeringen

Op grond van art. 3.104 Wet IB zijn bepaalde uitkeringen vrijgesteld. Hieronder vallen onder andere uitkeringen en verstrekkingen ingevolge de Wet langdurige zorg (Wlz), kinderbijslag, uitkeringen die verband houden met bepaalde noodzakelijke kosten in een opleiding of studie (een basisbeurs, aanvullende beurs en een rentedragende lening worden niet als inkomen aangemerkt) en bepaalde tegemoetkomingen op grond van art. 2 van de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten.

¹⁰ Zie hiervoor de *Aangiftegids paragraaf 3.2 sub b en 3.5 (p. 20 en 30)*.

3.4 Eigen woning

In afdeling 3.6 van de Wet IB worden de belastbare inkomsten uit eigen woning besproken. De belastbare inkomsten zijn de voordelen uit eigen woning verminderd met de op die voordelen drukkende aftrekbare kosten (art. 3.110 Wet IB).

Gemeenschappelijk inkomensbestanddeel

De belastbare inkomsten uit eigen woning behoren tot de gemeenschappelijke inkomensbestanddelen. Partners kunnen daardoor ieder jaar opnieuw een onderverdeling maken zoals zij willen. De som van deze onderverdeling moet wel optellen tot 100% van de belastbare inkomsten. Bovendien is slechts het saldo van de inkomsten uit eigen woning onder te verdelen en dus niet het eigenwoningforfait en de eigenwoningschuld los van elkaar. Dit betekent dat indien een partner 70% van de hypotheekrente in aftrek brengt, hij ook 70% van het eigenwoningforfait moet bijtellen.

Het begrip 'eigen woning'

Onder een eigen woning wordt verstaan een gebouw, een duurzaam aan een plaats gebonden schip of woonwagen die de belastingplichtige, anders dan ten behoeve van een onderneming en anders dan tijdelijk als hoofdverblijf ter beschikking staat op grond van:

- Eigendom;
- Recht van vruchtgebruik krachtens erfrecht verkregen.

De kosten en lasten moeten op de belastingplichtige drukken, wil sprake kunnen zijn van een eigen woning (art 3.111 lid 1 Wet IB).

Een belastingplichtige kan in beginsel slechts één eigen woning tegelijkertijd hebben. Een eventuele tweede woning en de vakantiewoning komen derhalve in box 3 terecht. Indien partners allebei een woning hebben, kunnen zij jaarlijks kiezen welke woning zij als hoofdverblijf aanmerken. Indien geen keuze is gemaakt, wordt geen van beide woningen als hoofdverblijf aangemerkt (art. 3.111 lid 8 en 9 Wet IB).

In bijzondere situaties mag de belastingplichtige een woning waar hij niet in gewoond heeft tijdelijk toch als eigen woning aanmerken. Hierdoor is bijvoorbeeld de hypotheekrente nog aftrekbaar. Dit geldt in de volgende situaties:

- Leegstand van een voormalig eigen woning die bestemd is voor de verkoop, voor maximaal drie jaar na het kalenderjaar waarin het huis leeg is komen te staan (art. 3.111 lid 2 Wet IB).
- Een leegstaande woning of woning in aanbouw. Indien de woning uitsluitend bestemd is om in het kalenderjaar of in de drie daaropvolgende jaren als eigen woning aan te merken (art. 3.111 lid 3 Wet IB).
- Bij een scheiding: de belastingplichtige heeft zijn eigen woning verlaten en zijn voormalige fiscale partner blijft in de woning. In dat geval wordt de woning ten hoogste twee jaren na het verlaten van de woning aangemerkt als eigen woning. Zie nadere voorwaarden (art. 3.111 lid 4 Wet IB).
- De belastingplichtige is opgenomen in een AWBZ-instelling of in een met een AWBZ-instelling vergelijkbare particuliere instelling. De eigen woning wordt dan tot ten hoogste twee jaar na opname als eigen woning aangemerkt (art. 3.111 lid 5 Wet IB).

- Indien de woning leegstaat, omdat de belastingplichtige tijdelijk uitgezonden of overgeplaatst is (art. 3.111 lid 6 Wet IB).

Een AWBZ-instelling is een zorgaanbieder die zorg of hulp biedt op basis van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ). Bijvoorbeeld:

- Een verzorgingshuis;
- Een verpleeginrichting;
- Een instellingen voor gehandicapten;
- Een regionale instelling voor beschermd wonen (RIBW);
- Een psychiatrisch ziekenhuis;
- Een psychiatrische afdeling van een ziekenhuis (PAAZ);
- Een revalidatiecentrum.

Omwille van beknoptheid is slechts een algemene omschrijving van de bijzondere situaties opgenomen in de syllabus. Kijk als je een dergelijke bijzondere situatie tegenkomt altijd even in je wettenbundel.

Eigenwoningforfait

Het eigenwoningforfait wordt berekend op basis van de eigenwoningwaarde. De eigenwoningwaarde is de waarde van de woning zoals bepaald is in de Wet waardering onroerende zaken (WOZ), voor het gedeelte dat is toe te rekenen aan de eigen woning. Indien een deel bijvoorbeeld als afzonderlijke werkruimte voor een onderneming wordt beschouwd, wordt dit deel niet in aanmerking genomen voor de eigenwoningwaarde. Voor het aangiftejaar 2023 geldt de WOZ-waarde met een peildatum 1 januari 2022. Deze waarde staat op een WOZ-beschikking die in het eerste kwartaal van 2023 door de gemeente wordt uitgereikt. De WOZ-waarde is voor nagenoeg alle woningen tevens terug te vinden via www.wozwaardeloket.nl. Zie voor een voorbeeld van hoe het eigenwoningforfait ingevuld dient te worden de *Aangiftegids*.¹¹

Aangezien woningbezitters begin 2024 de WOZ-beschikking over 2023 ontvangen, wordt vaak de verkeerde WOZ-beschikking meegenomen door de cliënt. Let er dus goed op dat de **peildatum van de WOZ-waarde 1 januari 2022** is. Indien de eigen woning leeg staat bij verkoop of aankoop of in aanbouw is, zijn de voordelen uit een eigen woning gesteld op nihil (art. 3.112 lid 4 Wet IB). Voor beide gevallen geldt een termijn van maximaal drie jaar na het kalenderjaar van leegstand (art. 3.111 lid 2 en 3 Wet IB).

Indien sprake is van een tijdelijk verblijf elders door uitzending of overplaatsing (art. 3.111 lid 6 Wet IB) worden de voordelen uit een eigen woning in 2023 gesteld op 0,55% van de eigenwoningwaarde. Tenzij de eigenwoningwaarde meer dan €1.200.000 bedraagt. In dat geval worden de voordelen gesteld op € 6.600, vermeerderd met 2,35% van de eigenwoningwaarde voor zover deze uitgaat boven € 1.200.000 (art. 3.112 lid 5 Wet IB). Bij een waarde van 1.300.000 zou dit bijvoorbeeld leiden tot een forfait van € 6.600 vermeerderd met 2,35% x (1.300.000 – 1.200.000) = € 8.950,-.

Indien de woning tijdelijk ter beschikking wordt gesteld aan derden, wordt het als voordelen uit eigen woning in aanmerking te nemen bedrag vermeerderd met 70% van de voordelen ter

¹¹ Zie hiervoor de *Aangiftegids* paragraaf 3.4 sub a (p. 23).

zake van het ter beschikking stellen (art. 3.113 Wet IB). Kamerverhuur met een opbrengst van niet meer dan €5.881 vormt hier een uitzondering op (art. 3.114 Wet IB). Het gaat om niet kortdurende kamerverhuur van een onzelfstandig gedeelte van de woning waarbij zowel de belastingplichtige als de huurder ingeschreven staan op het adres van de woning. Zie voor een voorbeeld van hoe de tijdelijke verhuurinkomsten ingevuld dienen te worden de *Aangiftegids*.¹²

Toedeling eigenwoningforfait, geen fiscaal partners

In het geval twee of meer belastingplichtigen die geen fiscaal partners zijn, samen een eigen woning bezitten, mogen zij enkel het forfait in aanmerking nemen naar de mate waarin zij op grond van art 3.111 lid 1 tot de woning gerechtigd zijn.

Tabel eigenwoningforfait 2023 (art. 3.112)

Meer dan	Maar niet meer dan	Op jaarbasis
-	€ 12.500	Nihil
€ 12.500	€ 25.000	0,10% van deze waarde
€ 25.000	€ 50.000	0,20% van deze waarde
€ 50.000	€ 75.000	0,25% van deze waarde
€ 75.000	€ 1.200.000	0,35% van deze waarde
€ 1.200.000	-	€ 4.200 vermeerderd met 2,35% van de eigenwoningwaarde voor zover deze uitgaat boven € 1.200.000

Voorbeeld

- 1) Een belastingplichtige bezit een eigen woning met een WOZ-waarde van €350.000. Het eigenwoningforfait bedraagt derhalve $€350.000 * 0,35\% = €1.225$.
- 2) Een belastingplichtige bezit samen met een niet-fiscaal partner een eigen woning met een WOZ-waarde van €1.300.000. Beiden bezitten 50% van de woning. Het totale eigenwoningforfait bedraagt derhalve $€4.200 + (€1.300.000 - €1.200.000) * 2,35\% = €6.550$. Beide eigenaars nemen de helft van dit forfait in aanmerking.

Nextens

In het programma vul je allereerst de Adresgegevens in. Het WOZ-nummer is te vinden op de WOZ-beschikking. Indien de belastingplichtige de woning het hele jaar aan kan merken als eigen woning vul je achter 'dd/mm-dd/mm' 01/01-31/12 in.

Indien de belastingplichtige de woning niet het gehele jaar aan kon merken als eigen woning (bijv. door verkoop van de woning op 1 oktober), vul dan de periode in dat de woning wel werd aangemerkt als eigen woning (bijv. 01/01-1/10). Woonde de belastingplichtige in de andere periode in een andere koopwoning, dan kan deze woning onder voorwaarden ook worden

¹² Zie hiervoor de *Aangiftegids* paragraaf 3.4 sub c (p. 24).

aangemerkt als eigen woning voor de periode dat de belastingplichtige in deze woning woonde. Een tweede eigen woning kan worden toegevoegd door op 'nieuwe regel te klikken'.

Tijdelijk/Leeg: een woning in leegstand kan worden aangemerkt als eigen woning. Voor deze woningen geldt een andere forfaitberekening. Vul daarom bij tijdelijke uitzending hier een 'T' in en vul als de woning leeg staat bij verkoop of leeg staat omdat deze in aanbouw is een 'L' in. Voor de WOZ-waarde vul je de WOZ-waarde met peildatum 1 januari 2022 in.

De WOZ-waarde kan worden opgezocht op www.wozwaardeloket.nl als de cliënt de WOZ-beschikking niet meegenomen heeft. Invullen van WOZ vr vorig jaar en WOZ vr volgend jaar is niet verplicht, maar komt wellicht van pas bij het invullen van de volgende aangifte. Zie de *Aangiftegids* over hoe deze informatie in Nextens te verwerken.¹³

Eigenwoningschuld

De eigenwoningschuld is een belangrijk aspect van de eigen woning, omdat de rente en andere kosten die betrekking hebben op de eigen woning onder voorwaarden als aftrekbare kosten worden aangemerkt. Onder eigenwoningschuld wordt verstaan het gezamenlijke bedrag van de schulden van de belastingplichtige die zijn aangegaan:

- Ter verwerving van de eigen woning (ten hoogste het bedrag gelijk aan de kosten ter verwerving van de eigen woning);
- Voor verbetering of onderhoud van de eigen woning;
- Ter afkoop van de rechten van erfpacht, opstal of beklemming met betrekking tot de eigen woning;
- Ter betaling van de kosten ter verkrijging van de bovenstaande schulden, zoals afsluitprovisies (deze kosten zijn gemaximeerd. Zie hiervoor art. 3.120 lid 5 Wet IB).

In art. 3.119a lid 6 Wet IB staan schulden opgesomd welke niet tot de eigenwoningschuld behoren. Het belangrijkste dat hier genoemd staat, is dat schulden die aangegaan zijn om de rente van de eigenwoningschuld te kunnen betalen, niet tot eigenwoningschuld behoren. Kosten die hier dus op drukken zijn daarom niet aftrekbaar.

Leningen aangegaan ná 1 januari 2013

Met ingang van 1 januari 2013 geldt dat een eigenwoningschuld ten minste annuïtair moet worden afgelost met een maximale looptijd van 30 jaar (art. 3.119a lid 1 Wet IB). Indien niet aan de aflossingseisen wordt voldaan, wordt de lening niet aangemerkt als eigenwoningschuld. De rente over de schuld is dan niet aftrekbaar. De schuld (of lening) valt vervolgens in box 3 (sparen en beleggen). De woning blijft echter wel in box 1 (inkomen uit werk en woning), wat betekent dat het eigenwoningforfait opgegeven dient te worden. Wanneer een betalingsachterstand van de eigenwoningschuld ontstaat, is het mogelijk dat niet meer aan de aflossingseis wordt voldaan. Dit zorgt ervoor dat de eigenwoningschuld naar box 3 wordt verplaatst. Om dit te voorkomen dient de achterstand in het jaar na afloop van het jaar waarin de achterstand is ontstaan, ingehaald te worden. Een andere manier om de overplaatsing te voorkomen is aantonen dat er te weinig inkomen is om de achterstand af te lossen en daarnaast een nieuw aflossingsschema afspreken om zo de betalingsachterstand in te halen. Wanneer de belastingplichtige uiteindelijk na 31 december van het vierde jaar, volgend op het jaar waarin de achterstand is ontstaan, niet ervoor heeft kunnen zorgen dat

¹³ Zie hiervoor de *Aangiftegids* paragraaf 3.4 sub a (p. 23).

deze de eigenwoningschuld kan dragen, zal de schuld waarop de betalingsachterstand rust naar box 3 worden verplaatst (art. 3.119e lid 4 Wet IB).

Leningen aangegaan vóór 1 januari 2013

Voor leningen afgesloten vóór 1 januari 2013 is de voornoemde regeling niet van toepassing. Voor de belastingplichtigen die op 31 december 2012 een eigen woning en een eigenwoningschuld hadden, is de hypotheekrente nog steeds aftrekbaar, ook al wordt op de betreffende lening niet binnen 30 jaar ten minste annuïtair afgelost. Dit geldt ook indien de lening in of na 2013 wordt overgesloten, onder de voorwaarde dat de lening niet wordt verhoogd. Indien dat wel het geval is, dient het verhoogde gedeelte wel aan de voorwaarden te voldoen om in box 1 te vallen. Indien naast de bestaande lening een nieuwe lening afgesloten wordt, moet alleen de nieuw afgesloten lening ten minste annuïtair afgelost worden.

Aflossingsvrije hypotheek

De aflossingsvrije hypotheek is een voorbeeld van een lening die niet ten minste annuïtair wordt afgelost. Bij een aflossingsvrije hypotheek wordt jaarlijks de rente over de hypotheekschuld betaald, maar de hypotheekschuld zelf blijft gedurende de looptijd (meestal) hetzelfde. Vervolgens wordt aan het eind van de looptijd de hypotheekschuld in één keer afgelost. De betaalde hypotheekrente over een dergelijke hypotheek is slechts aftrekbaar wanneer de hypotheek vóór 1 januari 2013 is afgesloten.

Indien de aflossingsvrije hypotheek van vóór 1 januari 2013 wordt overgesloten en verhoogd, is de hypotheekrente behorende bij het verhoogde gedeelte dus niet aftrekbaar. Vaak wordt gekozen voor het oversluiten van hypotheeken, omdat een nieuwe hypotheek soms kan worden afgesloten tegen een lager rentepercentage, wat betekent dat de maandlasten zullen dalen.

Alternatieve hypotheeken

Voor 1 januari 2013 bestonden vele varianten van de aflossingsvrije hypotheek. Een term die bij SBR nog weleens voorbij wil komen is de Kapitaalverzekering Eigen Woning (KEW). Een dergelijke hypotheek is in beginsel niets meer dan een hypotheekproduct bestaande uit 2 delen: een aflossingsvrije hypotheek en een daaraan gekoppelde kapitaalverzekering. De belastingplichtige betaalt dan maandelijks de hypotheekrente en legt maandelijks een bedrag in voor de kapitaalverzekering, zodanig dat het uit te keren bedrag van de KEW aan het eind van de looptijd van de hypotheek gelijk is aan de hypotheekschuld. Deze wordt dan in één keer afgelost met dit gespaarde bedrag. De eigen woning valt in box 1 en zo dus ook de KEW. De waarde van de KEW wordt daarom niet opgegeven in box 3. Wanneer de KEW wordt uitgekeerd, moet over de 'winst' van de KEW bij uitkering belasting worden betaald. Deze winst (ook wel 'rente' genoemd) is het verschil tussen de uitkering en de som van de ingelegde premies en dergelijke. Wordt de kapitaaluitkering in 2023 gedaan, dan hoeft er geen belasting te worden betaald over de rente, begrepen in een uitkering onder de €184.500. Met andere woorden, indien aan de voorwaarden wordt voldaan, is de rente begrepen in de uitkering tot €184.500 vrijgesteld. De rente begrepen in de uitkering boven de €184.500 is wel belast, zie hiervoor art. 10bis.6 Wet IB. Let op dat indien de belastingplichtige een fiscaal partner heeft, de vrijstelling verdubbelt tot €369.000.

Voorwaarden KEW

Sinds een wetwijziging in 2013 is het niet meer mogelijk een kapitaalverzekering af te sluiten en deze te kwalificeren als KEW. Een vanaf die datum afgesloten kapitaalverzekering valt dus per definitie in box 3. Echter geeft het overgangsrecht uit hoofdstuk 10bis van de Wet IB wel de mogelijkheid om een vóór 2013 afgesloten kapitaalverzekering als KEW te kwalificeren. De voorwaarden om een kapitaalverzekering als KEW te kwalificeren zijn als volgt:

- De belastingplichtige of zijn partner heeft een eigen woning;
- In de kapitaalverzekeringsovereenkomst is bepaald dat de uitkering zal worden aangewend ter aflossing van de eigenwoningsschuld;
- De kapitaalverzekering moet zijn afgesloten bij een levensverzekeringsmaatschappij;
- De kapitaalverzekering geeft recht op een eenmalige kapitaalsuitkering bij leven of overlijden en;
- Er worden jaarlijks premies voldaan, met dien verstande dat het hoogste jaarbedrag niet hoger is dan 10 keer het laagste jaarbedrag.

Naast het feit dat een KEW tot uitkering kan komen, kan in bepaalde situaties – wanneer niet meer aan de hiervoor genoemde voorwaarden wordt voldaan – sprake zijn van een fictieve uitkering. Belast is dan de uitgekeerde waarde verminderd met de ingelegde premies. Dit wordt de rente genoemd. Bovendien zal de KEW van box 1 naar box 3 verschuiven. Ook in andere gevallen kan een fictieve uitkering plaatsvinden. Deze situaties staan genoemd in art. 10bis.4 lid 3 Wet IB.

Voorwaarden uitkeringsvrijstelling

Wanneer aan de volgende voorwaarden wordt voldaan, kan een vrijstelling ad €184.500 (in 2023) van toepassing zijn:

- De uitkering heeft gediend ter aflossing van de eigenwoningsschuld;
- Ter zake van de verzekering zijn jaarlijks premies voldaan; en
- De hoogste premie heeft niet meer bedragen dan het tienvoudige van de laagste.

Voor zover de uitkering boven deze vrijstelling uitkomt, dient over de rente – begrepen in dat overschot – belasting te worden betaald. De rente is ook wel het verschil tussen de uitkering en de ingelegde premies en wordt meegenomen in het voordeel uit de eigen woning in het jaar dat de uitkering plaatsvindt.

Let wel op, deze voorwaarden lijken op de voorwaarden om een kapitaalverzekering als KEW te kwalificeren. Echter zijn deze voorwaarden aanvullend op de KEW-voorwaarden. Zo kan een uitkeringsvrijstelling bijvoorbeeld niet worden genoten, indien een KEW fictief tot uitkering komt. Bovendien heeft een belastingplichtige maar eenmaal in zijn leven recht op deze €184.500. Indien dus bijvoorbeeld reeds eerder een vrijstelling van €100.000 toe is gepast, kan nog slechts €84.500 worden toegepast.

Zie de *Aangiftegids* voor een voorbeeld van hoe de KEW moet worden opgegeven in Nextens.¹⁴ Aangezien de KEW een lastig en uitgebreid onderwerp is, is in het voorgaande stuk niet alles besproken over de KEW. Kijk daarom altijd in de wet als een cliënt met een vraag over de KEW komt. Het is daarnaast ook verstandig om een groepsleider of de vestigingsleider erbij te halen.

¹⁴ Zie hiervoor de *Aangiftegids* paragraaf 3.4 sub b (p. 24).

Verbouwingsdepot

Een onderwerp dat aandacht verdient binnen de eigenwoningregeling is het zogenoemde verbouwingsdepot, in de praktijk vaak aangehaald als bouwdepot. Een verbouwingsdepot speelt in situaties waarbij een lening (hypotheek) wordt afgesloten die is bedoeld voor de verbouwing (of onderhoud) van een huis. Het verbouwingsdepot is een speciale rekening waarvan verbouwkosten rechtstreeks van kunnen worden betaald. Kenmerkend aan een verbouwingsdepot is dat enerzijds de reguliere rente over de lening wordt betaald en anderzijds dat ook rente wordt vergoed over het openstaande saldo op het verbouwingsdepot. Voor de aftrekbaarheid van de rente gelden (in beginsel) de volgende uitgangspunten:

- De rente die wordt betaald over de lening, voor het gedeelte dat wordt aangewend voor het verbouwingsdepot, is aftrekbaar voor een periode van maximaal 2 jaar.
- Gedurende de eerste zes maanden van het verbouwingsdepot zijn de rentelasten volledig aftrekbaar en hoeven deze niet gesaldeerd te worden met de rentebaten.
- De 18 maanden volgende maanden dienen de rentelasten en rentebaten gesaldeerd te worden en is het saldo aftrekbaar.

Eigenwoningreserve

Vanwege de hieronder besproken bijleenregeling, is het van belang om de eigenwoningreserve te bepalen. De eigenwoningreserve bestaat uit (de som van) het/de vervreemdingssaldo(s). Het vervreemdingssaldo is het bedrag bestaande uit de verkoopprijs van de eigen woning minus de eigenwoningschuld en de vervreemdingskosten; oftewel de 'winst' bij verkoop. Dit vervreemdingssaldo wordt toegevoegd aan de zogeheten eigenwoningreserve. De eigenwoningreserve kan afnemen bij de aankoop van een nieuwe eigen woning (art. 3.119aa lid 2 Wet IB). De eigenwoningreserve vervalt 3 jaar na opbouw. Indien de reserve uit meerdere delen is opgebouwd, doordat de belastingplichtige vaker een eigen woning heeft verkocht, vervalt elk afzonderlijk deel na 3 jaar (art. 3.119aa lid 3 Wet IB). De eigenwoningreserve vervalt eveneens bij overlijden.

Vervreemdingskosten

Zoals hierboven staat vermeld, bestaat het vervreemdingssaldo uit de verkoopprijs van de eigen woning verminderd met de daarop rustende eigenwoningschuld en de gemaakte vervreemdingskosten.

Voorbeelden van deze vervreemdingskosten zijn:

- makelaarscourtage
- advertentiekosten
- taxatiekosten
- kosten voor de verplichte energielabel

Bijleenregeling

Als de belastingplichtige een eigen woning verkoopt waarbij de verkoopprijs meer bedraagt dan de eigenwoningschuld die hierop rust, maakt de belastingplichtige 'winst' op de verkoop van de woning. Dit resulteert in een positief vervreemdingssaldo. Dit vervreemdingssaldo zal worden toegevoegd aan de eigenwoningreserve. De wetgever is van mening dat bij de aankoop van een nieuwe eigen woning deze verkoopwinst (ook wel 'eigen geld' genoemd) in het nieuwe huis moet worden geïnvesteerd. In concreet betekent dit dat slechts het verschil tussen de aankoopprijs en de positieve eigenwoningreserve geleend hoeft te worden, *de rest*

kan met eigen geld worden gefinancierd. Indien toch meer wordt geleend, zal slechts een gedeelte van de lening in box 1 vallen en dus maar een gedeelte van de rente aftrekbaar zijn. Het overige deel van de lening zal dan in box 3 vallen.

Voorbeeld

Merlijn verkoopt een woning voor € 176.000. De eigenwoningschuld is € 100.000. De verkoopkosten zijn € 1.000. Op grond van de voorgaande paragraaf is de eigenwoningreserve € 75.000 (namelijk € 176.000 – € 100.000 – € 1.000 = € 75.000). Merlijn koopt daarna een nieuwe woning voor € 220.000. De aankoopkosten (zoals overdrachtsbelasting en kosten van de makelaar) zijn € 15.000. De financieringskosten zijn € 6.000. Merlijn sluit een hypotheek af voor € 200.000. Hiervan koopt Merlijn de woning en voor de rest gebruikt Merlijn het voor consumptieve besteding. Gelet op de eigenwoningreserve, is de hoogte van de eigenwoningschuld als volgt:

<i>Aankoopsom woning</i>	<i>€220.000</i>	<i>De aankoopsom is de prijs van de nieuwe woning</i>
<i>Aankoopkosten</i>	<i>€15.000 +</i>	<i>Aanvullende kosten zoals makelaarskosten mogen meegerekend worden voor de berekening van de eigenwoningschuld</i>
<hr/>		
<i>Totaal aankoop</i>	<i>€235.000</i>	
<i>Eigenwoningreserve</i>	<i>€75.000 –</i>	<i>Verminder het totaal met de hiervoor berekende eigenwoningreserve</i>
<hr/>		
<i>Totaal</i>	<i>€160.000</i>	
<hr/>		
<i>Financieringskosten</i>	<i>€4.800 +</i>	<i>In totaal waren de financieringskosten €6.000, Merlijn mag echter slechts €160.000/€200.000 * €6.000 = €4.800 toe rekenen aan de eigenwoningschuld. Het andere gedeelte hoort bij het box 3-gedeelte van de aangekochte woning.</i>
<hr/>		
<i>Eigenwoningschuld</i>	<i>€164.800</i>	<i>Door het verrekenen van de eigenwoningreserve en de financieringskosten is de eigenwoningschuld gemaximeerd op €164.800.</i>

De bijleenregeling geldt sinds 2004. Dit betekent dat, wanneer een cliënt een hypotheek heeft afgesloten rond of na 1 januari 2004, het mogelijk is dat de cliënt onder de bijleenregeling valt. Dit is het geval wanneer de vorige eigen woning na 1 januari 2004 is verkocht. Het is verstandig om dit na te vragen bij de cliënt en na te gaan of sprake was van een eigenwoningreserve bij

aankoop van de huidige eigen woning. Afhankelijk hiervan kan het zijn dat een deel van de hypotheekschuld in box 3 dient te worden aangegeven in plaats van in box 1.¹⁵

Aftrekbare kosten eigen woning

De aftrekbare kosten met betrekking tot de eigen woning zijn het gezamenlijke bedrag van:

- renten van schulden (vooruitbetaalde rente wordt onder bepaalde voorwaarden niet in aanmerking genomen, zie voor de voorwaarden art. 3.120 lid 3 Wet IB) en kosten van geldleningen daaronder begrepen die behoren tot de eigenwoningschuld;
- periodieke betalingen op grond van rechten van erfpacht, opstal of beklemming met betrekking tot de eigen woning; en
- renten van schulden aangegaan voor verbetering of onderhoud van de eigen woning.

De hoofdlijn bij de aftrekbare kosten is dat het moet gaan om kosten die betrekking hebben op het verkrijgen van een hypothecaire lening. De volgende kosten kunnen in aftrek worden gebracht in box 1:

- advies- en bemiddelingskosten voor uw hypotheekadviseur;
- bereidstellingsprovisie. Dat geld betaalt u aan de bank of een verzekeraar om de aangeboden rente in de offerte te verlengen;
- notariskosten (ook royementskosten) voor de hypotheekakte;
- kadastrale rechten voor de hypotheekakte;
- taxatiekosten voor het krijgen van de lening;
- kosten voor de aanvraag van de Nationale Hypotheek Garantie;
- boeterente;
- bouwrente die u betaalde ná het tekenen van het voorlopig koopcontract, maar vóór het tekenen van de hypotheekakte; en
- kosten voor uw nieuwbouwdetot of verbouwingslening of verbouwingsdetot.

De volgende kosten zijn aldus **niet** aftrekbare kosten voor de eigen woning:

- bemiddelingskosten voor de aankoop van de woning, bijvoorbeeld makelaarsprovisie;
- overdrachtsbelasting en omzetbelasting;
- notariskosten en kadastrale rechten voor de koopakte;
- kosten van onderhoud en verbouwing;
- aflossing van de eigenwoningschuld;
- rente en kosten van een lening die door de bijleenregeling geen eigenwoningschuld is;
- rente van leningen die u bent aangegaan om aftrekbare rente van leningen te betalen; en
- kosten van een bankgarantie voor het betalen van een waarborgsom.

De kosten die voor aftrek in aanmerking komen zijn slechts 30 jaar aftrekbaar. Onder het kopje 'Eigen woning' dienen onder het vierde subkopje de rente en kosten van de eigenwoningschuld te worden ingevuld. Bij een lening gaat het met name om het bedrag van de rentekosten, dus vul deze in ieder geval in.¹⁶

Het is voor de belastingplichtige van belang dat hij alle afschriften die verband houden met de eigenwoningschuld bewaart. Ook voor een reeds vervreemde eigen woning kunnen kosten

¹⁵ Zie hiervoor de *Aangiftegids paragraaf 3.4 sub g* (p. 26).

¹⁶ Zie hiervoor de *Aangiftegids paragraaf 3.4 sub d t/m f* (p. 25-26).

nog aftrekbaar zijn tot 15 jaar na vervreemding (art. 3.120a Wet IB). Dit is bijvoorbeeld van belang wanneer een woning met verlies wordt verkocht. Dit betekent dat de eigenwoningschuld niet geheel is afgelost met de opbrengst op de verkoop van het huis. Na verkoop dient dan nog een deel van de eigenwoningschuld en de rente die hierop rust terug te worden betaald. Deze rente is op grond van het voornoemde artikel aftrekbaar. De op de aan- en verkoop van een eigen woning drukkende kosten, zoals overdrachts- of omzetbelasting, notariskosten, makelaarskosten, veilingkosten en kosten van vergunningen zijn niet aftrekbaar.

Zijn partners van elkaar gescheiden en blijft er één in het huis wonen, maar betaalt de ander de hypotheekrente, dan mag laatstgenoemde nog gedurende twee jaren de hypotheekrente aftrekken. Daar staat tegenover dat hij ook het eigenwoningforfait moet bijtellen. De partner die in de woning blijft wonen, hoeft het eigenwoningforfait niet bij te tellen. Betalen beiden de helft van de hypotheekrente, dan nemen beiden de helft van het eigenwoningforfait in aanmerking.

Let op! Met ingang van 2014 wordt het tarief waartegen de aftrekbare kosten met betrekking tot een eigen woning in de hoogste belastingschijf kunnen worden afgetrokken verlaagd. Vanaf 2023 wordt het tarief beperkt tot het tarief van de tweede schijf: 36,93%. Dit wordt door Nextens automatisch goed ingevuld.

Aftrek wegens geen of geringe eigenwoningschuld (Wet Hillen)

Wanneer de voordelen uit eigen woning meer bedragen dan de aftrekbare kosten zal het resultaat uit de eigen woning positief uitvallen. De belastingplichtige heeft in dit geval recht op een extra aftrek wegens geen of geringe eigenwoningschuld. Vóór 2019 was de aftrek gelijk aan het verschil tussen de voordelen en de aftrekbare kosten, zodat het resultaat uit de eigen woning nooit positief kon zijn.

Vanaf 2020 wordt de zogenoemde Wet Hillen echter jaarlijks met 3,33% afgebouwd. In 2023 is de aftrek nog maar 83,33% van het verschil tussen de voordelen en de aftrekbare kosten. Dit betekent dus dat vanaf 2020 het resultaat uit de eigen woning positief kan zijn. Zie art. 3.123a Wet IB voor de zogeheten Wet Hillen aftrek.

Voorbeeld

Een belastingplichtige bezit een eigen woning van €300.000. Het eigenwoningforfait bedraagt derhalve $€300.000 * 0,35\% = €1.050$. Stel de aftrekbare kosten bedragen €800, dit betekent dat het resultaat uit de eigen woning (forfait €1.050 – kosten €800 =) €250 is. De belastingplichtige heeft nu dus recht op aftrek wegens geen of geringe eigenwoningschuld; deze bedraagt 83,33% van het verschil tussen de voordelen en de kosten, oftewel $83,33\% * €250 = €209$. Het resultaat uit de eigen woning is in 2023 dus forfait minus kosten minus Hillen aftrek = €41.

Voorbeeld aan- en verkoop woning

Mevrouw Dekker woont sinds 2001 met veel plezier in haar eigen woning in hartje Rotterdam. Nu ze echter wat ouder wordt, zoekt ze liever een wat rustigere omgeving en wil ze wat kleiner wonen. Daarom laat ze een nieuwe woning bouwen in het Groene Hart. Ze heeft op 1 juli 2023 de koop- en aannemersovereenkomst afgesloten met betrekking tot de nieuwe woning, en heeft ook direct een annuïtaire hypotheek afgesloten. In 2023 is haar woning nog niet af en

blijft ze dus nog in haar oude woning wonen. Op haar oude woning had ze een aflossingsvrije hypotheek rusten met een waarde van € 45.000 in 2023. Daarnaast is in 2023 ook € 4.000 aan rente betaald over deze hypotheek. De geschatte verkoopwaarde van haar woning zou ongeveer € 245.000 bedragen (WOZ-waarde 1-1-2022 is 195.000). Omdat ze niet genoeg liquide middelen heeft om de nieuwe woning zelf te betalen, is ze genoodzaakt om de gehele aankoopprijs van € 400.000 te financieren met de annuïtaire hypotheek die ze heeft afgesloten. In totaal maakt ze in 2023 ter zake van de nieuwe woning de volgende kosten:

Hypotheekrente	€ 1.500
Bemiddelingskosten bank	€ 3.500
Taxatiekosten t.b.v. hypotheekaanvraag	€ 2.000
Makelaarsprovisie	€ 1.000
Notariskosten i.v.m. opmaak koopakte	€ 2.500

Ter zake van de oude woning is alleen een rentebetaling gedaan van € 4.000 in 2023. De oude woning wordt als volgt in de aangifte van 2023 betrokken. Aangezien mevrouw geheel 2023 in de oude woning woonachtig is, kwalificeert de woning in 2023 als haar eigen woning (art. 3.111 lid 1 onderdeel a Wet IB). Dit betekent dat de woning in box 1 wordt opgenomen en dat het eigenwoningforfait dient te worden berekend. Het eigenwoningforfait is op grond van art. 3.112 lid 1 en 2 Wet IB gelijk aan 0,35% van de WOZ-waarde op 1 januari 2022. Dit geeft een forfait van € 683. Daarnaast heeft ze € 4.000 aan rentekosten betaald in 2023. Deze kosten zien op een aflossingsvrije hypotheek. Dit levert geen problemen voor de aftrekbaarheid van de rente op omdat deze voor 1 januari 2013 is afgesloten. De in art. 3.119a Wet IB gestelde eisen aan een eigenwoningschuld gelden daarom niet waardoor de hypotheek kwalificeert als eigenwoningschuld en de betaalde rente van € 4.000 aftrekbaar is.

Aangezien de te bouwen nieuwe woning in 2023 niet het hoofdverblijf is van mevrouw, kwalificeert deze "woning" in beginsel niet als eigen woning. Dit zou betekenen dat de waarde van de woning en de daarop rustende hypotheekschuld in box 3 zouden moeten worden opgegeven. In art. 3.111 lid 3 Wet IB is echter een regeling getroffen voor de gevallen waarin iemand al een nieuwe woning heeft gekocht, maar de oude nog niet verkocht heeft en ook de oude woning als hoofdverblijf heeft. Wanneer mevrouw Dekker aannemelijk maakt dat ze in de drie jaren na afloop van 2023 de woning zal betrekken als eigen woning, dan wordt de nieuwe woning in 2023 al aangemerkt als eigen woning. Dit zou in beginsel ertoe leiden dat het eigenwoningforfait in aanmerking moet worden genomen. In art. 3.112 lid 4 Wet IB is echter geregeld, dat het eigenwoningforfait op nihil wordt gesteld. Mevrouw heeft een annuïtaire hypotheeklening afgesloten met betrekking tot de nieuwe woning. Gezien deze woning bij fictie wordt aangemerkt als eigen woning, kwalificeert de hypotheek wanneer de looptijd maximaal 30 jaar is als een eigenwoningschuld (art. 3.119a lid 1 Wet IB). De betaalde hypotheekrente in 2023 en de kosten die gemaakt zijn ter zake van de afsluiting van de schuld zijn daarom aftrekbaar. Onder deze laatste categorie vallen de bemiddelingskosten en de taxatiekosten m.b.t. het aangaan van een hypotheek. De makelaarsprovisie en de notariële kosten ter zake van de koopakte vallen niet onder kosten voor het afsluiten van een eigenwoningschuld en zijn daarom niet aftrekbaar.

Let op: in 2023 heeft ze haar oude woning nog niet verkocht. Zodra ze dit wel doet, maakt ze winst op de verkoop van haar oude woning (verkoopprijs > restant eigenwoningschuld). Er ontstaat dan een eigenwoningreserve, en vanaf dat moment is de eigenwoningschuld in box 1 gemaximeerd. De door haar aangegane hypotheek in verband met de nieuwe woning wordt

verminderd met de eigenwoningreserve. Dit gedeelte blijft tot box 1 behoren en het restant gaat vanaf het moment van de vaststelling van de eigenwoningreserve (dus moment van verkoop) in box 3. De rente is dan nog slechts in box 1 aftrekbaar, naar rato het gedeelte van de lening in box 1 valt. Zie de paragrafen over de eigenwoningreserve en de bijleenregeling voor hoe dit precies in zijn werking gaat.

3.5 Uitgaven voor inkomensvoorzieningen

Belastingplichtigen kunnen een verzekering afsluiten om extra inkomen te genieten wanneer bijvoorbeeld sprake is van een pensioentekort. Dit wordt een inkomensvoorziening genoemd. Uitgaven voor inkomensvoorzieningen kunnen onder bepaalde voorwaarden in aftrek gebracht worden op het inkomen. Het komt vaak voor dat cliënten een inkomensvoorziening hebben afgesloten. Dit is een lastig onderwerp en wordt in deze paragraaf behandeld. Op grond van art. 3.124 Wet IB zijn de uitgaven voor inkomensvoorzieningen de op de belastingplichtige drukkende:

- Premies voor lijfrenten ter compensatie van een pensioentekort tot de in de wet genoemde bedragen;
- Premies voor lijfrenten waarvan de termijnen toekomen aan een meerderjarig invalide (klein)kind en uitsluitend eindigen bij het overlijden van de gerechtigde;
- Premies voor aanspraken op periodieke uitkeringen en verstrekkingen aan uzelf bij invaliditeit, ziekte of ongeval; en
- Bijdragen om recht te blijven houden op een nabestaandenuitkering volgens de Algemene nabestaandenwet (ANW).

De lijfrentepremies ter compensatie van een pensioentekort zijn onder voorwaarden aftrekbaar van het belastbaar inkomen voor zover de belastingplichtige voldoende jaarruimte en/of reserveringsruimte heeft. De andere premies zijn onbeperkt aftrekbaar. De belastingplichtige is niet verplicht om premies voor lijfrenten, die voor aftrek in aanmerking komen, af te trekken. Onder het kopje saldomethode staat omschreven wat er gebeurt voor de belastingheffing als niet alle betaalde premies worden afgetrokken. Dit is echter niet verstandig, omdat de saldomethode slechts beperkt is tot € 2.269.

Let op!

De premies of eigen bijdragen van werknemers voor bijvoorbeeld hun pensioen zijn niet aftrekbaar. De werkgever of de uitkeringsinstantie heeft hier namelijk al rekening mee gehouden bij de inhouding van de loonheffing. In deze syllabus wordt alleen uitvoerig aandacht besteed aan de eerste variant, namelijk de premies ter compensatie van een pensioentekort. De overige 3 varianten van de hierboven genoemde opsomming zijn binnen de gestelde vereisten aan de verzekeringsovereenkomst onbeperkt aftrekbaar. Hiervoor is gekozen door de wetgever aangezien de 3 overige varianten een uitkering omvatten die of niet toekomt aan de premiebetaler of omdat een onzekerheid bestaat of deze uitkeringen tot stand zullen komen. Hierdoor wordt er geen aftrekbeperking opgelegd voor deze premiebetalingen.

In aanmerking komende lijfrente

Een lijfrente is een aanspraak volgens een overeenkomst van levensverzekering op:

- vaste en gelijkmatige periodieke uitkeringen;
- die uiterlijk eindigen bij overlijden; en

- welke niet kan worden afgekocht, vervreemd, prijsgegeven of formeel of feitelijk tot voorwerp van zekerheid kan dienen (art. 1.7 Wet IB).

Het is belangrijk om onderscheid te maken tussen lijfrenten en kapitaalverzekeringen. Zo wordt de opbouw van lijfrenten (deels) fiscaal gefaciliteerd, waarbij de uitkering ook belast is. De opbouw van een kapitaalverzekering wordt niet dusdanig gefaciliteerd, waardoor de uitkering niet wordt belast in box 1, maar de opgebouwde waarde belast is in box 3. Ook betreft de uitkering van de lijfrenten vaste en gelijkmatige periodieke uitkeringen, waar de waarde van de kapitaalverzekering in één keer wordt uitgekeerd.

Let op!

Alle regels rondom lijfrenten vormen een ingewikkeld geheel. Beschouw deze paragraaf daarom als een kort overzicht van wat er zich allemaal afspeelt rondom lijfrenten.

Typen lijfrenten (art. 3.125 Wet IB)

Er zijn drie typen lijfrenten ter dekking van een pensioentekort (art. 3.125 Wet IB):

- Levenslange oudedagslijfrente:
De lijfrente-uitkeringen komen slechts toe aan de premiebetaler zelf en de termijnen eindigen uitsluitend bij overlijden van de premiebetaler. De wet stelt geen vroegste ingangleeftijd, maar de termijnen moeten uiterlijk ingaan in het vijfde jaar na het jaar waarin de premiebetaler de AOW-gerechtigde leeftijd (66 jaar en 10 maanden in 2023) bereikt;
- Tijdelijke oudedagslijfrente:
De lijfrente komt alleen toe aan de premiebetaler zelf en gaat niet eerder in dan in het jaar waarin deze de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt. De ingangsdatum mag niet later zijn dan in het vijfde jaar na het jaar waarin de premiebetaler de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt en deze uitkeringen stoppen op een vastgestelde einddatum. De minimumlooptijd van de uitkeringen moet minstens vijf jaar zijn en de uitkeringen mogen in 2023 niet meer dan €24.168 per jaar bedragen.
- Nabestaandenlijfrente:
De lijfrente gaat in bij het overlijden van de premiebetaler zelf of diens fiscale partner. Het maakt hierbij niet uit wie de gerechtigde tot de uitkeringen is en wanneer de lijfrente eindigt. Uitzondering: de einddatum is niet vrij wanneer de termijnen toekomen aan (klein)kinderen en hun echtgenoten, (schoon)ouders, grootouders, broers, zwagers, (schoon)zussen en hun (aangehuwde) kinderen, ooms of tantes van de premiebetaler of van zijn partner. De uitkering moet in dat geval uiterlijk eindigen als een van de voornoemde personen 30 jaar wordt. De uitkeringen mogen wel eerder eindigen als deze persoon jonger dan 30 jaar is.

Toegelaten aanbieders (art. 3.126 Wet IB)

Premies voor lijfrenten zijn alleen in box 1 aftrekbaar indien zij zijn verschuldigd aan een toegelaten aanbieder. Toegelaten aanbieders zijn:

- In Nederland gevestigde pensioenfondsen of verzekeringsmaatschappijen (in de zin van de Wet op financieel toezicht); en
- Een pensioenregeling of lijfrente die is verzekerd bij een buitenlands fonds of lichaam dat door de minister van Financiën is aangewezen. Hiervan is een overzicht te vinden op de site van de Belastingdienst.

Lijfrentespaarrekening en lijfrentebeleggingsrecht

Lijfrentespaarrekeningen en lijfrentebeleggingsrechten zijn geblokkeerde rekeningen, die enkel aangewend kunnen worden voor de aankoop van een lijfrente. In feite is dit dus een spaar- of beleggingsrekening waarin wordt gespaard voor een dergelijke aankoop. Met premies voor lijfrenten worden gelijkgesteld stortingen op een lijfrentespaarrekening of stortingen op een lijfrentebeleggingsrecht. Deze bedragen kunnen dus ook aftrekbaar zijn. Hier geldt wel dat het bedrag op de lijfrentespaarrekening of lijfrentebeleggingsrecht op een bepaald moment gebruikt moet worden voor de aankoop van een lijfrente.

In aanmerking te nemen premies voor lijfrenten

Premies zijn slechts onder voorwaarden aftrekbaar. Hierna wordt uitgelegd hoe je de maximale premieaftrek kan berekenen.

Let op: per 2023 geldt een nieuwe pensioenwet, waardoor er ten opzichte van 2022 een groot aantal dingen is veranderd. Mocht je aangifte doen voor een ander jaar dan 2023, raadpleeg dan altijd de regels voor het specifieke jaar.

Premiegrondslag

Het maximaal aftrekbaar bedrag aan premies is per jaar gelegen in de jaarruimte, welke wordt gebaseerd op de zogeheten premiegrondslag. De premiegrondslag bestaat uit:

1. Het belastbare loon uit 2022; en
2. Het belastbare resultaat uit overige werkzaamheden uit 2022; en
3. De belastbare periodieke uitkeringen en verstrekkingen uit 2022;

Waarvan ten hoogste €128.810 in aanmerking wordt genomen, minus een bedrag van € 13.646 (de AOW-franchise). De berekende premiegrondslag bedraagt dus ten hoogste € 115.164.

Jaarruimte (art. 3.127 lid 1 & 3 Wet IB)

Het pensioentekort kan deels op een fiscaal aantrekkelijke wijze worden opgevuld met behulp van het benutten van de eventueel aanwezige jaarruimte. Er is een jaarruimte aanwezig als in een bepaald jaar niet voldoende pensioen is opgebouwd. Dit betekent dat er in een bepaald jaar minder pensioen is opgebouwd dan nodig is om een oudedagsvoorziening (inclusief AOW) te krijgen. Het maximaal aftrekbaar bedrag geldt voor alle lijfrenteverzekerings- en lijfrentespaarrekeningen of lijfrentebeleggingsrechten van de belastingplichtige samen. Overigens geldt een belangrijke voorwaarde voor het benutten van de jaarruimte: de belastingplichtige met een pensioentekort mag vanaf 2023 de jaarruimte alleen benutten tot en met het jaar waarin hij of zij vijf jaar ouder is dan de AOW gerechtigde leeftijd. Voor 2022 en voorgaande jaren mag enkel de jaarruimte worden benut voor zover de AOW gerechtigde leeftijd op 1 januari van het jaar waarover aangifte wordt gedaan nog niet is bereikt. De formule die gebruikt wordt om de jaarruimte van 2023 te berekenen is als volgt:

$$30\% \times \text{premiegrondslag} - (6,27 \times \text{factor A}) - F$$

Ofwel de maximale jaarruimte = 30% van de premiegrondslag minus een vermindering in verband met de opbouw van pensioenaanspraken in 2022 (factor A) en de toename van de fiscale oudedagsreserve (F). Dit laatste kan enkel van toepassing zijn op ondernemers. Merk

op dat de jaarruimte van 2023 dus wordt berekend met de gegevens van het voorafgaande jaar.

Vermindering jaarruimte (art. 3.127 lid 4 Wet IB)

De vermindering in verband met de opbouw van pensioenaanspraken wordt gesteld op 6,27 keer de toename van de pensioenaanspraak voor zover die samenhangt met de diensttijd in het voorgaande kalenderjaar. Hierbij blijft de aangroei die het gevolg is van de vrijwillig betaalde pensioenpremies voldaan uit een spaarloonopname buiten aanmerking. De (fiscale) pensioen aangroei, ook wel bekend als factor A, is bij de pensioenverzekeraar bekend en wordt op de pensioenopgave vermeld. Helaas zijn onze cliënten vaak niet op de hoogte van dit bedrag, waardoor het moeilijk is een accurate berekening te maken.

Om deze reden en ook vanwege het feit dat een lijfrente gemakkelijk verward kan worden met een kapitaalverzekering, waarvan de betaalde premies niet aftrekbaar zijn, is het aan te raden om met een groepsleider te overleggen indien je een cliënt met een lijfrente helpt. De factor F staat voor de verandering in de fiscale oudedagsreserve. Dit wordt ook afgetrokken van de jaarruimte. Een FOR dient als reserve voor de oudedagsvoorziening voor ondernemers. Dit zal dus niet vaak voorkomen bij onze cliënten.

Voorbeeldberekening jaarruimte 2023

Inkomen 2022			€ 50.000	
AOW-franchise			€ 13.646	-
			<hr/>	
Premiegrondslag			€ 36.354	
Vermenigvuldigen met 30%			0,3	x
			<hr/>	
			€ 10.906,20	
Pensioenaangroei in 2022 (factor A)	€ 300			
Vermenigvuldigen met 6,67	6,27	X		
	<hr/>			
	€ 1.881		€ 1.881	-
			<hr/>	
Jaarruimte 2023			€ 9.026	

Reserveringsruimte (art. 3.127 lid 2 Wet IB)

Er is nog een faciliteit die bepalend is voor de hoogte van de aftrekbare lijfrentepremies. Dit is het geval indien de belastingplichtige in de afgelopen tien jaren zijn jaarruimte niet volledig heeft benut. Er is dan sprake van een reserveringsruimte (art. 3.127 lid 2 Wet IB), welke kan worden berekend door deze niet benutte jaarruimten van afgelopen tien jaren bij elkaar op te tellen. De belastingplichtige heeft de vrije keuze tussen het benutten van zijn jaarruimte of zijn reserveringsruimte beginnend bij het oudste jaar. Het is altijd verstandig om betaalde lijfrentepremies af te boeken van de reserveringsruimte, aangezien de jaarruimte van 2023 nog tot en met 2033 benut kan worden. Nextens houdt hier rekening mee en zal automatisch de reserveringsruimte als eerste benutten. De reserveringsruimte bedraagt in 2023 maximaal

een bedrag van € 38.000. Een eventueel resterende gedeelte van de reserveringsruimte kan in 2024 of later jaren worden benut. Let op dat de voorwaarden voor het benutten van reserveringsruimte in 2022 en voorgaande jaren aanzienlijk verschillen van die in 2023. Bekijk daarom altijd de regels die gelden voor het specifieke jaar waarvoor je aangifte doet.

Aan de hand van het inkomen van de afgelopen jaren wordt de beschikbare ruimte berekend bij 'Premies voor inkomensvoorzieningen' onder 'Ruimte-berekening lijfrenten'. Het is hierbij van belang informatie te hebben over het inkomen en de pensioenaangroei (bij de werkgever) in voorgaande jaren (ook al zijn er toen geen premies betaald). De betaalde premies kunnen worden ingevuld onder het kopje 'Premies voor lijfrenten bij gebruik van jaar- of reserveringsruimte'. Wanneer de premies daadwerkelijk (deels) aftrekbaar zijn, wordt dit automatisch verwerkt in Nextens.¹⁷

Voorbeeld reserveringsruimte

Stel de belastingplichtige heeft in 2023 een jaarruimte van € 2.500. In hetzelfde jaar is slechts € 2.250 aan premies betaald. De € 250 die de belastingplichtige overhoudt, kan meegenomen worden in de berekening van de reserveringsruimte over een later jaar. Dit bedrag kan tot 2033 gebruikt worden. Als het niet gebruikt wordt gaat het verloren. Hierdoor is het dus verstandiger om eerst de reserveringsruimte te gebruiken en vervolgens pas de jaarruimte.

Tijdstip van aftrek premies voor lijfrenten

Premies voor lijfrente zijn aftrekbaar in het jaar dat ze betaald of verrekend zijn, voor zover de verrekening niet leidt tot een schuldig gebleven bedrag.

3.6 Middeling

De middelingsregeling (artikel 3.154 Wet inkomstenbelasting 2001) is een regeling om tegemoet te komen aan sterk wisselende inkomens. Doordat de verschuldigde inkomstenbelasting per kalenderjaar wordt betaald, kan door de werking van het progressieve tarief een hoger bedrag aan belasting verschuldigd zijn dan wanneer de inkomens in gelijke delen zouden worden verdiend. De middelingsregeling is echter per 1 januari 2023 afgeschaft, waardoor 2022-2024 het laatste tijdvak is waarover middeling mogelijk is.

Middeling vindt plaats over 3 aaneengesloten gehele kalenderjaren (middelingstijdvak). De belastingplichtige kan zelf kiezen welke jaren hij in een middelingstijdvak betreft, waarbij het niet mogelijk is om een kalenderjaar in twee middelingstijdvakken te betrekken. Bij middeling wordt het jaarlijks behaalde inkomen op 1/3 van het totale belastbare inkomen uit werk en woning gedurende het middelingstijdvak gesteld. Vervolgens wordt de jaarlijkse verschuldigde belasting hierover berekend. Indien het totaal aan berekende belastingen en premies volksverzekeringen met toepassing van middeling minder is dan de jaarlijkse afgedragen belastingen, dan resteert een teruggaaf aan de belastingplichtige (drempel: € 545).

Voorbeeld

Stel mevrouw de Bakker geniet loon dat sterk afwisselend is en besluit per 2021 om gebruik te maken van de middelingsregeling. Het inkomen in 2019, 2020 en 2021 wordt bij elkaar opgeteld en bedraagt in totaal € 120.000 (€ 0, € 100.000 en € 20.000). Het totaal deel je door

¹⁷ Zie hiervoor de *Aangiftegids paragraaf 3.3 (p. 21)*.

3, dus € 120.000/3 = € 40.000 per jaar. Wanneer hierop de verschillende tarieven worden toegepast, bedraagt het totale bedrag aan belasting in de nieuwe situatie € 44.723 over de 3 jaar. In de oorspronkelijke situatie bedroeg het totale bedrag aan belasting € 48.595. Dit leidt tot een verschil van € 3.872 minus de drempel van € 545. Door het verzoek om middeling bespaart mevrouw de Bakker € 3.327.

Aanvraag middelingsverzoek

Een middelingsverzoek moet schriftelijk bij de Belastingdienst worden aangevraagd. Hierbij is het van belang dat het verzoek wordt ingediend binnen 36 maanden nadat de aanslag over het middelingstijdvak definitief is geworden. Bij het verzoek moet de achterliggende berekening worden toegevoegd.

Voorwaarden

Er zijn een aantal voorwaarden om voor middeling in aanmerking te komen:

- Middeling van het inkomen is alleen mogelijk voor box 1: belastbaar inkomen uit werk en woning.
- Middeling is alleen mogelijk over een periode van 3 aaneengesloten kalenderjaren (het middelingstijdvak).
- Gedurende het hele middelingstijdvak dient de belastingplichtige in Nederland te hebben gewoond.

Er wordt geen rekening gehouden met heffingskortingen.

Ook het jaar waarin de pensioengerechtigde leeftijd is bereikt, kun je middeling toepassen. Er wordt dan echter geen rekening gehouden met het lagere belastingtarief voor gepensioneerden. Nextens heeft een eigen rekentool voor middeling. Deze tool staat in het dossieroverzicht van de klant, onder de jaaraangifte.¹⁸

4. Belastbaar inkomen uit aanmerkelijk belang

In hoofdstuk 4 van de Wet IB wordt het inkomen uit aanmerkelijk belang behandeld. Gezien de doelgroep van de SBR, zal er in de syllabus niet worden ingegaan op deze materie. Echter teneinde de structuur ten aanzien van de wettenbundel te waarborgen, is dit hoofdstuk opgenomen in de syllabus.

¹⁸ Zie hiervoor de *Aangiftegids paragraaf 7.1 (p. 58)*.

Dehlia List

Mijn naam is Dehlia List, ik ben 25 jaar en ben op dit moment werkstudent bij Meijburg & Co op de People Services afdeling. In de zomer van 2021 heb ik mijn bachelor Fiscaal Recht behaald en nu volg ik de master Fiscaal Recht (Directe belastingen) aan de EUR.

Op de kennismakingsbijeenkomst van de bachelor in september 2017 was de SBR aanwezig om een praatje te houden. Mijn interesse was direct gewekt, dus twee maanden later hielp ik mijn eerste cliënt bij de vestiging Het Oude Noorden. Op de vestigingsavonden die volgden heb ik veel fiscale vaardigheden en soft skills opgedaan die niet zo uitgebreid in de collegebanken aan bod komen. Je leert op een goede manier omgaan met taalbarrières, het vertellen van zowel goed als ook slecht nieuws en verschillende familiekwesaties. Het doen van aangifte inkomstenbelasting is voor veel mensen een uitdaging, dus daarom is het extra fijn dat ze op deze manier geholpen kunnen worden.

Naast de vestigingsavonden biedt de SBR nog veel meer (informele) activiteiten zoals aangiftedagen, trainingsavonden, kantoorbezoeken en natuurlijk borrels. Daarnaast is het een leuke manier om je medestudenten van fiscaal recht en fiscale economie beter te leren kennen. Ik zie de mensen die ik via SBR heb leren kennen nog altijd regelmatig in de collegebanken of daarbuiten.

De jaren daarna heb ik mij door middel van verschillende commissies voor de SBR mogen inzetten met als absoluut hoogtepunt de functie van Commissaris Intern binnen het 46 e bestuur. Ondanks dat mijn bestuursjaar een behoorlijke corona-touch heeft gekregen, heb ik geen moment spijt gehad van deze keuze. Het coronavirus heeft ons natuurlijk wel beperkt in onze mogelijkheden, maar als Commissaris Intern was het extra leuk om te zien dat studenten zelfs in deze tijd nog altijd enthousiast waren om actief te worden. Als je bij het lezen van deze syllabus twijfelt of je wel genoeg kennis in huis hebt voor een vestigingsavond of als je het spannend vindt om je in te schrijven voor een andere activiteit, zou ik je van harte willen aanraden om het gewoon eens te proberen. Elke medewerker heeft namelijk ooit zijn of haar eerste aangifte ingevuld en je staat er nooit alleen voor!

Binnen Meijburg & Co ben ik voornamelijk bezig met de nationale en internationale loonheffingenpraktijk. Dit is een fiscaal vakgebied waar je tijdens je studie weinig van meekrijgt, maar wat wel ontzettend veelzijdig en interessant is. Ik werk bijvoorbeeld met de werkkostenregeling die jullie vanuit het vak Inkomstenbelasting vast niet onbekend is, maar verricht ook veel werkzaamheden voor expats die in Nederland komen werken. Het leuke aan deze afdeling vind ik dat geen dag hetzelfde is omdat elke werknemer en werkgever anders is en dus ook andere wensen heeft. Als werkstudent bij Meijburg kom je in een fijne werkomgeving terecht waar je genoeg kansen krijgt om jezelf te ontwikkelen en erachter te komen wat je leuk vindt.

Ondanks het gedeeltelijke thuiswerken heb ik mij vanaf dag 1 welkom gevoeld in het team en werd ik betrokken bij verschillende projecten. Op kantoor kun je altijd bij een collega langslopen als je ergens tegenaan loopt of als je gewoon even een praatje wilt maken. Maar ook online staan de 'deuren' van de bekende kanalen open om te bellen. De 'Meijburger' is geen one size fits all en dat maakt ons uniek als adviesorganisatie. Wat we wel allemaal gemeen hebben is ondernemerschap, creativiteit en uiteraard passie voor de fiscaliteit.

Mocht je meer willen weten over mijn ervaringen bij de SBR of mijn ervaring bij Meijburg & Co, stuur me gerust een berichtje via bijvoorbeeld LinkedIn. Ik wens jullie een hele fijne studententijd toe en ik hoop dat de SBR voor jullie hier een steentje aan kan bijdragen. Doe vooral ervaring op in wat je leuk lijkt en laat je niet tegenhouden door de soms toch wel taaie stof uit je studieboeken. Mijn eigen ervaring is namelijk dat de praktijk een stuk dynamischer en veelzijdiger is.

Sophie van Olm

vanolm.sophie@kpmg.com

www.werkenbijmeijburg.nl

06 27 15 47 12

5. Belastbaar inkomen uit sparen en beleggen

In hoofdstuk 5 van de Wet IB wordt het belastbaar inkomen uit sparen en beleggen behandeld, ook wel box 3 genoemd. In deze box vallen alle inkomensbestanddelen die niet reeds eerder in de Wet aan bod zijn gekomen. Om die reden wordt zij ook wel de 'restbox' genoemd. De rangorderegeling schrijft voor dat alles wat eenmaal elders in de wet wordt genoemd, aldaar belast wordt. Dat betekent dus dat wanneer dat niet het geval is, het bestanddeel in de restbox zal vallen, box 3 dus. Kortom, elk inkomensbestanddeel wordt slechts eenmaal belast en wel te verstaan op basis van de eerstgenoemde wettelijke bepaling waaronder zij te scharen valt.

Fictief rendement

In box 3 wordt, net als in de andere twee boxen, het inkomen belast. In tegenstelling tot box 1 en 2 wordt het inkomen echter *fictief* vastgesteld op basis van het veronderstelde vermogen. Daarom wordt box 3 ook weleens de vermogensbelasting genoemd. De reden dat het inkomen in box 3 op fictieve wijze wordt vastgesteld is dat het bij spaargeld, aandelen en alle overige niet in box 1 en 2 vallende inkomsten, volgens de wetgever lastig is het daadwerkelijk behaalde rendement te bepalen. Zo wordt winst uit onderneming dus in box 1 belast naar de opbrengst verminderd met de kosten, maar het vermogen op de bankrekening naar het door de wetgever veronderstelde – fictief vastgestelde – rendement. Het is hierbij dus *niet* van belang wat het werkelijke rendement is. Afhankelijk van hoe groot het vermogen is van de belastingplichtige (de heffingsgrondslag), kan het fictieve rendement dus hoger of lager uitvallen. Dit fictieve rendement wordt dan beschouwd als inkomen, en hier wordt – vergelijkbaar met box 1 en 2 – belasting over betaald.

Kerstarrest

In het zogenoemde 'kerstarrest' oordeelde de Hoge Raad op 24 december 2021 dat het sinds 2017 geldende box 3-stelsel in strijd is met het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM). In het bijzonder was er volgens de Hoge Raad sprake van discriminatie en een schending van het recht van eigendom. Onder het afgekeurde stelsel werd namelijk geen rekening gehouden met het daadwerkelijk behaalde rendement, waardoor de belastingheffing niet meer overeenkwam met de realiteit. Ook maakte de wetgever onder het destijds geldende stelsel gebruik van een vermogensmix, inhoudende dat de wetgever, afhankelijk van de hoogte van het vermogen, een aanname maakte over of het vermogen werd gespaard dan wel belegd. De wetgever heeft naar aanleiding van de uitspraak rechtsherstel moeten bieden en heeft aangekondigd dat er per 1 januari 2027 een nieuw box 3-stelsel in werking zal gaan treden, waaronder belasting zal worden geheven op basis van het daadwerkelijk behaalde rendement. Het fictieve rendement zal dus gaan verdwijnen. In de aanloop naar de invoering van dit nieuwe box 3-stelsel is per 2023 een overbruggingsstelsel in werking getreden. Dit stelsel is volgens de wetgever in overeenstemming met het kerstarrest en dient ter overbrugging van de periode tot aan het nieuwe box 3-stelsel. Echter is de kans reëel dat het overbruggingsstelsel op dezelfde manier als het voorgaande box 3-stelsel in strijd is met het EVRM.¹⁹

¹⁹ Concl. A-G P.J. Wattel, ECLI:NL:PHR:2023:655.

Huidige stelsel

Onder het (huidige) overbruggingsstelsel van box 3 wordt het box 3-inkomen berekend volgens de werkelijke verdeling van het vermogen van een belastingplichtige. Voor de berekening van het behaalde rendement wordt uitgegaan van fictieve rendementspercentages die in de buurt zouden moeten liggen bij het werkelijke rendement. Het vermogen wordt onderverdeeld in drie vermogenscategorieën, namelijk: banktegoeden, overige bezittingen en schulden. Vervolgens gelden voor deze drie vermogenscategorieën fictieve rendementen van respectievelijk 0,92%, 6,17% en 2,46% in 2023. Deze percentages worden jaarlijks opnieuw vastgesteld. Aldus wordt rekening gehouden met de daadwerkelijke verdeling van het vermogen, maar zijn de fictieve rendementspercentages nog niet verdwenen. In dit hoofdstuk wordt eerst ingegaan op de heffingsgrondslag en vervolgens besproken hoe de te betalen box 3-heffing wordt berekend.

5.1 Heffingsgrondslag

Aangezien het inkomen fictief wordt vastgesteld, moet er een grondslag worden bepaald waarover dit 'rendement' behaald is. Deze grondslag wordt de rendementsgrondslag genoemd en vindt men terug in artikel 5.3 van Wet IB. De rendementsgrondslag bestaat uit het *vermogen* (bezittingen verminderd met schulden) aan het begin van het jaar waarover aangifte wordt gedaan. De rendementsgrondslag voor de IB-heffing van 2023 bestaat dus uit het vermogen op 1 januari 2023. Hieronder volgt een opsomming van bezittingen en schulden die binnen de grondslag van box 3 vallen. Daarnaast zijn ook bepaalde bezittingen vrijgesteld. Deze vrijstellingen behoren niet tot de grondslag en zullen eveneens worden opgesomd.

Bezittingen

- Bank- en spaartegoeden;
- Aandelen, obligaties, winstbewijzen en opties die niet bij een aanmerkelijk belang horen;
- Vorderingen, zoals uitgeleend geld en contant geld;
- Tweede woning, bijvoorbeeld een vakantiewoning;
- Overige onroerende zaken, bijvoorbeeld een woning die wordt verhuurd;
- Niet-vrijgestelde deel van kapitaalverzekeringen;
- Het vruchtgebruik, de blote eigendom van vermogen of een periodieke uitkering
- Overige bezittingen, bijvoorbeeld een lot waarop een prijs is gevallen;
- Cryptovaluta, zoals bitcoins en andere virtuele betaalmiddelen;
- Nabetalingen van toeslagen; en
- Een bedrag dat is ontvangen of uitgeleend via crowdfunding.

Schulden

Alle schulden met een waarde in het economische verkeer mogen in mindering op het vermogen worden gebracht, voor zover het totaal van de schulden boven de € 3.400 per persoon (bij partners dus € 6.800) uitkomt. Bij schulden in box 3 kan worden gedacht aan:

- Schulden voor consumptiedoeleinden, zoals een auto of vakantie;
- Negatief saldo op een bankrekening;
- Schulden voor de financiering van aandelen (behalve aandelen die horen bij een aanmerkelijk belang), obligaties of rechten op periodieke uitkeringen;
- Schulden voor de financiering van de tweede woning of andere onroerende zaken;

- (Hypotheek)schulden die u niet in box 1 mag aftrekken, omdat de schuld niet tot de eigenwoningschuld behoort; en
- Schulden volgens de Wet studiefinanciering (studieschulden), tenzij de studieschuld nog kan worden omgezet in een gift.

De niet-opeisbare vordering op de langstlevende die betrekking heeft op de wettelijke verdeling van de erfenis van een overledene wordt niet gezien als bezitting, deze vordering is pas bij overlijden van de langstlevende opeisbaar.²⁰ De schuld die met deze vordering correspondeert is bij de langstlevende ook geen schuld. Ook goederen waarop een bij uiterste wilsbeschikking toebedeeld vruchtgebruik rust ten behoeve van de langstlevende, alsmede de daarmee verband houdende schulden, zijn geen onderdeel van de rendementsgrondslag.

Vrijstellingen

- Bos- en natuurterreinen en landgoederen;
- Voorwerpen van kunst en wetenschap, tenzij deze hoofdzakelijk als belegging dienen;
- Rechten op roerende zaken, krachtens erfrecht verkregen, voor eigen gebruik en die niet hoofdzakelijk dienen ter belegging;
- Rechten op kapitaalsuitkeringen bij overlijden van belastingplichtige alsmede uitvaartverzekeringen, tot € 7.913 per persoon;
- Maatschappelijke beleggingen (groene beleggingen) tot een bedrag van € 65.072 per persoon (voor partners € 130.144);
- Op of vóór 14 september 1999 bestaande kapitaalverzekeringen onder bepaalde voorwaarden tot een bedrag van € 123.428, voor partners bedraagt deze vrijstelling € 246.856 (deze vrijstelling bestaat op basis van overgangsrecht);
- Kapitaalverzekeringen die uitsluitend kunnen uitkeren bij invaliditeit, ziekte of ongeval (geen maximum)
- Vrijstelling van € 596 contant geld en vergelijkbare vermogensrechten (OV-chipkaart, cadeaubonnen, etc.), voor partners bedraagt de vrijstelling € 1.192;
- Lopende termijnen van inkomsten en verplichtingen die betrekking hebben op een tijdvak van een jaar of korter en waarvan het vermogensbestanddeel eveneens in het bezit is van de belastingplichtige;
- Aanspraak op nettolijfrente en nettopensioen onder bepaalde voorwaarden.

Waardering

Voor de waardering van de bezittingen en schulden gaat men in beginsel uit van de waarde in het economische verkeer. Een uitzondering geldt voor de tweede woning, deze wordt tegen de WOZ-waarde gewaardeerd.

Leegwaarderatio

Indien een tweede woning onderdeel is van de rendementsgrondslag, dient men in beginsel de WOZ-waarde van deze woning te volgen t.b.v. de waardebepaling. Het zit echter anders, indien de woning als woonruimte wordt verhuurd aan een derde. Voor een woning die (onder huurbescherming) wordt verhuurd aan een derde, kan op basis van artikel 17a

²⁰ De langstlevende is de wettelijke term voor de echtgenoot van een erflater die laatstgenoemde overleeft. In het erfrecht volgt na het overlijden van de eerste echtgenoot een *wettelijke verdeling*, waarbij de langstlevende alle goederen en schulden verkrijgt en de kinderen een geldvordering op de langstlevende.

Uitvoeringsbesluit IB de waarde worden verlaagd. De waarde van een dergelijke woning wordt bepaald door de WOZ-waarde te vermenigvuldigen met de zogenaamde leegwaarderatio. Deze leegwaarderatio is een percentage tussen de 73% en 95% en wordt hoger naarmate de huur/WOZ-waarde verhouding hoger wordt.²¹

Kapitaalverzekeringen

De kapitaalverzekering wordt gezien als een bezitting die onderdeel uitmaakt van de heffingsgrondslag van box 3.

- De kapitaalverzekering die uitsluitend bij overlijden van de belastingplichtige, zijn partner of een bloed- of aanverwante uit zal keren, alsmede de in natura uitgekeerde uitvaartverzekering. De vrijstelling geldt voor een kapitaalverzekering met een waarde tot € 7.913 (in 2023). Wanneer de waarde van de verzekering dit bedrag te boven gaat, valt de volledige waarde van de kapitaalverzekering in box 3. Het betreft hier dus een drempelvrijstelling.
- De kapitaalverzekering die uitsluitend uitkeert bij invaliditeit, ziekte of ongeval. Dat deze verzekering ooit tot uitkering zal komen is dus allerm minst zeker. De vrijstelling heeft dan ook geen maximum; zij is geheel vrijgesteld.
- De kapitaalverzekering die vóór of op 14 september 1999 is afgesloten, waarbij het verzekerd kapitaal sinds 13 september niet meer is gewijzigd noch de looptijd is verlengd. De vrijstelling bedraagt € 123.428 per persoon, waarbij het dubbele ad € 246.856 aan wordt gehouden indien er het gehele jaar sprake is van een partnersituatie. Voor zover de waarde van de verzekering boven deze vrijstelling uitkomt, behoort zij tot de rendementsgrondslag en dient zij opgegeven te worden in box 3. Hier betreft het dus geen drempelvrijstelling, maar valt slechts het gedeelte van de verzekering die boven de vrijstelling uitkomt in box 3.

De hierboven (laatst)genoemde vrijstelling is er een die er bij de invoering van de Wet IB in 2001 via het overgangsrecht bij is gekomen. Zij wordt dus niet in de Wet IB zelf genoemd, maar in de Invoeringswet Wet IB (zie hoofdstuk 2, artikel I, onderdeel AN).

Een speciaal soort kapitaalverzekering is de Kapitaalverzekering Eigen Woning (de KEW). Dit is een kapitaalverzekering die vroeger wel eens werd afgesloten tezamen met een hypothecaire lening. In de plaats van dat de hypotheek werd afgelost, werd maandelijks de premie voor de kapitaalverzekering betaald. Aan het eind van de looptijd kwam de kapitaalverzekering tot uitkering. Met dat vrijgekomen bedrag werd dan de hypotheek (gedeeltelijk) afgelost. Sinds een wetwijziging in 2013 is het echter niet meer mogelijk een kapitaalverzekering af te sluiten en deze te kwalificeren als KEW, waardoor een vanaf die datum afgesloten kapitaalverzekering dus per definitie in box 3 valt. Echter geeft het overgangsrecht uit hoofdstuk 10bis van de Wet IB wel de mogelijkheid een voor 2013 afgesloten kapitaalverzekering als KEW te kwalificeren. Indien een kapitaalverzekering aan de aldaar gestelde voorwaarden voldoet, is deze een KEW en valt zij in box 1. Deze voorwaarden zijn:

- De belastingplichtige of zijn partner heeft een eigen woning;
- In de overeenkomst is bepaald dat de uitkering zal worden aangewend ter aflossing van de eigenwoningschuld;

²¹ Zie hiervoor de *Aangiftegids paragraaf 3.8 sub h (p. 38)*.

- De kapitaalverzekering moet zijn afgesloten bij een levensverzekeringsmaatschappij; en
- Er worden jaarlijks premies voldaan, met dien verstande dat het hoogste jaarbedrag niet hoger is dan 10 keer het laagste jaarbedrag.

Indien aan deze voorwaarden wordt voldaan, valt de verzekering als KEW in box 1. Zo niet, valt zij in box 3. Ingeval de verzekering in box 3 valt, is deze – indien er geen andere vrijstelling van toepassing is – geheel belast en dient deze in Nextens ingevuld te worden onder *Niet-vrijgesteld gedeelte Kapitaalverzekeringen*.²²

5.2 Voordeel uit sparen en beleggen

In de voorgaande paragraaf is ingegaan op de rendementsgrondslag, die wordt bepaald door de bezittingen te verminderen met de schulden. De volgende stap is het berekenen van de grondslag sparen en beleggen. Deze wordt berekend door de rendementsgrondslag te verminderen met het heffingsvrije vermogen. Volgens artikel 5.5 Wet IB bedraagt het heffingsvrije vermogen in 2023 € 57.000. Voor partners bedraagt het heffingsvrije vermogen € 114.000. Binnen Nextens wordt dit automatisch verwerkt.

Vervolgens wordt het rendement bepaald door de waarde van elke vermogenscategorie te vermenigvuldigen met het bijbehorende forfaitaire percentage en deze bij elkaar op te tellen. Vervolgens wordt dit rendement gedeeld door de rendementsgrondslag om het effectieve rendementspercentage te bepalen. Tot slot wordt het effectieve rendementspercentage vermenigvuldigd met de grondslag sparen en beleggen om het voordeel uit sparen en beleggen vast te stellen. Het belastbare inkomen uit sparen en beleggen wordt belast tegen een tarief van 32% in het belastingjaar 2023.

Onderstaand een cijfervoorbeeld om de box 3-heffing uit de Overbruggingswet te illustreren.

Rendementsgrondslag		
<i>Bank- en spaartegoeden</i>	€ 100.000	
<i>Beleggingen</i>	€ 150.000	
<i>Schulden (na aftrek van drempelbedrag)</i>	€ 43.200 -/-	
	€ 206.800	

²² Zie hiervoor de *Aangiftegids paragraaf 3.8 sub i (p. 38)*.

Grondslag sparen en beleggen		
<i>Rendementsgrondslag</i>	€ 206.800	
<i>Heffingsvrijvermogen</i>	€ <u>57.000</u> -/-	
	€ 149.800	
Rendement	€ 10	€ 100.000 * 0,01%
	€ 9.255	€ 150.000 * 6,17%
	€ <u>1063</u> -/-	€ 43.200 * 2,46%
	€ 8.202	
Effectief rendementspercentage	3,97%	= € 8.202 / € 206.800
Voordeel Sparen en Beleggen	€ 5947	= € 149.800 * 3,97%
Verschuldigde belasting	€ 1.903	= € 5947 * 32%

6. Persoonsgebonden aftrek

In hoofdstuk 6 van de Wet IB wordt een belangrijk onderwerp voor onze cliënten behandeld: de persoonsgebonden aftrek. Aangezien werkgevers en uitkeringsinstanties niet bekend zijn met de fiscaal aftrekbare kosten van de cliënt, moet de belastingplichtige dit zelf invullen op het aangiftebiljet. Voor de cliënten van de SBR zijn vooral de specifieke zorgkosten van belang. Daarom zal de nadruk vooral op deze aftrekpost liggen.

De wet kent de volgende persoonsgebonden aftrekposten, welke ook in deze volgorde zullen worden behandeld:

§6.1 Onderhoudsverplichtingen;	(afdeling 6.2 Wet IB)
§6.2 Uitgaven voor specifieke zorgkosten;	(afdeling 6.5 Wet IB)
§6.3 Weekenduitgaven voor gehandicapten;	(afdeling 6.6 Wet IB)
§6.4 Aftrekbare giften.	(afdeling 6.9 Wet IB)

Daarnaast zal in §6.6 het Tijdstip van aftrek (afdeling 6.10 wet IB) worden besproken.

Wijze van aftrek

De persoonsgebonden aftrek komt achtereenvolgens in box 1, box 3 en box 2 in aftrek wanneer de persoonsgebonden aftrek niet geheel in mindering wordt gebracht in de voorgaande box. Het te betalen bedrag per box mag namelijk niet tot verder dan nihil worden verminderd. Indien er nog persoonsgebonden aftrek resteert nadat deze in mindering is gebracht op het te betalen bedrag in de verschillende boxen, mag het resterende bedrag in de volgende kalenderjaren in aftrek worden gebracht. Dit dient te gebeuren wanneer dat mogelijk is. Het is dus niet mogelijk om het restant persoonsgebonden aftrek een aantal jaar vast te houden tot het meest geschikte moment. De inspecteur dient het niet in aanmerking genomen bedrag vast te stellen bij voor bezwaar vatbare beschikking. Dit alles is geregeld in art. 6.2 en art. 6.2a Wet IB.

De persoonsgebonden aftrek maakt deel uit van de gemeenschappelijke inkomensbestanddelen (zie hoofdstuk 2 van deze syllabus). Dit betekent dat de aftrekposten (geheel of gedeeltelijk) overgebracht kunnen worden naar de fiscale partner. Enige voorwaarde is dat deze fiscale partner gedurende het gehele kalenderjaar partner moet zijn geweest. In het algemeen is het voordelig de aftrekposten over te brengen naar de meestverdienende partner, zodat het belastbare inkomen dat in de hoogste schijf valt en waar dus relatief het meeste belasting over wordt betaald, verminderd wordt.²³

6.1 De uitgaven voor onderhoudsverplichtingen

In deze afdeling worden de aftrekbare uitkeringen en verstrekkingen voor het levensonderhoud van een vroegere echtgenoot en de van tafel en bed, dan wel duurzaam gescheiden levende echtgenoot, besproken. Bij de betalende persoon zijn de verstrekkingen aftrekbaar; bij de ontvangende persoon zijn deze uitkeringen belast (zie hoofdstuk 3 van deze syllabus). De afkoop van een verplichting tot periodieke uitkeringen wordt tevens aangemerkt als vorm van uitgaven voor onderhoudsverplichtingen. Ook een bijstandsuitkering die betaald wordt aan de vroegere echtgenoot en verhaald wordt op de cliënt is een uitgaaf voor onderhoudsverplichtingen. Er zijn daarnaast nog een aantal andere uitgaven die gezien

²³ Zie hiervoor de *Aangiftegids paragraaf 4.1 (p. 47)*.

kunnen worden als uitgaven voor onderhoudsverplichtingen. Controleer bij twijfel de website van de Belastingdienst als een cliënt een uitgaaf heeft die mogelijk onder de uitgaven voor onderhoudsverplichtingen valt.²⁴

Niet aftrekbaar is de alimentatie die voor de kinderen is bedoeld. Wanneer dus alimentatie betaald wordt aan een (ex-)echtgenoot en de kinderen, dan moet die betaling gesplitst worden om het aftrekbare deel te bepalen. In artikel 6.4 lid 1 Wet IB staan de uitgesloten onderhoudsverplichtingen.

6.2 Uitgaven voor specifieke zorgkosten

Deze afdeling in de wet gaat over de specifieke zorgkosten die in aftrek van de belasting mogen worden gebracht. Deze uitgaven kunnen betrekking hebben op de belastingplichtige zelf, zijn fiscale partner en zijn kinderen onder 27 jaar. De kosten ten behoeve van het tot het huishouden behorende ernstig gehandicapte personen van 27 jaar of ouder vallen er ook onder. Dit zijn personen die aanspraak kunnen maken op een opname in een Wlz-instelling. Tot slot zijn de kosten ten behoeve van inwonende zorgafhankelijke ouders, broers en zusters aftrekbaar. Iemand wordt als zorgafhankelijk beschouwd wanneer diegene is aangewezen op beroepsmatige hulp of verzorging in een verzorgings- of verpleeginrichting wanneer diegene niet bij de belastingplichtige zou inwonen.

Het is van groot belang dat de kosten drukken op de cliënt waarvoor de aangifte wordt ingediend. De cliënt moet de zorgkosten dus hebben betaald voor bijvoorbeeld zijn kinderen. Als de kinderen zelf de betaling verrichten, kan de cliënt deze kosten niet in aftrek brengen in zijn eigen aangifte omdat de kosten niet op de cliënt drukken. Bij het invullen van een aangifte kan het voorkomen dat mensen niet weten wat onder de specifieke zorgkosten valt. Het kan hierbij handig zijn om voorbeelden te noemen. Als mensen geen bewijs hebben meegenomen, mogen we de aftrekposten niet meenemen bij de aangifte. Denk hierbij aan bonnetjes of recepten die door de arts zijn gegeven. Geef dan als tip mee om volgend jaar wel deze bewijzen mee te nemen (als de kosten nog steeds worden gemaakt).

In artikel 6.17 Wet IB staat welke specifieke zorgkosten aftrekbaar zijn. De zorgkosten zullen ook in de volgorde van de wet worden besproken. De kosten die betaald zijn door de verzekeraar of binnen het eigen risico vallen, zijn in ieder geval niet aftrekbaar. Dit geldt zowel voor het verplichte eigen risico als het vrijwillige eigen risico.

De zorgkosten zijn (veelal) toe te wijzen aan een bepaalde categorie. Deze wettelijke categorieën zullen hierna worden besproken. Hier volgt allereerst een lijstje met (algemene) uitgaven die in elk geval niet aftrekbaar zijn:

- Verplicht en vrijwillig eigen risico ziektekosten- of zorgverzekering;
- Premie en aanvullende premie ziektekosten- of zorgverzekering;
- Eigen bijdrage Zorgverzekeringswet;
- Wettelijke eigen bijdrage aan het Centraal Administratiekantoor (CAK);
- Wettelijke eigen bijdrage medicijnen;
- Kosten voor bevalling;
- Kosten voor adoptie;
- Uitgaven wegens overlijden;

²⁴ Zie hiervoor de *Aangiftegids paragraaf 3.5 (p. 30)*.

- Premie begrafenis/crematieverzekering in natura;
- Voedingssupplementen, zoals vitaminetabletten en levertraan;
- Kosten voor het op peil houden of bevorderen van de algemene gezondheidstoestand, zoals een hometrainer en fitnessstrainingen.

Het bedrag van sommige specifieke zorgkosten wordt op basis van artikel 6.19 Wet IB verhoogd. Deze verhoging geldt voor de kosten die gemaakt zijn met betrekking tot vervoer, voorgeschreven medicijnen, hulpmiddelen die hoofdzakelijk door ziekte of invaliditeit worden gebruikt, extra gezinshulp, dieetkosten en extra kosten voor kleding en beddengoed. Kortom; de verhoging geldt dus niet voor genees- en heelkundige hulp en uitgaven voor reiskosten voor ziekenbezoek. De verhoging bedraagt:

- 113%, indien de belastingplichtige bij het begin van het kalenderjaar de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt;
- 40% indien de belastingplichtige bij het begin van het kalenderjaar de pensioengerechtigde leeftijd nog niet heeft bereikt en als het verzamelinkomen van de belastingplichtige niet hoger is dan € 38.703 of;
- 113% in partner situaties wanneer ten minste één van de partners bij het begin van het kalenderjaar de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt. Deze verhoging geldt voor beide partners.

Met het verzamelinkomen wordt bedoeld al het inkomen dat de cliënt en de eventuele partner heeft of hebben genoten in het desbetreffende jaar. Let goed op dat je in Nextens de kosten onder het juiste kopje neerzet, aangezien je anders deze verhoging onterecht wel of onterecht niet krijgt. Geef bij iedere post een omschrijving van de aftrekpost, zodat de Belastingdienst kan zien waar de aftrek op ziet.²⁵

Voordat specifieke zorgkosten aftrekbaar zijn, moet eerst een bepaalde drempel worden overschreden. Alleen de kosten die boven de drempel uitkomen mogen in aftrek worden gebracht op het verzamelinkomen. Wanneer een cliënt met een hele stapel bonnen aan komt zetten, maar het zeker is dat het gezamenlijke bedrag niet boven de drempel uit gaat komen, bespaar dan tijd en moeite en ga niet alles alsnog uitzoeken en invullen in Nextens. Hoe de drempel bepaald wordt staat beschreven in artikel 6.20 Wet IB. Hieruit blijkt dat de drempel afhankelijk is van de hoogte van het verzamelinkomen. Mocht je willen weten wat de drempel voor de specifieke zorgkosten van een cliënt is, vul dan eerst alle inkomensgegevens in Nextens in. Nextens geeft dan onder het kopje 'specifieke zorgkosten' aan wat de geldende drempel is voor deze cliënt.²⁶

Voorgeschreven medicijnen

Deze categorie omvat medicijnen die door de huisarts of specialist worden voorgeschreven. Dit zijn veelal medicijnen waarvoor een recept is uitgeschreven. Hieronder vallen ook andere (alternatieve) middelen, zoals homeopathische middelen, die door een arts als geneesmiddel worden voorgeschreven en die niet voor andere doeleinden dan als geneesmiddel gebruikt dienen te worden. De geneesmiddelen moeten wegens ziekte of invaliditeit worden gebruikt. Uitgaven voor producten ter voorkoming van een ziekte zijn niet aftrekbaar. Bovendien komen alleen medicijnen die niet zijn vergoed door de ziektekostenverzekeraar in aanmerking voor

²⁵ Zie hiervoor de *Aangiftegids paragraaf 3.6 (p. 31)*.

²⁶ Zie hiervoor de *Aangiftegids paragraaf 3.6 (p. 31)*.

de aftrek. Zelfzorgmiddelen zonder recept (zoals paracetamol, kalktabletten, neusspray, de autoverbanddoos en huidverzorgingsmiddelen) zijn derhalve niet aftrekbaar. Het feit dat een zorgmiddel bij de supermarkt of drogisterij is gehaald, zal leiden tot niet-aftrekbaarheid. Let daarnaast ook op dat een voorgeschreven medicijn niet automatisch leidt tot aftrekbaarheid van de kosten. Stel dat een huisarts bijvoorbeeld paracetamol voorschrijft die ook zonder recept verkrijgbaar is, dan zijn de kosten niet aftrekbaar.²⁷

Hulpmiddelen

Hulpmiddelen zijn voorzieningen of apparaten die hoofdzakelijk door zieke of invalide personen worden gebruikt. Het gaat om middelen die normale lichaamsfuncties, zoals horen, bewegen of communiceren, overnemen of versterken. Het hulpmiddel moet rechtstreeks verband houden met ziekte of invaliditeit; het mag dus niet alleen dienen ter preventie. Het hulpmiddel dient dus aan twee voorwaarden te voldoen:

- De voorziening of het apparaat dient vanwege zijn aard hoofdzakelijk gebruikt te worden door zieke of invalide personen (voor minstens 70%); en
- De cliënt gebruikt de voorziening of het apparaat vanwege diens ziekte.

Van de volgende hulpmiddelen is het werkelijke bedrag van de aanschaffingskosten inclusief de complementaire kosten, de kosten van onderhoud, reparatie en verzekering, aftrekbaar:

- Kunstgebit, kroon, brug en dergelijke;
- Steunzolen;
- Hulpmiddelen bedoeld ter vervanging van gezichtsvermogen, zoals een blindenstok, blindengeleidehand of bepaalde aanpassingen aan een computer;
- Hoortoestellen; zie voorwaarden en voorbeelden hieronder
- Batterijen voor hoortoestellen;
- Protheses;
- Dyslexiepakket;
- Een alarmsysteem in verband met een specifieke ziekte;
- Stomadouche;
- Aanpassingen van zaken die hoofdzakelijk worden gebruikt door zieke of invalide personen (met uitzondering van woningen);
- Onderhoud, reparatie en verzekering van bovenstaande hulpmiddelen;
- Zorgrobots (mits speciaal aangepast voor personen die ziek of invalide zijn).

Indien er aanpassingen zijn gedaan aan andere zaken dan de woning, bijvoorbeeld aan de auto of computer, dan zijn deze kosten aftrekbaar indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- De aanpassingen zijn speciaal voor de ziekte of handicap aangebracht
- De zaken die zijn aangepast, worden hoofdzakelijk door zieke of invalide personen gebruikt.

Voor gehoorapparaten gelden strengere voorwaarden bij de aanschaf van zo'n apparaat (deze voorwaarden gelden niet voor de batterijen!). Als de cliënt een deel zelf heeft moeten betalen, is dit alleen aftrekbaar als de cliënt een meerprijs heeft moeten betalen. Het bedrag van de meerprijs mag alleen worden afgetrokken als aan de volgende twee voorwaarden is voldaan:

- De meerprijs is ontstaan door het feit dat de cliënt een duurder apparaat wilde hebben.

²⁷ Zie hiervoor de *Aangiftegids paragraaf 3.6 sub a (p. 32)*.

- De functionele eisen van dat duurdere apparaat zijn beter voor de cliënt. Het apparaat zit bijvoorbeeld beter. Wanneer de persoonlijke voorkeur de doorslag geeft, bijvoorbeeld een mooiere kleur, is de meerprijs niet aftrekbaar.

Voorbeeld 1: De cliënt betaalt een meerprijs

U moet een gehoorapparaat aanschaffen. Volgens de voorwaarden van uw verzekering mogen de kosten van dat apparaat maximaal € 3.200 zijn. Daarvan moet u zelf een verplichte eigen bijdrage betalen van 25%. Het apparaat past echter slecht en zit niet prettig. Een apparaat van € 5.000 past u wel goed. U besluit om dat duurdere gehoorapparaat te kopen. In dat geval krijgt u van uw verzekeringsmaatschappij volgens de polisvoorwaarden het gehele bedrag van € 3.200 vergoed. U betaalt zelf € 1.800.

Het bedrag van € 1.800 mag u niet volledig aftrekken. U moet namelijk nog rekening houden met uw verplichte eigen bijdrage. Uw verplichte eigen bijdrage is 25% van € 5.000 is € 1.250. U mag dan € 5.000 - € 3.200 (vergoeding verzekeraar) - € 1.250 (verplichte eigen bijdrage) = € 50 als kosten van een gehoorapparaat aftrekken. Zoals hierboven te zien is blijft het percentage verplichte eigen bijdrage 25% van de totaalprijs en niet van de initiële prijs. Derhalve wordt niet € 800 maar € 1.250 aangemerkt als verplichte eigen bijdrage.

Voorbeeld 2: De cliënt betaalt alles zelf

U moet een gehoorapparaat aanschaffen. Volgens de voorwaarden van uw verzekering moet u een apparaat kiezen uit categorie 2. Het apparaat past echter slecht, en zit niet prettig. Een apparaat uit categorie 3 past u wel goed. U besluit om dat duurdere gehoorapparaat te kopen. Van uw verzekeringsmaatschappij krijgt u niets vergoed omdat u een apparaat uit een andere categorie neemt. U betaalt zelf voor dit gehoorapparaat € 1.600. U mag dan € 1.600 als kosten van een gehoorapparaat aftrekken bij de hulpmiddelen.

De volgende hulpmiddelen zijn niet aftrekbaar (let op; uitzonderingen zijn echter mogelijk indien sprake van speciale omstandigheden van de cliënt, bespreek het dus altijd met de vestigingsleider):

- Brillen, contactlenzen en overige hulpmiddelen ter ondersteuning van het gezichtsvermogen en ooglaserbehandelingen ter vervanging van bril of contactlenzen;
- Rollators, looprekken, loophulpen met drie of vier poten, elleboogkrukken, gipssteunen, okselkrukken en onderarmschaalkrukken;
- Aanschaf en onderhoud van scootmobielen en rolstoelen;
- Aangepaste vloerbedekking;
- (De installatie van) een alarmsysteem (bijv. in een seniorenwoning) indien dit niet ziet op een specifieke ziekte;
- Verhuizing naar een verzorgingstehuis;
- Meerprijs van een hulpmiddel door specifieke voorkeuren, bijvoorbeeld omdat de cliënt een artikel in een bepaalde kleur wilde;
- Kosten in verband met snellere slijtage van vloerbedekking en meubilair vanwege bijvoorbeeld gebruik van een rolstoel;
- Extra huur vanwege een aangepaste woning.

Zie de *Aangiftegids* voor hoe deze hulpmiddelen in Nextens te verwerken.²⁸

Afschrijving op hulpmiddelen

In bepaalde gevallen mogen de kosten van een hulpmiddel niet in een keer in aftrek worden genomen, maar moet er op worden afgeschreven. Voorwaarde hiervoor is dat het hulpmiddel een restwaarde moet hebben. Dit betekent dat het hulpmiddel nog verkoopbaar moet zijn nadat het gebruikt is door de cliënt. Hierbij kun je bijvoorbeeld denken aan een matras. Hulpmiddelen die specifiek aangepast zijn aan de situatie van de cliënt of op maat gemaakt zijn, zijn niet verkoopbaar waardoor dus niet hoeft te worden afgeschreven, maar het bedrag in een keer in aftrek mag worden gebracht.

Stel dat moet worden afgeschreven op een hulpmiddel, dan is het belangrijk om de aanschafprijs, de restwaarde en de gebruiksduur te weten. Voor de restwaarde wordt vaak 10% van de aanschafprijs gehanteerd en voor de gebruiksduur 5 jaar. Stel de aanschafprijs van het hulpmiddel was € 1.100. Wanneer het voornoemde wordt aangehouden zullen de per jaar in aftrek te brengen kosten $(1.100 - 110)/5 = € 198$ bedragen.

Dieet op doktersvoorschrift

De uitgaven voor een dieet zijn alleen tot een vast bedrag per jaar aftrekbaar. Is een deel van het jaar een dieet gevolgd, dan is een tijdsevenredig deel van het jaarbedrag aftrekbaar. De kosten van diëten, die in de *dieetkostentabel 2023* (zie hieronder) staan, komen voor aftrek in aanmerking. De kosten van andere diëten komen niet voor aftrek in aanmerking. Aftrek is alleen mogelijk als het dieet gevolgd wordt op voorschrift van een arts of een diëtist. Het nummer van het dieet dient in Nextens te worden vermeld. Behalve de kosten van het dieet zelf, zijn ook de kosten van een diëtist aftrekbaar. Dit valt niet binnen deze categorie; vul deze werkelijk gemaakte kosten in bij genees- en heelkundige hulp.

De belastingplichtige zal door middel van een dieetbevestiging moeten aantonen dat hij een bepaald dieet volgt. Het probleem hierbij is dat het voorschrift op de dieetbevestiging niet altijd duidelijk gekoppeld kan worden aan het door de fiscus gegeven overzicht van forfaitaire bedragen. Neem bij twijfel altijd het hoogst mogelijke bedrag, maar controleer eerst of in het dossier van de cliënt informatie aanwezig is over de dieetaftrek in voorgaande jaren.

De dieetbevestiging moet de volgende gegevens bevatten:

- Gegevens waaruit blijkt dat de voorschrijver arts of diëtist is;
- Naam, adres, telefoonnummer en handtekening van de voorschrijver;
- Naam, adres en Burgerservicenummer van de patiënt;
- Het ziektebeeld, de aandoening en de dieettypering;
- Dagtekening, ingangsdatum en eventuele einddatum van het dieet.

Zie de website van de Belastingdienst voor een formulier waarop de dieetbevestiging kan worden ingevuld.

Als de belastingplichtige in een jaar, twee of meer diëten uit de tabel volgde, dan zijn de volgende situaties mogelijk:

²⁸ Zie hiervoor de *Aangiftegids* paragraaf 3.6 sub b (p. 33).

- De belastingplichtige volgde twee of meer diëten met deels dezelfde typeringen voor hetzelfde ziektebeeld en aandoening. In dat geval mag het bedrag voor het dieet met het hoogste bedrag in aftrek worden gebracht.
- De belastingplichtige volgde twee of meer diëten met verschillende typeringen voor hetzelfde ziektebeeld en aandoening. In dat geval mogen de bedragen voor beide diëten in aftrek worden gebracht.
- De belastingplichtige volgde diëten met dezelfde typeringen voor verschillende ziektebeelden en aandoeningen. Dan mag het hoogste vaste bedrag van de gevolgde diëten worden afgetrokken.
- De belastingplichtige volgde twee of meer diëten met verschillende typeringen voor verschillende ziektebeelden en aandoeningen, dan mogen de bedragen voor beide diëten in aftrek worden gebracht.

Zie de *Aangiftegids* voor hoe deze dieetkosten in zijn te vullen in Nextens.²⁹

Dieetkostentabel 2023

Ziektebeeld	Aandoening	Nr.	Dieettypering	Bedrag
Algemene symptomen	Groeiachterstand bij kinderen	1.	Energieverrijkt in combinatie met eiwitverrijkt	€ 500
		2.	Energieverrijkt	€ 400
	Ondervoeding	1.	Energieverrijkt in combinatie met eiwitverrijkt	€ 500
		2.	Energieverrijkt	€ 400
		3.	Eiwitverrijkt	€ 250
	Decubitus	1.	Energieverrijkt in combinatie met eiwitverrijkt	€ 500
		3.	Eiwitverrijkt	€ 250
	Infectieziekten	Aids	1.	Energieverrijkt in combinatie met eiwitverrijkt
Luchtwegen	Chronische obstructieve longziekten (COPD)	1.	Energieverrijkt in combinatie met eiwitverrijkt	€ 500
		2.	Energieverrijkt	€ 400
Maag-, darm- en leverziekten	Dumpingsyndroom	4.	Lactosebeperkt/ lactosevrij	€ 150

²⁹ Zie hiervoor de *Aangiftegids* paragraaf 3.6 sub c (p. 33).

	Chronische pancreatitis	1.	Energieverrijkt in combinatie met eiwitverrijkt	€ 500
	Cystic fibrosis	1.	Energieverrijkt in combinatie met eiwitverrijkt	€ 500
		2.	Energieverrijkt	€ 400
	Coeliakie, ziekte van Dühring en glutenintolerantie	5.	Glutenvrij	€ 950
		6.	Glutenvrij in combinatie met lactosebeperkt/ lactosevrij	€ 1.050
	Short bowel syndroom	7.	Energieverrijkt in combinatie met MCT-vetverrijkt	€ 950
		8.	Energieverrijkt in combinatie met MCT-vetverrijkt met vitaminepreparaat	€ 1000
	Prikkelbaredarm-syndroom	9.	Fermenteerbare oligosachariden, disachariden, monosachariden en polyolen beperkt (FODMAP)	€ 1050
	Lactose-intolerantie	4.	Lactosebeperkt/lactosevrij	€ 150
	Levercirrose met complicaties	10.	Eiwitverrijkt in combinatie met sterk zoutbeperkt	€ 650
	Overige	11.	Energieverrijkt met vitaminepreparaat	€ 450
		2.	Energieverrijkt	€ 400
		1.	Energieverrijkt in combinatie met eiwitverrijkt	€ 500
		12.	Energieverrijkt in combinatie met eiwitverrijkt en lactosebeperkt/lactosevrij	€ 600
Metabole ziekten	Hypercholesterolemie	13.	fyto/plantensterolenvrij bij verzadigd vetbeperkt	€ 350
	Vetstofwisselingsstoornis	14.	Vetbeperkt in combinatie met MCT-vetverrijkt	€ 950
	Galactosemie	15.	Galactosevrij/galactosebeperkt	€ 300
	Sacharase isomaltase deficiëntie	16.	Sterk sacharosebeperkt in combinatie met (iso)maltosebeperkt	€ 200

	Eiwitstofwisselingsstoornis (zoals PKU en hyperlysinemie)	17.	Sterk eiwitbeperkt	€ 2.800
	Glycogeenstapelingsziekte	18.	Sacharosebeperkt, fructosebeperkt, lactosebeperkt en vetbeperkt	€ 200
	Insulineresistentie	19.	Sterk koolhydraatbeperkt, zonder energiebeperking	€ 1000
Nierziekten	Chronische nierinsufficiëntie met hemodialyse/ peritoneale dialyse	10.	Eiwitverrijkt in combinatie met sterk zoutbeperkt	€ 650
	Nefrotisch syndroom	20.	Sterk zoutbeperkt	€ 200
Oncologie	Oncologie	1.	Energieverrijkt in combinatie met eiwitverrijkt	€ 500
		2.	Energieverrijkt	€ 400
Overige	Voedselovergevoeligheid	21.	Koemelkeiwitvrij	€ 450
		22.	Kippenei-eiwitvrij	€ 50
		4.	Lactosebeperkt/ lactosevrij	€ 150
		23.	Tarwevrij	€ 950
		24.	Tarwevrij in combinatie met kippenei-eiwitvrij	€ 950
		25.	Koemelkeiwitvrij in combinatie met kippenei-eiwitvrij	€ 450
		26.	Koemelkeiwitvrij in combinatie met soja-eiwitvrij	€ 750
		27.	Koemelkeiwitvrij in combinatie met kippenei-eiwitvrij en soja-eiwitvrij	€ 800
		28.	Koemelkeiwitvrij in combinatie met kippenei-eiwitvrij, soja-eiwitvrij en tarwevrij	€ 1.600
29.	Koemelkeiwitvrij in combinatie met glutenvrij en, al dan niet, tarwevrij	€ 1.350		

Brandwonden	1.	Energieverrijkt in combinatie met eiwitverrijkt	€ 500
Lymfe-lekkage	30.	Eiwitverrijkt in combinatie met sterk (LCT-)vetbeperkt en MCT-vetverrijkt	€ 950
Epilepsie	31.	Sterk koolhydraatbeperkt in combinatie met eiwitbeperkt en vetverrijkt.	€ 800

Uitgaven voor extra gezinshulp

Het gaat binnen deze categorie om de kosten voor extra gezinshulp die zijn gemaakt ten tijde van ziekte van de belastingplichtige of van een van zijn gezinsleden. De kosten zijn aftrekbaar indien de gezinshulp door ziekte of invaliditeit nodig was en de belastingplichtige over rekeningen of kwitanties beschikt waarop de datum, het bedrag, naam, adres en woonplaats van de gezinshulp of instantie staan vermeld. Was de extra gezinshulp nodig wegens ziekte van de partner van de belastingplichtige, dan is nog drie maanden na de maand van diens overlijden aftrek van de extra kosten van gezinshulp mogelijk. Er geldt daarnaast een drempel voor de aftrek. De drempel is een percentage van het verzamelinkomen voor toepassing van de persoonsgebonden aftrek. Wanneer de belastingplichtige het hele jaar een fiscale partner heeft gehad, moet het verzamelinkomen van beide partners worden gebruikt.

Deze percentages staan voor het jaar 2023 in onderstaande tabel weergegeven:

Drempelinkomen		Drempel
meer dan	niet meer dan	
-	€ 35.287	geen drempel
€ 35.288	€ 52.928	1% van het drempelinkomen
€ 52.929	€ 70.561	2% van het drempelinkomen
€ 70.561	-	3% van het drempelinkomen

Het bedrag dat boven de drempel uitkomt, wordt aangemerkt als de extra uitgaven voor gezinshulp. Uitgaven om gezinshulp overbodig te maken, komen niet voor aftrek in aanmerking. Denk hierbij aan de kosten van buitenshuis eten, het laten logeren van de kinderen bij familie of kennissen, stomerijkosten en kosten van aanschaf van huishoudelijke apparaten. Daarnaast is het belangrijk dat onder de kosten voor extra gezinshulp niet de bijdragen die zijn betaald aan het CAK vallen. Zie de *Aangiftegids* voor hoe deze kosten in Nextens te verwerken.³⁰

³⁰ Zie hiervoor de *Aangiftegids* paragraaf 3.6 sub d (p. 33).

Genees- en heelkundige hulp

Binnen Nextens zijn de verschillende zorgkosten opgedeeld in verschillende categorieën. De eerste categorie is de genees- en heelkundige hulp. Binnen deze eerste categorie zijn allereerst de kosten voor een huisarts, tandarts of specialist aftrekbaar, mits deze niet zijn vergoed door de zorgverzekeraar. Tevens valt hieronder de verpleging in een ziekenhuis of andere verpleeginstelling. Daarnaast zijn ook de kosten voor paramedische behandelingen op voorschrift en onder begeleiding van een arts aftrekbaar (denk hierbij aan een optometrist en een tandprotheticus). Kosten voor behandelingen door een paramedicus zonder verwijzing van een arts zijn aftrekbaar bij behandelingen door de volgende paramedici: fysiotherapeut, diëtist, ergotherapeut, logopedist, oefentherapeut, orthoptist, podotherapeut, mondhygiënist, gezondheidszorgpsycholoog en huidtherapeut. Wel dient de behandeling een medisch karakter te hebben. In andere gevallen zijn de kosten voor behandeling enkel aftrekbaar indien een verwijzing door een behandelende arts aanwezig is. Er zijn echter ook een aantal posten niet aftrekbaar voor de IB:

- Ooglaserbehandelingen ter vervanging van bril of contactlenzen;
- Uitgaven voor een ivf-behandeling voor een vrouw van 43 jaar of ouder;
- Uitgaven voor de eerste twee ivf-behandelingen voor een vrouw jonger dan 38, indien meer dan één embryo per poging wordt teruggeplaatst;
- Uitgaven voor geestelijke gezondheidszorg voor een persoon die jonger is dan 18 jaar;
- Uitgaven voor dyslexiezorg voor een persoon die jonger is dan 18 jaar;
- Uitgaven voor een combinatietest in het kader van prenatale screening als er geen sprake is van medische indicatie.

Zie de *Aangiftegids* voor hoe deze kosten in Nextens te verwerken.³¹

Uitgaven voor vervoer van een zieke of invalide

De kosten van vervoer voor het verkrijgen van geneeskundige hulp, dus de kosten van vervoer van de patiënt per ambulance of taxi van en naar de behandelende arts, specialist, tandarts, apotheek en het ziekenhuis zijn geheel aftrekbaar. Denk hierbij aan de eigen bijdrage voor ambulancevervoer en extra vervoerskosten door ziekte of invaliditeit. Indien het vervoer per eigen auto of op een andere manier plaatsvindt, zijn de werkelijke kosten per kilometer aftrekbaar. In beginsel geldt dat de werkelijk gemaakte kosten aftrekbaar zijn, dus inclusief brandstofkosten en afschrijvingskosten. Omdat cliënten echter vaak geen informatie hierover beschikbaar hebben mag gemakshalve worden uitgegaan van € 0,21 per kilometer. De parkeerkosten, die de belastingplichtige kwijt is bij een arts/ziekenhuis, zijn tevens aftrekbaar. Wanneer van de zorgverzekeraar een vergoeding voor de vervoerskosten wordt verkregen, dan moet die vergoeding in mindering worden gebracht op de vervoerskosten. Ook de extra kosten die een belastingplichtige maakt voor gewoon vervoer zijn aftrekbaar. Hierbij is wel belangrijk dat alleen de kosten aftrekbaar zijn voor zover ze hoger zijn dan een vergelijkbare belastingplichtige die wel gezond is. Een persoon die vanwege invaliditeit per taxi vervoerd dient te worden en dus niet met het openbaar vervoer kan, zal hogere kosten maken dan een vergelijkbare belastingplichtige. De meerkosten zijn daarom in dat geval aftrekbaar.

³¹ Zie hiervoor de *Aangiftegids* paragraaf 3.6 sub e (p. 34).

Reiskosten ziekenbezoek

Er is een speciale regeling getroffen voor de reiskosten in verband met regelmatig ziekenbezoek aan langdurige verpleegden. Daarvoor is vereist dat:

- De bezoeker bij aanvang van de ziekte of invaliditeit een gezamenlijke huishouding voerde met de verpleegde persoon; en
- Het bezoek regelmatig (minstens 1 keer per week of bij een ziekte van langere duur minstens 1 keer per maand) plaatsvond. Het is niet nodig dat de verpleging in een ziekenhuis, verpleeghuis of tbs-instelling plaatsvindt. Aftrek is ook mogelijk als de patiënt bij iemand thuis wordt verpleegd; en
- De verpleging langer dan een maand (aaneengesloten) heeft geduurd of naar verwachting langer dan een maand zal duren. Bij verschillende opnames die elk korter dan een maand (maar samen langer dan een maand) duren, is alleen aftrek mogelijk als deze elkaar met korte onderbrekingen (tijd tussen verpleegperiodes is maximaal vier weken) opvolgen en deze verplegingen het gevolg waren van dezelfde ziekte.
- De verpleging geschiedt of geschiedde op een afstand van meer dan 10 km enkele reisafstand langs de meest gebruikelijke weg van de woning of verblijfplaats van de belastingplichtig.

Aftrekbaar is € 0,21 per kilometer indien het vervoer plaatsvindt per eigen auto. Indien het vervoer op een andere wijze plaatsvindt, zijn de werkelijke kosten aftrekbaar. Aftrek is niet mogelijk voor kosten van bloemen en dergelijke, kosten van onderweg gebruikte consumpties en (reis)kosten die worden gemaakt als de zieke tijdens een bezoek wordt meegenomen voor bijvoorbeeld een ritje in de omgeving. Het bezoek aan bejaarden in een instelling betekent niet zonder meer dat er sprake is van ziekenbezoek. Dat hangt van de gezondheidstoestand van de bejaarde en de aard van de verzorging af. Zie de *Aangiftegids* voor hoe deze kosten in Nextens te verwerken.³²

Weekenduitgaven voor gehandicapten

Voor de extra uitgaven voor de verzorging thuis van doorgaans in een Wlz-instelling verblijvende ernstig gehandicapte kinderen/broers/zussen of personen die onder mentorschap of curatorschap van de belastingplichtige staan, van 21 jaar en ouder, geldt een aftrek van € 12 per dag in 2023. De dagen waarop de gehandicapte persoon gehaald en gebracht wordt, tellen ook mee bij het bepalen van de aftrek. Ook de dagen waarop de belastingplichtige samen met de persoon op een vakantieadres verblijft tellen mee voor het forfaitaire bedrag.

Behalve het vaste bedrag dat in aftrek mag worden gebracht geldt een aftrek van € 0,21 per kilometer voor het vervoer van het kind per auto door de belastingplichtige over de reisafstand tussen de plaats waar het kind doorgaans verblijft en de plaats waar de belastingplichtige doorgaans verblijft. Deze uitgaven zijn vanaf 1 januari 2015 ook mogelijk voor weekenduitgaven ten behoeve van een onder curatele gestelde gehandicapte persoon. Zie de *Aangiftegids* voor hoe deze kosten in Nextens te verwerken.³³

Extra kosten voor kleding en beddengoed

De kosten van (het wassen van) kleding en beddengoed mogen worden afgetrokken indien deze kosten samenhangen met ziekte, die al minstens een jaar duurt of minstens een jaar zal

³² Zie hiervoor de *Aangiftegids* paragraaf 3.6 sub f (p. 34).

³³ Zie hiervoor de *Aangiftegids* paragraaf 3.6 sub g (p. 34).

duren en de zieke of invalide persoon tot het huishouden van de belastingplichtige behoort. Voor de extra kosten voor kleding en beddengoed is een forfaitair bedrag aftrekbaar. Aftrekbaar is een vast bedrag van € 310. Om dit bedrag in aftrek te mogen brengen is slechts gering bewijs nodig. Het aantonen dat de kosten zijn gemaakt is dus niet noodzakelijk. Voldoende is dat de aard van de ziekte of invaliditeit bekend is en dat algemeen bekend is dat de ziekte of invaliditeit extra kosten voor kleding of beddengoed met zich meebrengt.

Bedragen de extra uitgaven meer dan € 620 in een jaar dan wordt het vaste bedrag van €310 verhoogd tot € 775. Voor deze verhoging moeten de kosten wel kunnen worden aangetoond. Volgens rechtbank Noord-Holland zijn de normale was- en droogkosten van een 1-persoonshuishouden € 249,60. De extra kosten voor kleding en beddengoed bedragen in dat geval het bedrag wat de normale was- en droogkosten te boven gaat. Is niet het hele jaar aan de gestelde voorwaarden voldaan, dan geldt een tijdsevenredig berekend bedrag.

De regeling geldt vooral voor lichamelijk of geestelijk beperkte personen. Hierbij kan gedacht worden aan mensen met incontinentie, maar ook geldt de regeling voor mensen met een huidziekte of reuma. Onder beddengoed vallen niet alleen de kosten van lakens, slopen, dekens maar ook de kosten van een matras mits hiervoor door ziekte of invaliditeit meer kosten zijn gemaakt in vergelijking met belastingplichtigen die niet ziek of invalide zijn.

Tegemoetkoming specifieke zorgkosten

In sommige gevallen is het inkomen zo laag dat geen of weinig belasting moet worden betaald, en dus geen zorgkosten afgetrokken kan worden. Voor dit probleem bestaat er een speciale regeling waarmee de belastingplichtige een deel van de zorgkosten terugkrijgt, namelijk de verzilveringsregeling. Om deze regeling toe te kunnen passen dient er voldaan te worden aan de volgende voorwaarden:

- In de aangifte worden uitgaven voor specifieke zorgkosten afgetrokken;
- Door de aftrek van de specifieke zorgkosten is de belasting die moet worden betaald lager dan het bedrag aan heffingskortingen;
- Het bedrag van de tegemoetkoming bedraagt meer dan €15.

Via Nextens wordt de verzilveringsregeling toegepast. De uitbetaling van de tegemoetkoming geschiedt vervolgens doorgaans binnen een half jaar nadat de definitieve aanslag is ontvangen.

6.3 Scholingskosten

Sinds 1 januari 2022 is het niet meer langer mogelijk om scholingskosten af te trekken bij de aangifte inkomstenbelasting. Voorheen waren deze wel aftrekbaar. Een uitzondering geldt voor de situatie dat de prestatiebeurs niet (volledig) is omgezet in een gift. Om toch scholing mogelijk te maken voor een brede doelgroep is er vanaf 1 maart 2022 het STAP-budget ingevoerd. Het STAP-budget vervangt de belastingaftrek voor studiekosten. Per 1 januari 2024 is echter ook het STAP-budget stopgezet.

6.4 Aftrekbare giften

De Wet maakt in art. 6.32 Wet IB onderscheid tussen twee soorten giften, namelijk periodieke giften en andere giften. Aan periodieke giften worden bepaalde eisen gesteld. Een van de voorwaarden is dat een periodieke gift alleen in aanmerking mag worden genomen als deze is gebaseerd op een notariële akte of onderhandse akte van schenking (door de belastingplichtige en de begunstigde gezamenlijk opgesteld, zonder inmenging van de notaris). Daarnaast dient de gift voor minstens 5 jaar vastgelegd te zijn. Bovendien is de aftrek voor periodieke giften vanaf 2023 begrensd tot 250.000 euro per kalenderjaar. Kijk voor de overige eisen op de website van de Belastingdienst. Let goed op dat het maandelijks doen van een gift niet ertoe leidt dat sprake is van een periodieke gift. Hiervoor moet eerst voldaan zijn aan de overige eisen die gesteld worden aan een periodieke gift. De doelgroep van de SBR doet (veelal) geen giften waarbij de periodieke gift een rol zal spelen, dus zal in het hierna hoofdzakelijk op de andere giften worden ingegaan.

Van belang is dat tegenover een gift geen tegenprestatie mag staan. Daarnaast dient de gift ook geen verplichting te zijn. Sinds 1 januari 2009 geldt dat de periodieke en de andere giften aan een instelling alleen aftrekbaar zijn, als de desbetreffende instelling door de Belastingdienst aangemerkt is als een zogenoemde Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).³⁴ Verder moet deze instelling gevestigd zijn in lidstaten van de EU, de Nederlandse Antillen, Aruba of een ander aangewezen land. De ANBI hoeft dus niet per se in Nederland te zijn gevestigd. Sinds 1 januari 2012 geldt dat giften aan ANBI's die aangemerkt zijn als culturele instellingen in aanmerking genomen kunnen worden voor 1,25 keer het bedrag van de gedane gift, met als maximum een bedrag van €1.250 (gezamenlijk voor partners). Vanaf 2012 zijn ook andere giften aan een steunstichting sociaal belang behartigende instelling (SBBI) onder voorwaarden aftrekbaar.³⁵ In 2023 zijn echter slechts vier organisaties door de Belastingdienst aangemerkt als SBBI.

Op de site van de Belastingdienst (https://www.belastingdienst.nl/rekenhulpen/anbi_zoeken/) kan worden opgezocht of de instelling waaraan de cliënt de gift heeft gedaan, als ANBI aangemerkt wordt. Uit de zoekmachine van de belastingdienst komt ook naar voren of er sprake is van een ANBI of een culturele ANBI. Indien de ANBI in de database van de belastingdienst staat, kan de gedane gift worden meegenomen bij de aangifte IB.

Voor aftrek komen zowel giften in geld als giften in natura (tegen de waarde in het economisch verkeer/verkoopwaarde) in aanmerking. De opgevoerde giften moeten echter wel met schriftelijke bewijsstukken (bijv. kwitanties, bank- of giroafschriften) kunnen worden gestaafd. Giften bij straat- of deurcollecten komen dus niet voor aftrek in aanmerking. Bovendien komen contante giften nooit in aanmerking voor aftrek. Voor giften geldt het kasstelsel; dat wil zeggen dat giften alleen in aftrek komen in het jaar waarin ze zijn betaald. Binnen Nextens staan de giften onder het kopje 'Overige persoonsgebonden aftrek'.³⁶

³⁴ Een ANBI is een kerkelijke, levensbeschouwelijke, charitatieve (liefdadige), culturele, wetenschappelijke of algemeen nut beogende instelling die als zodanig door de Belastingdienst is aangewezen.

³⁵ Voorbeelden van SBBI's zijn sportverenigingen, muziekverenigingen, ouderenverenigingen, buurthuizen en scoutinggroepen. Steunstichtingen SBBI's zijn stichtingen die speciaal zijn opgericht om geld in te zamelen ter ondersteuning van een SBBI.

³⁶ Zie hiervoor de *Aangiftegids paragraaf 3.7 (p. 35)*.

Drempel

Het bedrag dat als giften in aftrek kan worden gebracht, wordt begrensd door een drempel. De giften zijn aftrekbaar voor zover zij meer bedragen dan 1% van het verzamelinkomen van de belastingplichtige (als minimumdrempel geldt in ieder geval € 60). Maximaal kan 10% van het verzamelinkomen als gift in aanmerking worden genomen. Als voor de partners gezamenlijk de persoonsgebonden aftrekposten worden ingevuld, dien je uit te gaan van het gezamenlijk verzamelinkomen.

Nieuw vanaf 2012 is dat het afzien van een kostenvergoeding door een vrijwilliger onder voorwaarden als aftrekbare gift kan worden aangemerkt (zie art. 6.36 Wet IB). Het gaat in dit geval om daadwerkelijk gemaakt kosten die naar algemeen aanvaarde maatschappelijke opvattingen vergoed behoren te worden. De vergoeding van kosten voor vervoer per auto, anders dan per taxi, mag voor een bedrag van €0,21 per kilometer worden opgenomen. Wanneer er een kleine vergoeding wordt verkregen, mag alleen hetgeen worden opgenomen als gift voor zover de daadwerkelijk gemaakte kosten uitstijgen boven de vergoeding.

6.5 Tijdstip aftrek

Voor zover niet anders is bepaald, komen de uitgaven ter zake van persoonsgebonden aftrekposten voor aftrek in aanmerking op het tijdstip waarop zij zijn betaald, verrekend, ter beschikking gesteld of rentedragend geworden (art 6.40 Wet IB).

7. Buitenlandse situaties

In dit hoofdstuk worden de hoofdlijnen van grensoverschrijdende situaties behandeld om de eenvoud te waarborgen. Aangezien de bepalingen per verdragsland kunnen verschillen, is het belangrijk om per situatie de door Nederland gesloten bilaterale belastingverdragen te raadplegen. Dit kan bijvoorbeeld via de online wettendatabase van de overheid en de verdragenbundel.³⁷ Verder heeft de Belastingdienst op haar website een downloadbaar overzicht gepubliceerd voor zowel binnenlands- (P-biljet) als buitenlands belastingplichtigen (C-biljet), met per land een tabel waarin wordt aangegeven welk land het heffingsrecht heeft bij welk soort inkomen. Zie de voetnoot voor de meest recente versie van allebei de bestanden.^{38 39} Let op: het kan zijn dat het overzicht van de Belastingdienst onvolledig is. Kijk daarom ook altijd in het toepasselijke verdrag.

7.1 Belastingplichtig

Omdat Nederland bij de belastingheffing onderscheid maakt tussen een binnenlands belastingplichtige en een buitenlands belastingplichtige, is het van belang om te weten welk van deze twee van toepassing is. Als binnenlands belastingplichtige (art. 2.1 lid 1 sub a Wet IB) ben je als inwoner van Nederland onderworpen aan inkomstenbelasting over je gehele wereldinkomen, waar dan ook ter wereld verworven. We spreken over buitenlandse belastingplicht (art. 2.1 lid 1 sub b Wet IB) indien een persoon niet in Nederland woont, maar wel inkomen uit Nederland geniet. Nederland mag, afhankelijk van de situatie, over dit inkomen heffen op grond van het bronlandbeginsel. Voor grensoverschrijdende situaties is het dus belangrijk om vast te stellen of iemand inwoner is van Nederland en of sprake is van binnenlandse- of buitenlandse belastingplicht.

Woonplaatsbegrip

Om vast te stellen of iemand inwoner van Nederland is wordt gekeken naar diens woonplaats. Uit artikel 4 AWR volgt dat de woonplaats van een belastingplichtige dient te worden beoordeeld naar de omstandigheden. Voor de Nederlandse belastingwetten is de woonplaats daar waar het middelpunt van het economische en sociale leven is. Belangrijke elementen daarbij zijn onder andere het beschikken over een woning, de verblijfplaats van gezinsleden, het centrale punt van iemands sociale leven, de plaats waar wordt gewerkt, boodschappen worden gedaan, wordt getankt etc.

Definitie Nederland

Artikel 2 AWR definieert Nederland als het in Europa gelegen deel van het Koninkrijk en de exclusieve economische zone van het Koninkrijk. Aruba, Curaçao, Sint-Maarten en de BES-eilanden (Bonaire, Sint-Eustatius en Saba) vallen hier dus niet onder en dienen te worden beschouwd als buitenland.

³⁷ De online wettendatabase van de overheid is te raadplegen door rechtstreeks te surfen naar <https://wetten.overheid.nl/> of via google te zoeken naar een specifiek belastingverdrag.

³⁸ https://download.belastingdienst.nl/belastingdienst/docs/verdragsstaten_ib_ingezetenen_ib4001z31fd.pdf.

³⁹

https://download.belastingdienst.nl/belastingdienst/docs/verdragsstaten_ib_niet_ingezetenen_ib4011z31fd.pdf.

Kwalificerend buitenlands belastingplichtige

Indien een belastingplichtige in het buitenland woont, is er in beginsel sprake van buitenlandse (of geen) belastingplicht. Echter onder bepaalde voorwaarden, kan er sprake zijn van een kwalificerend buitenlands belastingplichtige. Hierbij dient te worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

- De belastingplichtige woont in een EU-land, Liechtenstein, Noorwegen, IJsland, Zwitserland of op Bonaire, Sint-Eustatius of Saba.
- De belastingplichtige betaalt over minimaal 90% van het wereldinkomen in Nederland belasting.
- De belastingplichtige kan een inkomensverklaring van de Belastingdienst van het woonland overleggen.

Een kwalificerend buitenlands belastingplichtige heeft recht op enkele voordelen waar binnenlands belastingplichtigen ook recht op hebben, zoals heffingskortingen en (persoonsgebonden) aftrekposten.

7.2 Buitenlands inkomen voor binnenlands belastingplichtigen

Een binnenlands belastingplichtige wordt in Nederland belast over haar wereldinkomen. Het kan dus voorkomen dat een inkomensbestanddeel in Nederland wordt belast en tevens al in het buitenland aan heffing is onderworpen. Om dubbele belastingheffing te voorkomen wordt er in deze gevallen meestal vermindering door een van de betrokken landen verleend. Nederland bepaalt die vermindering – gezien haar belastingstelsel – per box. In een aantal gevallen kan de buitenlandse (bron)belasting, over bijvoorbeeld dividenden en rente, worden verrekend met de Nederlandse inkomstenbelasting. Er bestaan meerdere grondslagen op grond waarvan Nederland eventueel een vermindering moet verlenen.

Grondslagen voor de te verlenen vermindering

De vermindering waarop een belastingplichtige recht heeft, vindt zijn grond in:

- de door Nederland met de andere staat gesloten (belasting)verdragen; óf
- de Belastingregeling voor het Koninkrijk (ten opzichte van Aruba, Curaçao en Sint-Maarten); óf
- de Belastingregeling voor het land Nederland (ten opzichte van de BES-eilanden); óf
- een op basis van wederkerigheid geldend besluit ter voorkoming van dubbele belasting (ten opzichte van Taiwan); óf
- voor de niet door a., b., c., d. bestreken gevallen: het Besluit voorkoming dubbele belasting 2001, dat is de Nederlandse eenzijdige regeling ter voorkoming van dubbele belasting.

Vermindering box 1-inkomen in verdragssituatie

Recht op vermindering bestaat als het recht om belasting te heffen bij verdrag of andere regeling is toegewezen aan een ander land. In verreweg de meeste situaties waar Nederland vermindering zal moeten verlenen, is er sprake van een verdragssituatie. Indien er sprake is van een binnenlands belastingplichtige (P-biljet) met buitenlands inkomen, is het verstandig allereerst op zoek te gaan naar het verdrag tussen Nederland en het land van waaruit het buitenlands inkomen komt. Indien bijvoorbeeld door een Nederlands binnenlands belastingplichtige loon uit dienstbetrekking wordt ontvangen vanuit Frankrijk, dient gekeken te worden naar het verdrag met Frankrijk. In artikel 15 lid 1 van dat verdrag staat het volgende:

(...) Lonen, salarissen en andere soortgelijke beloningen verkregen door een inwoner van een van de Staten ter zake van een dienstbetrekking [zijn] slechts in die Staat belastbaar, tenzij de dienstbetrekking in de andere Staat wordt uitgeoefend. Indien de dienstbetrekking aldaar wordt uitgeoefend, mag de ter zake daarvan verkregen beloning in die andere Staat worden belast.

Uit deze verdragstekst blijkt dus dat normaliter lonen verkregen door een inwoner van een Staat (bijvoorbeeld Nederland) slechts in Nederland belastbaar zijn, tenzij de dienstbetrekking (feitelijk) in de andere Staat (i.c. Frankrijk) wordt uitgeoefend. In die situatie mag de andere Staat (Frankrijk) ook heffen. Dat betekent dus dat Nederland in die situatie vermindering moet verlenen, hetgeen kan op twee manieren; met de evenredigheidsmethode (vrijstellingsmethode) of met de verrekeningsmethode. Welke van de twee Nederland zou moeten toepassen is ook altijd in het verdrag te vinden. In het verdrag tussen Nederland en Frankrijk staat dit bijvoorbeeld in artikel 24. Onder A, tweede lid staat het volgende vermeld:

“(...) Nederland [verleent] echter een vermindering [over de te betalen belasting over het wereldinkomen ter grootte van] een bedrag dat gelijk is aan dat gedeelte van dat belastingbedrag dat tot dat belastingbedrag in dezelfde verhouding staat, als het bedrag van de bestanddelen van het inkomen (...) die [tot het Nederlands wereldinkomen behoren] en die volgens de artikelen (...) 15, eerste lid, (...) van deze Overeenkomst in Frankrijk mogen worden belast, staat tot het bedrag van het gehele inkomen (...) dat bij de toepassing van genoemd eerste lid de grondslag voor de belastingheffing vormt.”

Simpel verwoord staat hier dat Nederland een naar rato vermindering dient te verlenen. Deze vermindering staat tot het totale te betalen bedrag aan belasting in Nederland als dat het in Frankrijk te belasten inkomen tot het totale wereldinkomen staat. Oftewel, de vermindering is gelijk aan de te betalen belasting in Nederland, vermenigvuldigd met de breuk die wordt gevormd met het buitenlands inkomensbestanddeel als teller en het wereldinkomen als noemer. Indien dus 1/3 van het wereldinkomen van een Nederlands belastingplichtige vanuit een Franse dienstbetrekking is verdiend, dient Nederland op grond van het verdrag een naar rato vermindering van 1/3 van de in Nederland te betalen belasting te verlenen. Dit heet de vrijstellingsmethode, aangezien gezegd zou kunnen worden dat het Buitenlandse inkomen uit het wereldinkomen wordt *gefilterd*. Het is dus niet van belang hoeveel belasting de bronstaat werkelijk heft, de vermindering die Nederland verleent, is naar rato gebaseerd op het buitenlands inkomen.

Let op! Deze vermindering ziet niet op de premie volksverzekeringen, deze wordt in paragraaf 7.4 besproken.

Een andere – veel minder voorkomende – wijze van vermindering is de verrekeningsmethode, waarvan uit het verdrag zal blijken of hier sprake van is. Hier wordt door Nederland niet een naar rato vermindering verleend, maar verleent Nederland een aftrek slechts ter grootte van de in het buitenland geheven belasting (wel is deze aftrek dan weer gemaximeerd op hetgeen Nederland als vermindering had moeten verlenen indien de vrijstellingsmethode zou worden toegepast). Dat betekent dus dat – in tegenstelling tot de vrijstellingsmethode – bij de

verrekeningsmethode de in het buitenland geheven bronbelasting wel van belang is! Deze verrekeningsmethode komt niet erg vaak voor, bekende situaties waar zij wel voorkomt zijn:

- pensioenen uit Canada of Finland;
- loon ontvangen uit Griekenland, Israël, Maleisië, Marokko, Montenegro, Servië of Turkije als bemanningslid van een schip of vliegtuig.

Voorbeeld aftrek ter voorkoming van dubbele belastingheffing box 1

Stel dat het belastbare inkomen uit werk en woning van de belastingplichtige € 25.000 bedraagt en dat de berekende inkomstenbelasting € 2.500 bedraagt. Het inkomen bestaat uit € 10.000 loon uit Nederland en € 15.000 loon uit Frankrijk. Over de Franse inkomsten mag Frankrijk in beginsel belasting heffen (op basis van het belastingverdrag tussen Nederland en Frankrijk). Over deze inkomsten moet Nederland vermindering verlenen ter voorkoming van dubbele belastingheffing middels de vrijstellingsmethode.

In dit voorbeeld is de vermindering gelijk aan $\frac{15.000}{25.000} \times € 2.500 = € 1.500$.

183-dagen regeling bij dienstbetrekking in het buitenland

Zoals hierboven reeds aangegeven, wordt een in het buitenland verrichte dienstbetrekking in dat desbetreffende land belast en dient Nederland vermindering te verlenen. In de meeste belastingverdragen – zo ook Frankrijk zoals hierboven reeds is uitgelegd – is bepaald dat het werkland van de werknemer het recht heeft belasting te heffen over het loon dat de werknemer daar verdient. Dit is gebaseerd op artikel 15 van het OESO-Modelverdrag. Hier is echter één uitzondering op. Het woonland, Nederland, heeft toch het alleenrecht om belasting te heffen als aan de volgende drie voorwaarden wordt voldaan:

- de werknemer verblijft binnen een bepaalde periode niet langer dan 183 dagen in het werkland. Binnen welke periode de 183 dagen moeten vallen, verschilt per verdragsland (belastingjaar of kalenderjaar). Voor het tellen van de dagen voor de 183-dagenregeling dien je uit te gaan van de verblijfsdagen: alle dagen waarop de werknemer in de werkstaat was. Hieronder vallen dus ook weekenden en vakantiedagen;
- de werkgever die het loon betaalt, is niet gevestigd in het werkland en het loon wordt ook niet betaald door of namens een werkgever in het werkland;
- het loon komt niet ten laste van de winst van een vaste inrichting van de werkgever in het werkland.

Deze drie voorwaarden staan bekend als de 183-dagenregeling. Indien aan al deze drie voorwaarden wordt voldaan, is de uitzondering op de hoofdregel – dat het land waar de dienstbetrekking feitelijk wordt uitgevoerd mag heffen – van toepassing. Indien aan één of meerdere voorwaarden niet wordt voldaan, blijft het heffingsrecht bij het land van feitelijke uitvoering van de dienstbetrekking en dient Nederland vermindering te verlenen voor de dubbele belastingheffing.

Vermindering voor buitenlands box 3-inkomen

De belasting die in box 3 is verschuldigd, wordt verminderd als in box 3 de volgende buitenlandse vermogensbestanddelen tot de rendementsgrondslag behoren: buitenlandse onroerende zaken, rechten die betrekking hebben op buitenlandse onroerende zaken of rechten op aandelen in de winst van buitenlandse ondernemingen die niet tot een andere box

behoren. Normale effecten (aandelen, obligaties) vallen hier dus niet onder. De methode om de vermindering te berekenen is, met de wijzigingen van box 3, in 2023 aangepast. Vanaf 2023 wordt er in box 3 gerekend met een forfaitair rendement op spaargeld (0,92%), een forfaitair rendement op overige bezittingen, waaronder vakantiewoningen (6,17%) en een forfaitaire rente op schulden (2,46%). Het saldo van de forfaitaire rendementen verminderd met de forfaitaire rente wordt belast, rekening houdend met de box 3-vrijstelling. De voorkoming dubbele belasting wordt nu berekend naar rato van de verhouding: (forfaitaire inkomen buitenlandse bezittingen minus forfaitaire rente buitenlandse schulden) / (forfaitaire inkomen wereldbezittingen minus forfaitaire rente wereldschulden).

Stel dat u een hypotheekvrije vakantiewoning in Frankrijk heeft van € 1.200.000. Daarnaast bezit u een beleggingsportefeuille van € 800.000. Uw netto vermogen buitenland is dus € 1.200.000 en uw netto wereldvermogen is € 2 miljoen. De verhouding netto vermogen buitenland/netto wereldvermogen is nu ongeveer 60%.* De voorkoming dubbele belasting komt dan uit op ongeveer € 18.700.

* $Vermogen\ buitenland\ €\ 1.200.000 \times 6,17\% = €\ 74.040$, $wereldvermogen\ €\ 2.000.000 \times 6,17\% = €\ 123.400$, $schuld\ €\ 500.000 \times 2,57\% = €\ 12.850$. $€\ 74.040 / €\ 110.550$ ($€\ 123.400 - 12.850$) = 66,95%

Invullen in Nextens

Buitenlandse inkomensbestanddelen dienen te worden ingevuld overeenkomstig de Nederlandse fiscale regels. Een tweede woning in het buitenland hoort dus in box 3, ongeacht de fiscale regels van het land waar het huis in ligt. Buitenlandse tegenwoordige arbeid, evenals eventuele buitenlandse vroegere arbeid, moeten worden ingevuld onder een apart kopje bij het onderdeel 'Arbeidsinkomen'.⁴⁰ Hierbij hoeft alleen het brutoloon te worden aangegeven. Buitenlandse spaar- en bankrekeningen moeten worden ingevuld onder een separaat kopje bij 'Box 3: bezittingen en schulden'.⁴¹ Voor onroerende zaken in het buitenland geldt ook een apart kopje. Aftrek ter voorkoming van dubbele belastingheffing kan worden geclaimd bij het onderdeel 'Aftrek elders belast'.⁴² Voor looninkomsten en pensioenen geldt (veelal) de evenredigheidsmethode. Hiervoor is een apart kopje ingericht. Voor elders belaste onroerende zaken, aandelen en spaartegoeden gelden tevens aparte kopjes. Kijk goed binnen Nextens welk kopje van toepassing is!

7.3 Nederlands inkomen voor buitenlands belastingplichtigen

Als buitenlands belastingplichtige word je door de Nederlandse fiscus slechts belast over het *Nederlandse inkomen* – in tegenstelling tot een binnenlands belastingplichtige die over zijn wereldinkomen belast wordt. Het *Nederlandse inkomen* waar Nederland bij buitenlands belastingplichtigen over wil heffen bestaat uit het volgende (artikel 7.1 IB):

- inkomen uit werk en woning in Nederland;
- belastbaar inkomen uit aanmerkelijk belang in een in Nederland gevestigde vennootschap;
- belastbaar inkomen uit sparen en beleggen in Nederland.

⁴⁰ Zie hiervoor de *Aangiftegids paragraaf 3.1 sub d* (p. 19).

⁴¹ Zie hiervoor de *Aangiftegids paragraaf 3.8 sub b* (p. 36).

⁴² Zie hiervoor de *Aangiftegids paragraaf 3.10 sub c* (p. 44).

Inkomen uit werk en woning voor buitenlands belastingplichtigen in Nederland

Het inkomen uit werk en woning in Nederland is het gezamenlijk bedrag van de volgende posten (enkel de relevante posten komen ter sprake):

- Loon voor het in Nederland werken of gewerkt hebben in een dienstbetrekking. Als een werknemer die buiten Nederland woont, in Nederland werkt en op zijn loon loonheffing wordt ingehouden, wordt hij geacht zijn dienstbetrekking volledig in Nederland te vervullen. Dit geldt bijvoorbeeld voor iemand die in Duitsland woont, in Nederland werkt en één dag per week thuis werkt of af en toe een dienstreis buiten Nederland maakt. Zijn loon wordt volledig belast. Alleen voor zover de bevoegdheid om belasting over het loon te heffen bij verdrag aan een ander land is toegewezen, is het niet belast. Als 'binnen Nederland vervulde dienstbetrekkingen' worden ook aangemerkt de buiten Nederland vervulde functie van bestuurder of commissaris van een in Nederland gevestigd lichaam, de buiten Nederland vervulde dienstbetrekking waarbij wordt gewerkt aan boord van schepen en vliegtuigen in internationaal verkeer van een onderneming met leiding in Nederland, de dienstbetrekking bij de Nederlandse Staat en de dienstbetrekking in het kader van uitzending naar het buitenland op grond van een verdrag waarbij Nederland partij is;
- Periodieke uitkeringen van publiekrechtelijke aard van of namens een Nederlandse publiekrechtelijke rechtspersoon. Hieronder vallen AOW-, ANW-, WAO/WIA-, WAZ- en Wajong-uitkeringen;
- Inkomsten uit eigen woning in Nederland. Doordat alleen het hoofdverblijf van de belastingplichtige als eigen woning in aanmerking komt, zal er na emigratie feitelijk geen sprake meer zijn van een eigen woning. Fiscaal blijft de woning in het jaar van emigratie en de drie daaropvolgende jaren een eigen woning als deze leeg staat én te koop staat. In die periode hoeft geen eigenwoningforfait te worden aangegeven, maar kan er wel gebruik worden gemaakt van de bijbehorende aftrekposten.

Waarop hebben buitenlands belastingplichtigen geen recht?

Buitenlands belastingplichtigen hebben in beginsel geen recht op:

- heffingskortingen;
- de partnerregeling;
- de persoonsgebonden aftrek;
- de verrekening en teruggaaf van dividendbelasting op tot box 3 behorende aandelen;
- de middelingsregeling.

Uitzonderingen gelden voor buitenlands belastingplichtigen die in België, Suriname, op Aruba, Curaçao, Sint-Maarten of de BES-eilanden wonen en voor inwoners van Duitsland die 90% van hun wereldinkomen in Nederland verdienen én looninkomsten, overheidssalaris, pensioenen of sociale verzekeringsuitkeringen genieten waarover Nederland het heffingsrecht heeft (Besluit staatssecretaris van Financiën van 28 april 2006, CPP2005/3340M). Deze personen hebben recht op:

- de heffingskortingen, behalve de ouderenkorting, de alleenstaande-ouderenkorting, de jonggehandicaptenkorting en de korting voor groene beleggingen. De hiervóór bedoelde inwoners van Duitsland hebben wél recht op de ouderenkorting en de alleenstaande-ouderenkorting;
- het heffingsvrij vermogen in box 3;

- de aftrek van uitgaven voor onderhoudsverplichtingen, van de weekenduitgaven voor ernstig gehandicapten en, voor de inwoners van Duitsland, van de specifieke zorgkosten en de scholingsuitgaven.

Inwoners van België moeten de hiervoor genoemde tegemoetkomingen pro rata toepassen (Nederlands inkomen/totaal inkomen). Heffingskortingen worden echter volledig verleend.

Tenslotte kunnen zich ook situaties voordoen waarbij er weliswaar sprake is van buitenlandse belastingplicht, maar het heffingsrecht niet aan Nederland is toegewezen. Dit speelt bijvoorbeeld wanneer een ingezetene van Duitsland een pensioen ontvangt vanuit Nederland voor minder dan € 15.000 op jaarbasis. Volgens het belastingverdrag heeft Nederland in dergelijke situaties geen heffingsrecht. Dit vrijgestelde inkomen waarover Nederland geen heffingsrecht heeft, wordt in Nextens geclaimd onder het kopje 'Buitenlandse specialiteiten'. In geval van het genoemde voorbeeld wordt het pensioen opgenomen onder 'Vrijgesteld inkomen box 1 buitenlandse belastingplichtige'.

7.4 Migratie

Indien sprake is van immigratie of emigratie, moet een **M-biljet** worden ingevuld. Er is dan voor een gedeelte van het jaar sprake van binnenlandse belastingplicht (P-biljet) en een gedeelte van het jaar van buitenlandse belastingplicht (C-biljet) of geen belastingplicht. Dat betekent dus dat over het binnenlandse gedeelte van het jaar, de belastingplichtige wordt belast over zijn wereldinkomen maar tijdens de buitenlandse periode van het jaar slechts over zijn Nederlandse inkomen. Binnen Nextens kan dit worden aangevinkt bij het tabblad 'Persoon'.⁴³ Het inkomen als binnenlands belastingplichtige én het inkomen gedurende de periode van buitenlandse belastingplicht moeten worden aangegeven. Binnen Nextens bestaan hiervoor aparte tabbladen, dus het is van belang dit goed te scheiden!

Wanneer sprake is van migratie, kan niet voor het hele jaar gebruik worden gemaakt van de vrije toerekening van inkomensbestanddelen tussen partners. De belastingplichtige en zijn/haar partner kunnen immers voor de periode buiten Nederland niet als fiscaal partners worden aangemerkt. Er kan wel vrij worden toegerekend in de periode van binnenlandse belastingplicht, mits die periode voor beiden gelijktijdig is begonnen/geëindigd. Voor box 3 wordt uitgegaan van een herleid rendementspercentage. Het inkomstenbelastingdeel van de heffingskorting wordt niet tijdsevenredig berekend, maar per jaar. De hier beschreven gevolgen treden niet op wanneer sprake is van een *kwalificerend buitenlands belastingplichtige*.

7.5 Sociale zekerheid grensoverschrijdend

Voor de sociale zekerheid gelden aparte regels. De sociale zekerheid bestaat uit de premies volksverzekeringen, premies werknemersverzekeringen en de inkomensafhankelijke bijdrage voor de zorgverzekeringswet.

De werknemersverzekeringen worden altijd betaald door de werkgever en zijn dus niet relevant voor de aangifte van de belastingplichtige (werknemer). Daarom wordt deze sociale verzekeringsvorm hier niet behandeld.

⁴³ Zie hiervoor de *Aangiftegids paragraaf 2.3 en 2.7 (p. 13 en 14)*.

In Nederland kennen we de volgende volksverzekeringen: de Algemene Ouderdomswet (AOW), de Algemene nabestaandenwet (Anw) en de Wet langdurige zorg (Wlz). De premies voor de volksverzekeringen worden samen met de loonbelasting op het loon ingehouden of samen met de inkomstenbelasting middels één aanslag geheven. Voor de volksverzekeringen geldt als uitgangspunt dat iedereen die in Nederland woont, hiervoor is verzekerd.

Op basis van een Europese verordening wordt bepaald welke nationale socialezekerheidswetgeving van toepassing is. Onder deze verordening vallen nagenoeg alle landen binnen Europa. Nederland heeft verder bilaterale socialezekerheidsverdragen met een aantal andere landen. Indien er sprake is van een verdrag, dan gaan deze aanwijzingsregels voor op de bepalingen in de nationale wetgeving. Wanneer de werknemer werkt in een land dat geen verordeningsland is en tevens geen sociaalverdragsland, bepalen de nationale wetgevingen van Nederland en het land waar de werknemer werkt, waar de werknemer sociaal verzekerd is.

Pensioengerechtigden vallen onder de wetgeving van de woonstaat. Het kan wel voorkomen dat de andere lidstaat mag heffen over de premies voor de Wlz en Zwv. Dit is namelijk het geval wanneer de ziektekosten ten laste komen van deze andere staat.

Werknemer woont in Nederland en werkt in het buitenland

De eerste situatie die hier wordt besproken is de situatie waarin een werknemer in Nederland woont en een dienstbetrekking vervult in het buitenland. Volgens de verordening geldt dat wanneer een werknemer slechts in één (verordenings)land werkt, hij in principe is verzekerd in dat land. De werknemer die dus in Nederland woont en slechts in Duitsland werkt, is slechts verzekerd in Duitsland. Als de werknemer in meerdere verordeningslanden werkt (dus bijvoorbeeld drie dagen in Nederland en twee dagen in Duitsland), is diegene in zijn woonland verzekerd, indien hier tevens een substantieel deel van de werkzaamheden plaatsvinden (i.c. het geval, dus de werknemer is in Nederland verzekerd). Als de werknemer tijdelijk wordt gedetacheerd naar een ander verordeningsland en hij alleen daar werkt, kan de werknemer onder voorwaarden in Nederland verzekerd blijven. Voor bepaalde groepen werknemers bestaan bijzondere regels, zoals voor ambtenaren en militairen.

Wanneer gedurende een gedeelte van het jaar in het buitenland wordt gewerkt, zijn slechts premies volksverzekeringen verschuldigd voor de periode waarin in Nederland wordt gewerkt. Aan de hand van twee rekenmethodes wordt vervolgens bepaald hoeveel premie er moet worden betaald (tijdsevenredige herleiding van het maximale premie-inkomen en de inkomensevenredige herleiding van het premie-inkomen). De rekenmethode met het voordeligste resultaat zal worden toegepast.

Werknemer woont in het buitenland en werkt in Nederland

De tweede situatie die hier wordt besproken, is de situatie waarbij de werknemer in een verordeningsland woont en in Nederland werkt. De werknemer is dan verzekerd in Nederland wanneer de werknemer enkel in Nederland werkt. Wanneer de werknemer voor ten minste 25% (substantieel deel) in zijn woonland werkt en daardoor dus in twee landen werkzaamheden verricht, is de werknemer verzekerd in zijn woonland. Wanneer dit minder is dan 25%, is de werknemer sociaal verzekerd in Nederland (wanneer de overige tijd in Nederland wordt gewerkt).

De Zorgverzekeringswet geldt ook wanneer de werknemer niet in Nederland woont, maar wel in Nederland verzekerd is voor de Wlz. Diegene is zodoende verplicht een basisverzekering af te sluiten waarvoor de nominale premie is verschuldigd. Wanneer de werknemer buiten Nederland woont en in Nederland verzekerd is voor de Wlz, moet hetzelfde percentage worden betaald als iemand die in Nederland woont en werkt.

Een laatste aandachtspunt is dat het buitenlandse inkomen van een Nederlands ingezetene tevens meetelt voor het inkomen voor de Zorgverzekeringswet (Zvw). Over dit buitenlandse inkomen wordt namelijk niet standaard een premie Zvw ingehouden en zal in de aangifte pas zichtbaar worden of er premie Zvw verschuldigd is. In de praktijk legt de fiscus vaak gedurende het belastingjaar reeds een voorlopige aanslag Zvw op, waardoor de premie niet pas achteraf - na het doen van de aangifte inkomstenbelasting - verschuldigd is. In situaties waarbij er sprake is van zowel binnenlands- als buitenlands inkomen is het verstandig om aan de cliënt te vragen of er een voorlopige aanslag Zvw is opgelegd.

Invullen premieplicht in Nextens

Bij het onderdeel 'Premieplicht' worden binnen Nextens twee vragen gesteld met betrekking tot sociale zekerheid. Hierbij wordt gevraagd of de belastingplichtige premieplichtig is voor de AOW/Anw en de WLZ/Zvw voor het gehele jaar of een gedeelte van het jaar.

7.6 Stappenplan buitenlands inkomen

Gezien de complexiteit buitenlands inkomen kun je het volgende stappenplan gebruiken:

1. Vraag jezelf allereerst af of Nederland *wil* heffen. Nederland heft in het geval van binnenlandse belastingplicht over het wereldinkomen, dus in de meeste gevallen is het zo dat Nederland inderdaad wil heffen. Zouden de inkomensbestanddelen echter ook onbelast blijven indien zij van Nederlandse oorsprong zijn, dan is deze eerste vraag of Nederland *wil* heffen negatief te beantwoorden en hoeft het inkomen niet te worden opgegeven.
2. Bedenk vervolgens of Nederland *mag* heffen, maak je keuze wat dit betreft op grond van een verdrag of een regeling. In de meeste gevallen gaat het bij buitenlands inkomen om een verdragssituatie, zoek in een dergelijk geval het verdrag op. Kijk vervolgens in dat verdrag (of die regeling) of Nederland *mag* heffen of dat heffing aan de bronstaat is toegewezen.
3. Indien blijkt dat Nederland mag en wil heffen en het bronland vermindering moet verlenen, hoeft Nederland geen vermindering te verlenen. In een dergelijke situatie dient het inkomen dus volledig op te worden genomen in de aangifte, zonder te verlenen vermindering. Indien echter blijkt dat het bronland mag heffen en dat Nederland een vermindering moet verlenen, neem je het buitenlandse inkomen op en bepaal je de door Nederland te verlenen vermindering.
4. Indien uit voorgaande stappen blijkt dat er sprake is van buitenlands inkomen waarover Nederland vermindering dient te verlenen, dient gekeken te worden naar het verminderingsartikel in het verdrag (meestal artikel 23 of daarbij in de buurt). Hier wordt de wijze van vermindering gegeven die Nederland dient te verlenen, de vrijstellingsmethode of de verrekeningsmethode.⁴⁴

⁴⁴ Zie hiervoor de *Aangiftegids paragraaf 3.10 (p. 42 e.v.)*.

8. Heffingskortingen

In hoofdstuk 8 van de Wet IB worden de heffingskortingen behandeld. Waar de persoonsgebonden aftrek in mindering komt op het belastbare inkomen, komen de heffingskortingen in mindering op het te betalen bedrag aan belasting. Voor het jaar 2023 zijn de volgende heffingskortingen van toepassing: algemene heffingskorting, arbeidskorting, inkomensafhankelijke combinatiekorting, jonggehandicaptenkorting, ouderenkorting, alleenstaande ouderenkorting en korting voor groene beleggingen. Deze opsomming is terug te vinden in artikel 8.2 Wet IB. Over het algemeen worden de kortingen vanzelf berekend door Nextens. Dit geldt echter niet voor de jonggehandicaptenkorting en de alleenstaande ouderenkorting. Deze moeten handmatig worden toegekend door een vinkje neer te zetten in Nextens onder het kopje aanslagen.⁴⁵

Het recht op heffingskortingen is afhankelijk van de leeftijd van de belastingplichtige. Het bereiken van de AOW-leeftijd heeft namelijk diverse gevolgen voor de verschillende heffingskortingen. Zo ziet de heffingskorting gedeeltelijk op de inkomstenbelasting en gedeeltelijk op de premies volksverzekeringen. Na het bereiken van de AOW-leeftijd valt deze premieplicht weg en wordt de heffingskorting daarom verlaagd. Daarnaast valt ook de jonggehandicaptenkorting weg. Ook zal, wanneer er geen arbeid meer wordt verricht, de arbeidskorting en de inkomensafhankelijke combinatiekorting wegvallen. Daar tegenover staat wel dat de cliënt recht heeft op de ouderenkorting en eventueel op de alleenstaande ouderenkorting.

Het kan voorkomen dat de cliënt geen of een te laag inkomen heeft, waardoor de heffingskorting niet in zijn geheel met de belasting verrekend kan worden. In beginsel kun je niets met dit resterende deel, maar onder voorwaarden wordt deze heffingskorting gedeeltelijk aan de belastingplichtige uitbetaald. De voorwaarden om hiervoor in aanmerking te komen zijn dat de cliënt geen of weinig inkomen heeft, dat de cliënt voor meer dan 6 maanden dezelfde partner heeft en dat de cliënt een partner heeft met voldoende inkomen. Met voldoende inkomen wordt bedoeld dat de partner meer aan inkomstenbelasting betaalt, dan dat aan heffingskortingen wordt uitgekeerd aan de cliënt. Kijk voor meer informatie en voorbeelden hiervan op de site van de Belastingdienst.

Algemene heffingskorting (artikel 8.10 Wet IB)

Iedere belastingplichtige heeft conform artikel 8.10 Wet IB recht op de algemene heffingskorting welke € 3.070 bedraagt. De algemene heffingskorting is inkomensafhankelijk, wat betekent dat vanaf een inkomen van € 22.661 de algemene heffingskorting lager wordt naarmate het belastbare inkomen uit werk en woning stijgt. Voor belastingplichtigen die heel 2023 de AOW-gerechtigde leeftijd hebben geldt een lagere algemene heffingskorting van € 1.583. Ook deze wordt naarmate het inkomen uit werk en woning stijgt verlaagd. Voor belastingplichtigen die in 2023 de AOW-gerechtigde leeftijd bereiken geldt een aangepast belastingtarief, waardoor ook de algemene heffingskorting wijzigt. Deze algemene heffingskorting verschilt per belastingplichtige omdat de datum waarop de AOW-leeftijd wordt bereikt verschilt en wordt daarom niet verder toegelicht. Nextens berekent de algemene

⁴⁵ Zie hiervoor de *Aangiftegids paragraaf 4.3 (p. 49)*.

heffingskorting voor een cliënt zelf op grond van de ingevulde gegevens. Kijk voor de hoogte van de algemene heffingskorting bij het tabje 'Aanslagen' en dan bij 'Heffingskortingen'.⁴⁶

Arbeidskorting (artikel 8.11 Wet IB)

Een belastingplichtige heeft recht op de arbeidskorting wanneer hij arbeidsinkomen geniet. Net als in het geval van de algemene heffingskorting zijn er drie situaties. Allereerst kan sprake zijn van de situatie dat de AOW-leeftijd in 2023 nog niet is bereikt. Ook kan een belastingplichtige recht hebben op arbeidskorting als die heel 2023 de AOW-leeftijd bezit. Tot slot is het mogelijk dat een belastingplichtige in 2023 de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt. In dat geval geldt net als bij de algemene heffingskorting een aangepaste arbeidskorting die verschilt per belastingplichtige. Nextens berekent de arbeidskorting die voor een cliënt geldt zelf op grond van de ingevulde gegevens. Kijk voor de hoogte van de arbeidskorting bij het tabje 'Aanslagen' en dan bij 'Heffingskortingen'.

Inkomensafhankelijke combinatiekorting (artikel 8.14a Wet IB)

Om in aanmerking te komen voor deze heffingskorting moet aan een aantal cumulatieve voorwaarden worden voldaan:

- De cliënt moet een arbeidsinkomen hebben van meer dan € 5.547.
- Het kind is geboren ná 31 december 2010.
- Tevens moet gedurende het jaar 2023 voor ten minste zes maanden een kind, op hetzelfde woonadres staan ingeschreven in de basisregistratie personen als de cliënt zelf. Een uitzondering hierop is co-ouderschap. Het kind hoeft dan niet op het woonadres van de cliënt ingeschreven te staan.

Co-ouderschap betekent dat een kind in een herhalend ritme in totaal ten minste 156 dagen per kalenderjaar bij elke ouder is. Hiervoor kunnen ook dagdelen bij elkaar worden opgeteld. Dit komt bijvoorbeeld neer op 3 dagen per week. Is niet het hele jaar sprake van co-ouderschap, maar wel minimaal 6 maanden? Dan wordt de 156-dageneis naar de tijd herrekend.

Daarnaast moet nog aan een van de twee volgende voorwaarden worden voldaan:

- De cliënt heeft geen partner in het kalenderjaar of minder dan 6 maanden een partner.
- De cliënt heeft meer dan 6 maanden een partner heeft en heeft een lager arbeidsinkomen hebben dan de partner.

Het begrip kind moet breed worden gezien. Er vallen ook pleeg- en stiefkinderen onder, evenals een geadopteerd kind.

Net als bij de algemene heffingskorting en de arbeidskorting, is de hoogte van de inkomensafhankelijke combinatiekorting afhankelijk van het wel of niet bereiken van de AOW-leeftijd in het jaar. De inkomensafhankelijke combinatiekorting wordt door Nextens berekend wanneer de inkomensgegevens en de leeftijd van het jongste kind van de belastingplichtige of de partner zijn ingevuld. Kijk voor de hoogte van de inkomensafhankelijke combinatiekorting bij het tabje 'Aanslagen' en dan bij 'Heffingskortingen'.

⁴⁶ Zie hiervoor de *Aangiftegids paragraaf 4.3 (p. 49)*.

Jonggehandicaptenkorting (artikel 8.16a Wet IB)

Op grond van deze bepaling heeft de cliënt die in het kalenderjaar recht heeft op een uitkering op grond van de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong) recht op de jonggehandicaptenkorting ad € 820, tenzij voor hem de ouderenkorting geldt.

Let bij deze korting goed op dat er slechts het *recht* hoeft te bestaan op een Wajong-uitkering. Het kan ook voorkomen dat een cliënt geen Wajong heeft ontvangen omdat hij andere inkomsten heeft. In dat geval dien je te beoordelen of de cliënt wel een Wajong-uitkering had ontvangen indien er geen andere inkomsten waren geweest. Voorwaarde voor een Wajong uitkering is dat de cliënt door een ziekte of handicap nooit meer kan werken en:

- de cliënt op de dag dat hij 18 wordt een ziekte of handicap heeft; of
- de cliënt na zijn 18e en voor zijn 30e jaar ziek werd of een handicap kreeg. In het jaar voordat de cliënt ziek werd of een handicap kreeg, dient de cliënt minimaal 6 maanden een opleiding te hebben gevolgd.

Daarnaast dient de cliënt in Nederland te wonen en minimaal 18 jaar oud te zijn.

In principe verrekent Nextens de heffingskortingen wanneer hier recht op bestaat, maar de jonggehandicaptenkorting en de hierna genoemde alleenstaande ouderenkorting moet je zelf aanvinken binnen Nextens als ze van toepassing zijn.⁴⁷ Wees hier dus alert op!

Ouderenkorting (artikel 8.17 Wet IB)

Een cliënt heeft op grond van dit artikel recht op de ouderenkorting als hij op 31 december 2023 de AOW-gerechtigde leeftijd heeft bereikt. Ook de ouderenkorting wordt door Nextens berekend op grond van het opgegeven inkomen van de cliënt. Kijk voor de hoogte van de ouderenkorting bij het tabje 'Aanslagen' en dan bij 'Heffingskortingen'.

Alleenstaande ouderenkorting (artikel 8.18 Wet IB)

Op grond van deze bepaling heeft de cliënt recht op de alleenstaande ouderenkorting ad € 478 indien hij recht heeft op een AOW-uitkering voor alleenstaanden. De korting geldt ook wanneer de cliënt hier recht op heeft, maar deze uitkering niet of slechts gedeeltelijk ontvangt omdat deze bijvoorbeeld erkend gemoedsbezwaarde is of in het buitenland woonde. Vergeet niet om deze korting aan te vinken als deze van toepassing is.⁴⁸ Wanneer een belastingplichtige in geval van scheiding nog met zijn ex-partner staat ingeschreven op hetzelfde woonadres, ontvangt de belastingplichtige geen AOW-uitkering voor alleenstaanden en heeft deze dus ook geen recht op de alleenstaande ouderenkorting.

Korting voor groene beleggingen (artikel 8.19 Wet IB)

Een cliënt komt in aanmerking voor deze korting als hij of zijn partner belegt in een groenfonds. Dit zijn fondsen die door de Belastingdienst zijn erkend en die investeren in projecten voor milieubescherming. De heffingskorting is 0,7% van het in box 3 - wegens groene beleggingen - vrijgestelde bedrag. Voor partners geldt deze korting gezamenlijk. Partners hebben wel recht op een dubbele box 3 vrijstelling.

⁴⁷ Zie hiervoor de *Aangiftegids paragraaf 4.3 (p. 49)*.

⁴⁸ Zie hiervoor de *Aangiftegids paragraaf 4.3 (p. 49)*.

Ruitenburg adviseurs & accountants

Laura Batenburg de Jong en Julia de Bruijn

Laura

Bij het schrijven van dit stuk realiseer ik me dat ik mijn huidige baan mede te danken heb aan de SBR. Tijdens mijn studie was ik medewerker op vestiging 'Het Oude Noorden'. Op die vestiging was een jongen die altijd alle moeilijke vragen kon beantwoorden. Toen ik hem vroeg waar hij dat geleerd had gaf hij als antwoord: Tijdens mijn werk bij Ruitenburg. Toen hij een paar weken later vertelde dat hij wegging bij Ruitenburg vroeg ik hem of er al een nieuw iemand voor zijn functie was aangenomen. Dit bleek niet het geval en hij introduceerde mij bij Ruitenburg. Al snel werd ik aangenomen en nu, 8,5 jaar later, heb ik het nog steeds heel erg naar mijn zin.

Julia

Tijdens mijn studie ben ik begonnen als werkstudent bij Ruitenburg en inmiddels werk ik hier al ruim 4,5 jaar met plezier. Als werkstudent kan het zijn dat je op een dag bezig bent met een advies te schrijven over de bedrijfsopvolgingsregeling voor een klant, tussendoor een complexe aangifte vennootschapsbelasting voorbereidt en eindigt met iets uitzoeken over de reorganisatievrijstelling in de overdrachtsbelasting. De werkzaamheden zijn dus heel divers en breed en je houdt je met meerdere belastingwetten bezig.

Ruitenburg is een hele fijne werkgever. Er is veel afwisselend werk, alles is mogelijk. We worden gestimuleerd om door te leren. We hebben inmiddels allebei de NOB-opleiding afgerond.

Na de NOB hebben we ook allebei een andere opleiding gedaan, Julia voor Estate Planning en Laura voor Internationaal Belastingrecht.

Intern hebben we regelmatig VTO's, maar er is ook een speciaal opleidingsprogramma voor de jonge adviseurs binnen Ruitenburg, T.LAB. Vier keer per jaar hebben we een bijeenkomst met collega's uit verschillende functiegroepen op een externe locatie (soms met overnachting), de onderwerpen variëren van inhoudelijke onderwerpen tot adviesvaardigheden, maar ook bespreken we jaarlijks de strategie van Ruitenburg. Deze dagen worden altijd afgesloten met een borrel en diner. Daarnaast hebben we jaarlijks verschillende uitjes met onze vestiging en ook met alle vestigingen samen.

9. Formeel belastingrecht

Indien een belastingplichtige het niet eens is met een opgelegde aanslag, staan hier rechtsmiddelen tegen open. Tegen een definitieve aanslag kan binnen 6 weken bezwaar worden aangetekend. Indien het bezwaar niet binnen 6 weken wordt ingediend, is de termijn verstreken en staat de aanslag in beginsel onherroepelijk vast. Tegen een voorlopige aanslag kan géén bezwaar worden ingediend, echter kan er wel een wijzigingsverzoek (het doen van een nieuwe voorlopige aangifte) worden gedaan waardoor de voorlopige aanslag gewijzigd kan worden door de inspecteur.

Indien een bezwaar door de inspecteur wordt geweigerd, kan de belastingplichtige in beroep, hiermee wordt de rechtsgang in werking gezet. In eerste aanleg zal dit gebeuren bij de Rechtbank. Tegen de beslissing van de Rechtbank kunnen beide partijen in beroep bij het Gerechtshof (tweede aanleg) en tot slot in cassatie bij de Hoge Raad. De rechtsgang (beroep) is in beginsel niet mogelijk zonder de bezwaarfase, het door de belastingplichtige ingediende bezwaarschrift moet voldoen aan de voorwaarden en tijdig zijn ingediend, de rechter kan een gebrek hieraan niet 'opzij vegen'.

9.1 Vereisten voor bezwaarschrift

Het bezwaarschrift moet ten minste de volgende gegevens bevatten: datum waarop het bezwaar wordt verstuurd, naam, adres en handtekening van de indiener, het burgerservicenummer (BSN), de dagtekening en aanduiding van de aanslag en/of beschikking waartegen bezwaar wordt gemaakt alsmede de gronden van het bezwaar. Verzend het bezwaarschrift tijdig naar het belastingkantoor dat op de aanslag staat vermeld.

Termijn

Artikel 6:7 van de Algemene wet bestuursrecht bepaalt dat de termijn voor het indienen van een bezwaarschrift 6 weken vanaf de dag na de dagtekening – of indien de brief later is ontvangen door de belastingplichtige, 6 weken vanaf de bekendmaking – afloopt.

Zorg bij verzending van het bezwaarschrift per post voor voldoende frankering. Zonder voldoende frankering loop je het risico dat het bezwaarschrift door de fiscus wordt geweigerd. In dat geval wordt het bezwaarschrift aangemerkt als niet ingediend. Bij aangetekende verzending per post geldt het bezwaarschrift nog als tijdig ingediend, indien deze vóór het einde van de termijn per post is bezorgd én deze niet later dan één week na afloop van de termijn is ontvangen door de fiscus. Valt de laatste dag van de termijn op een zaterdag, zondag of algemeen erkende feestdag, dan wordt de termijn verlengd tot en met de eerstvolgende werkdag.

Zorg voor een tijdig en voldoende toegelicht bezwaarschrift, omdat anders het risico wordt gelopen dat het bezwaar niet inhoudelijk wordt beoordeeld en niet-ontvankelijk wordt verklaard. Als de belastingplichtige niet-ontvankelijk is verklaard in bezwaar, heeft verder procederen alleen zin als met succes de niet-ontvankelijkheid kan worden bestreden. Dat kan als de belastingplichtige verschoonbaar te laat was. In de praktijk is dit nauwelijks aan de orde. Slechts in zeer uitzonderlijke situaties zal een beroep op verschoonbare termijnoverschrijding slagen. Zo is er bij plotselinge ziekte van de belastingplichtige pas sprake van verschoonbare termijnoverschrijding als aannemelijk kan worden gemaakt dat er geen mogelijkheid bestond om iemand anders in te schakelen. Deze uitleg is dus zeer beperkt; indien de belastingplichtige bijvoorbeeld een chronische ziekte heeft, was een eventuele ziekenhuisopname in redelijkheid

te verwachten en kan er géén beroep worden gedaan op de verschoonbare termijnoverschrijding.

Pro-forma bezwaar

Indien sprake is van tijdnood, kan worden volstaan met een zogenaamd pro-formabezwaarschrift. Dit bezwaarschrift moet alle elementen bevatten die bij de vereisten zijn genoemd, maar hoeft nog niet gemotiveerd te zijn.

Het pro-formabezwaarschrift moet binnen de bezwaartermijn zijn ingediend. Het bezwaarschrift zal dan als niet-ontvankelijk worden aangemerkt en de belastingplichtige krijgt meestal 4 weken om het bezwaarschrift alsnog ontvankelijk te maken. Indien het bezwaarschrift na deze 4 weken nog niet is aangevuld, wordt nog eenmaal een termijn van 2 weken verleend (zie paragraaf 8 van het Besluit Fiscaal Bestuursrecht). Na het indienen van een niet-ontvankelijk bezwaarschrift (pro-forma schrift) krijgt de belastingplichtige dus in totaal 6 weken om de motivering alsnog aan te leveren, indien hier niet aan wordt voldaan, wordt het bezwaarschrift alsnog definitief niet-ontvankelijk verklaard.

Ontvangbewijs

Vraag om een ontvangstbewijs als het bezwaarschrift wordt ingediend bij de Belastingdienst. Bij verzending per post moet de Belastingdienst de ontvangst dan bevestigen. Wordt het bezwaarschrift voor het einde van de termijn verstuurd, dan verdient aangetekende verzending of verzending tegen ontvangstbewijs de voorkeur (bij een dergelijke verzending ligt de datum van terpostbezorging vast). Als ruim op tijd een bezwaarschrift wordt ingediend, kunnen de kosten van het aangetekend verzenden uiteraard worden bespaard en kan er na enkele dagen worden geïnformeerd naar de ontvangst van het bezwaarschrift.

Digitaal bezwaar

Het is ook mogelijk een bezwaarschrift digitaal in te dienen. Hiervoor is een DigiD vereist. Zorg ervoor dat het bezwaar uiterlijk om 23.59 uur van de laatste dag van de termijn door de Belastingdienst is ontvangen.

9.2 Andere beschikkingen op aanslagbiljet

Vermeldt het aanslagbiljet zowel een aanslag als een bestuurlijke boete (de bestuurlijke boete wordt afzonderlijk vastgesteld), dan wordt een bezwaarschrift tegen de aanslag geacht mede te zijn gericht tegen de boete, tenzij uit het bezwaarschrift het tegendeel blijkt. Voorkom moeilijkheden en maak in het bezwaarschrift tegen de aanslag ook altijd bezwaar tegen de boete. Op het aanslagbiljet wordt ook de belastingrente vermeld. De belastingrente wordt geacht onderdeel uit te maken van de belastingaanslag. Hetzelfde geldt voor revisierente en verzamelinkomen. Ben je het eens met de aanslag, maar niet met de boete of één of meer onderdelen van de aanslag, dan kun je het bezwaar (of beroep) daartoe beperken.

9.3 Belastingrente en invorderingsrente

Belastingrente

De belastingaangifte IB 2023 dient vóór 1 mei 2024 gedaan te zijn. Het kan voorkomen dat de belastingaangifte te laat wordt gedaan, of foutief naar de Belastingdienst wordt verstuurd. In bepaalde gevallen kan het dan zo zijn dat belastingrente verschuldigd is (thans 4% per jaar over het bedrag van de aanslag indien het gaat om de periode van 01-01-2023 tot en met 30-

06-2023 en 6% indien het gaat om de periode vanaf 01-07-2023). De periode waarover belastingrente is verschuldigd gaat van start op 1 juli van het jaar volgend op het jaar waarover belastingaangifte wordt gedaan (1 juli 2024 bij de aangifte IB 2023). In principe zijn er enkele mogelijkheden waarbij belastingrente in rekening wordt gebracht:

- De aangifte is incorrect ingediend (er is afgeweken op aanslag)
- De aangifte is te laat ingediend maar wel correct (er is niet afgeweken op de aanslag)

In de eerste situatie kan de aangifte weliswaar tijdig ingediend zijn, maar op de definitieve aanslag wordt door de inspecteur afgeweken van de aangifte; de aangifte is dus niet correct ingediend. In een dergelijk geval wordt er belastingrente in rekening gebracht over de periode die loopt van 1 juli tot 6 weken na de dagtekening van de opgelegde definitieve aanslag. De periode waarover belastingrente in rekening wordt gebracht is dus afhankelijk van de verwerkingstijd van de Belastingdienst, in sommige situaties kan dit maanden duren. De reden dat de belastingplichtige hier als het ware toch *verantwoordelijk* voor wordt gehouden, is dat de belastingplichtige een foute aangifte heeft gedaan en de gevolgen hiervan voor rekening moet nemen.

In de tweede situatie is de aangifte na de uiterste aangifte datum ingediend, maar bij de oplegging van de definitieve aanslag wordt door de inspecteur niet afgeweken; de aangifte is dus te laat doch correct ingediend. In een dergelijk geval wordt de belastingrente op dezelfde wijze berekend als hierboven genoemd, namelijk over de periode 1 juli tot 6 weken na de dagtekening van de definitieve aanslag.

Deze periode kan echter niet later eindigen dan 19 weken (3 maanden + 6 weken) ná het indienen van de aangifte. Indien bijvoorbeeld op 3 mei 2022 aangifte wordt gedaan voor de Inkomstenbelasting over het jaar 2021, is deze aangifte formeel te laat. Als op 3 december 2022 de definitieve aanslag wordt opgelegd zonder dat hierbij wordt afgeweken van de ingediende aangifte, blijkt de aangifte dus wel correct te zijn ingediend. De periode waarover normaliter belastingrente zou worden gerekend zou strekken van 1 juli 2022 tot 14 januari 2023 (6 weken na dagtekening aanslag), maar omdat de aangifte correct lijkt te zijn ingediend, wordt deze periode beperkt tot 1 juli 2022 tot 13 september 2022 (19 weken na indienen van de aangifte).

Invorderingsrente

Waar belastingrente te maken heeft met het te laat of incorrect doen van de aangifte, ziet de invorderingsrente op het niet betalen van een aanslag. Invorderingsrente wordt in rekening gebracht, indien aan het einde van een betaaltermijn nog niet het volledige bedrag vermeld op de aanslag is betaald. Normaliter bedraagt deze rente 4%, in verband met de coronacrisis is deze rente tot 30 juni 2022 verlaagd tot 0,01% op jaarbasis. Vanaf 1 juli 2022 wordt de invorderingsrente weer stapsgewijs verhoogd: 1% vanaf 1 juli 2022, 2% vanaf 1 januari 2023, om vervolgens in 2 stappen uit te komen op 4% op 1 januari 2024. Het percentage is verschuldigd over het bedrag dat na afloop van de betaaltermijn nog niet betaald is. Indien bijvoorbeeld € 2.000 dient te worden betaald en hiervan € 1.500 tijdig wordt betaald, is vanaf de uiterste betaaldatum over € 500 invorderingsrente verschuldigd.

9.4 Uitstel, betalingsregeling en kwijtschelding

Uitstel en betalingsregeling

Voor het betalen van een belastingaanslag kan uitstel worden aangevraagd, dit kan op verschillende wijzen. De meest simpele manier is het aanvragen van *Kort Telefonisch Uitstel* via de Belastingtelefoon. Voorwaarden om hiervoor in aanmerking te komen zijn:

- Er is niet eerder voor dezelfde aanslag uitstel van betaling verleend;
- U bent geen ondernemer;
- Er zijn geen openstaande aanslagen waarvoor een dwangbevel is ontvangen; en
- Het totaal openstaande bedrag bedraagt niet meer dan € 20.000.

Indien niet aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan er geen Kort Telefonisch Uitstel worden aangevraagd. In een dergelijke situatie is het wel mogelijk een betalingsregeling aan te vragen, hiervoor is een formulier te vinden op de site van de Belastingdienst. Dit formulier kan worden ingevuld en worden verstuurd naar de Belastingdienst. In een uitzonderlijke situatie kan ook schriftelijk bijzonder uitstel worden aangevraagd, indien niet wordt voldaan aan de voorwaarden van Kort Telefonisch Uitstel maar een betalingsregeling onwenselijk is (bijvoorbeeld indien gewacht wordt tot de verkoopakte van een woning is gepasseerd bij de notaris). Dit uitstel kan dan middels een brief naar het plaatselijke Belastingdienstkantoor worden verstuurd, met eventueel bijlages die de argumentatie van het uitstelverzoek onderbouwen.

Kwijtschelding

In een enkele situatie kan het voorkomen dat een belastingplichtige gigantische belastingschulden heeft, maar geen liquide middelen noch uitzicht daarop heeft. Onder zeer strenge voorwaarden is het mogelijk een verzoek tot kwijtschelding te doen bij de Belastingdienst, dit kan worden gedaan middels een formulier dat te vinden is op de site van de Belastingdienst. Op dit formulier dienen inkomsten, onderhoudskosten, huur- of hypotheekkosten, zorgverzekeringskosten, andere schulden etc. ingevuld te worden, zodat de betaalcapaciteit per maand kan worden uitgerekend. Deze betaalcapaciteit per maand bepaalt hoeveel van de belastingschuld nog betaald dient te worden, de rest kan door de Ontvanger worden kwijtgescholden.

10. Toeslagen

Hoewel toeslagen in principe geen onderdeel vormen van de werkzaamheden binnen de SBR, zal het waarschijnlijk wel een keer voorkomen dat een cliënt hier vragen over heeft. In dit hoofdstuk zal daarom ingegaan worden op de belangrijkste aspecten omtrent de verschillende toeslagen. Let wel, de SBR geeft in beginsel geen advies over toeslagen. Wanneer een cliënt daarom een lastigere vraag heeft zoals bijvoorbeeld over een bezwaarprocedure tegen een definitieve berekening toeslagen, volstaat het antwoord dat we hier niet mee kunnen helpen omdat dit niet tot onze werkzaamheden behoort. Bij algemene vragen of een proefberekening is het daarentegen wel mogelijk om advies te geven. In de volgende paragrafen zal daarom ingegaan worden op de algemene aspecten van de toeslagen en daarna op aspecten die van belang zijn voor de afzonderlijke toeslagen.

Algemeen

Toeslagen zijn inkomensafhankelijke uitkeringen door de Belastingdienst die zien op een vergoeding voor gemaakte kosten. De toeslagen kunnen als volgt worden onderverdeeld:

- Huurtoeslag
- Zorgtoeslag
- Kinderopvangtoeslag
- Kindgebonden budget

In de praktijk komen vooral de bovenste twee veel voor bij de SBR. Deze twee zullen daarom verder in dit hoofdstuk verder worden belicht.

Toeslagen worden uitgekeerd in de vorm van een voorschot. Voor het jaar 2023 zal de cliënt daarom eind 2022 of op het moment van aanvraag een voorschotbeschikking ontvangen. Hierop staat het jaarbedrag van elke toeslag die de cliënt heeft aangevraagd. Dit bedrag is veelal gebaseerd op het bruto jaarinkomen van het voorgaande jaar. Voor 2023 betekent dit dat het bedrag aan toeslagen gebaseerd is op het jaarinkomen van 2022. Dit inkomen is geïndexeerd om zo op het geschatte jaarinkomen voor 2023 uit te komen. Wanneer in 2024 de aangifte inkomstenbelasting wordt gedaan over 2023, wordt het officiële jaarinkomen over 2023 bepaald. Het kan zijn dat dit overeenkomt met het geschatte inkomen, maar het kan ook lager of juist hoger liggen. Dit wordt vastgelegd in de definitieve berekening toeslagen. Hieruit blijkt wat het definitieve bedrag aan toeslagen is waar een cliënt recht op had en of er een bedrag moet worden betaald of niet (of eventueel extra wordt uitgekeerd).

Het aanvragen van de huurtoeslag, zorgtoeslag en het kindgebonden budget over een bepaald jaar is mogelijk tot 1 september van het daaropvolgende jaar. Voor 2023 is aanvragen dus mogelijk tot 1 september 2024. Kinderopvangtoeslag kan maximaal aangevraagd worden tot en met drie maanden na het moment dat het recht erop is ontstaan. Wanneer op 1 maart recht is ontstaan dient voor 1 juni kinderopvangtoeslag te worden aangevraagd. Stel dat het pas op 1 juli wordt aangevraagd, dan wordt de toeslag vanaf 1 april uitgekeerd.

10.1 Zorgtoeslag

De zorgtoeslag vormt een tegemoetkoming voor de kosten die gepaard gaan met de afsluiting van een zorgverzekering in Nederland. In principe kan iedereen boven de 18 zorgtoeslag aanvragen wanneer diegene een Nederlandse zorgverzekering heeft afgesloten en diegene aan de inkomenseis en vermogenseis voldoet. Belangrijk hierbij is dat, wanneer sprake is van een toeslagpartner, de inkomenseis en de vermogenseis voor de aanvrager en zijn/haar toeslagpartner gezamenlijk moeten worden bekeken. Van een toeslagpartner is in ieder geval sprake in het geval van een huwelijk of geregistreerd partnerschap. Daarnaast is in de volgende situaties ook sprake van een toeslagpartner indien beide personen op hetzelfde woonadres ingeschreven staan:

1. De cliënt heeft een samenlevingscontract afgesloten bij de notaris.
2. De cliënt heeft samen met zijn/haar partner een kind.
3. Cliënt of zijn/haar partner heeft een kind van de ander erkend.
4. De cliënt is partner voor een pensioenregeling.
5. De cliënt heeft samen een koopwoning en woont daar samen met partner.
6. De cliënt of 1 van zijn medebewoners heeft een inwonend kind jonger dan 18 jaar (tenzij sprake is van een onderhuurder)
7. De cliënt en partner waren vorig jaar al elkaars toeslagpartner.

De voorwaarden waaronder twee personen partner zijn dus gelijk aan de voorwaarden voor het fiscaal partnerschap in de inkomstenbelasting. Een cliënt kan slechts met één ander persoon toeslagpartner zijn. Hierbij gaat situatie 1 in het bovenstaande lijstje altijd voor op bijvoorbeeld situatie 2 en situatie 2 gaat voor op situatie 3 enzovoorts. Dus wanneer de cliënt met twee medebewoners en een kind onder de achttien samenwoont, zijn er twee potentiële toeslagpartners. Stel de cliënt heeft met een van de twee een notarieel samenlevingscontract (situatie 1), dan gaat dit voor op de andere medebewoner (situatie 6). Tot slot is het ook mogelijk om in een ouder-kind situatie toeslagpartner te zijn. Hierbij dient in ieder geval sprake te zijn van een van de voornoemde situaties en daarnaast dienen beide personen 27 jaar of ouder te zijn. Voor de zorgtoeslag gelden de volgende inkomens- en vermogensgrenzen voor het jaar 2024:

	Maximale inkomen	Maximale vermogen
		(per 01-01-2024)
Geen toeslagpartner	€ 37.469	€ 140.213
Wel toeslagpartner (gezamenlijk)	€ 47.368	€ 177.301

Naarmate het (gezamenlijke) bruto jaarinkomen toeneemt, neemt het uit te betalen bedrag aan zorgtoeslag af. De vermogensgrens vormt een grens waarboven geen recht bestaat op zorgtoeslag. In Nextens kan een proefberekening worden gemaakt van het bedrag aan zorgtoeslag waar een cliënt recht op heeft. Hiervoor worden automatisch de gegevens uit de belastingaangifte ingevuld of kunnen handmatig de relevante gegevens worden ingevuld. Zie voor de praktische invulling van de proefberekening zorgtoeslag de *Aangiftegids*. Daarnaast kan via Nextens ook de zorgtoeslag worden aangevraagd.

10.2 Huurtoeslag

In beginsel bestaat het recht op huurtoeslag wanneer aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Zo mag in 2024 de huur maximaal €879,66 euro bedragen wanneer een van de bewoners ten minste 23 jaar oud is. Wanneer de bewoner(s) (beiden) onder de 23 is/zijn, bedraagt het maximale huurbedrag 454,47 euro per maand. Hier geldt overigens een aantal uitzondering op in het geval van een handicap of bijvoorbeeld in het geval van een huur die door huurverhoging boven de huurgrens uitkomt, maar waar eerder wel recht op huurtoeslag voor bestond. In het geval van zo'n bijzondere situatie is het verstandig om de website van de Belastingdienst te raadplegen over de specifieke regelgeving die geldt voor die situatie.

Onder het huurbedrag worden verschillende onderdelen van de huurprijs gerekend. Ten eerste valt sowieso de prijs voor de kale huur onder. Ook vallen verschillende servicekosten hieronder:

- Kosten voor schoonmaak van gemeenschappelijke ruimten
- Kosten energie voor gemeenschappelijke ruimten
- Kosten voor de huismeester
- Kosten voor dienst- en recreatieruimten

Deze kosten mogen bij de kale huur op worden geteld voor het bepalen van het huurbedrag, maar per kostenpost mag maximaal 12 euro in aanmerking genomen worden. Dit betekent dat in theorie maximaal 48 euro aan servicekosten in aanmerking mag worden genomen.

Net als bij de zorgtoeslag geldt ook voor de huurtoeslag een inkomens- en vermogensgrens. Belangrijk hierbij is wel dat bij de huurtoeslag niet alleen wordt gekeken naar de toeslagpartner, maar ook naar eventuele medebewoners. Medebewoners zijn personen die op hetzelfde woonadres staan ingeschreven als de aanvrager van de toeslag. Dit betekent dat, wanneer een echtgenoot op een ander adres staat ingeschreven vanwege een duurzaam gescheiden leven, voor de huurtoeslag de echtgenoot niet als medebewoner wordt aangemerkt. Ook wanneer een partner wel op hetzelfde adres ingeschreven staat, maar langer dan een jaar opgenomen is in een verpleeghuis, zal deze niet aangemerkt worden als medebewoner voor de huurtoeslag. Tot slot vallen onderhuurders niet onder het medebewoners begrip. Belangrijk hierbij is wel dat er een schriftelijke huurovereenkomst moet bestaan.

Voor de inkomensgrens voor de huurtoeslag geldt dat het inkomen van de aanvrager, de eventuele toeslagpartner en de medebewoners meetelt. Voor thuiswonende kinderen onder de 23 jaar (op 1 januari van dat jaar) geldt dat ze wel als medebewoner kwalificeren, maar dat hun inkomen gedeeltelijk niet mee wordt gerekend voor de inkomensgrens. Voor 2023 bedraagt deze vrijstelling 5.432 euro. Aangezien de inkomensgrens afhankelijk is van de leeftijd van de bewoners, is het verstandig om een proefberekening te doen in Nextens. Hierin worden automatisch de gegevens uit de belastingaangifte ingevuld. De overige gegevens kunnen handmatig worden ingevuld.

Bij de vermogensgrens moet onderscheid worden gemaakt tussen de toeslagpartner en overige medebewoners. De toeslagpartner valt dus niet onder de medebewoners. De aanvrager mag maximaal 36.952 euro aan vermogen hebben op 1 januari 2024. In het geval de aanvrager een toeslagpartner heeft, mogen ze gezamenlijk 73.904 euro hebben. Elke medebewoner mag daarnaast maximaal 36.952 euro aan vermogen hebben.

Het kan zijn dat bepaalde inkomens- en vermogensbestanddelen niet meegenomen worden voor de bepaling van de inkomens- en vermogensgrens. Het is verstandig om deze bestanddelen op te zoeken op de site van de Belastingdienst wanneer je een proefberekening wil doen.

10.3 Praktische tips bij toeslagen

De zorgtoeslag, huurtoeslag en het kindgebonden budget gaan per 1 januari 2023 extra omhoog. De toeslagen gaan elk jaar omhoog, maar nu komt er nog een extra bedrag bij. Dit is om mensen extra te ondersteunen omdat het leven een stuk duurder is geworden. Daarnaast komen in 2023 meer mensen in aanmerking voor een toeslag. Zoals hiervoor al is benoemd is het, als een cliënt met vragen over de zorg- of huurtoeslag komt, altijd verstandig om een proefberekening te maken voor de toeslagen in Nextens. Vraag hierbij goed door over eventuele toeslagpartners en medebewoners aangezien dit veel uit kan maken voor de hoogte van de toeslagen. Mochten bijvoorbeeld speciale inkomensvormen zijn ontvangen of bijzondere situaties van toepassing zijn, is het verstandig om even op de site van de Belastingdienst te controleren welke invloed dit heeft op de toeslagen. Mocht je zelf een toeslag aan willen vragen voor een cliënt, vraag dan altijd even of een groepsleider of vestigingsleider mee wil kijken. Hetzelfde geldt wanneer je de hoogte van een toeslag wil aanpassen door bijvoorbeeld de hoogte van het inkomen te wijzigen.

Mocht een cliënt bijvoorbeeld vragen hebben over een definitieve berekening toeslagen waaruit blijkt dat een groot bedrag moet worden terugbetaald, is het handig om samen met de cliënt door te lopen waar het probleem zit. Bijvoorbeeld bij een te laag opgegeven inkomen of het niet meerekenen van een medebewoner. Daarna kun je samen met de cliënt controleren of de gegevens voor de voorschotbeschikking toeslagen voor 2023 wel juist zijn en zo niet, eventueel aanpassen via Nextens. Vraag ook hierbij om hulp aan een groepsleider of vestigingsleider.